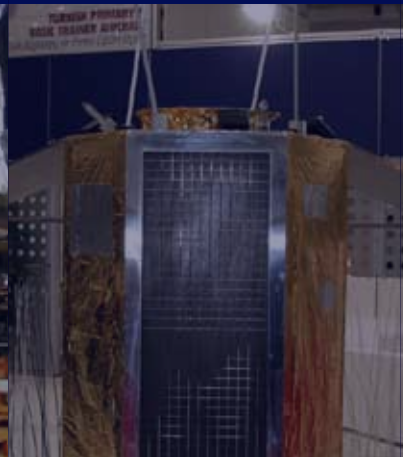

Küresel Endekslerde
Türkiye'nin Rekabet
Gücüne İlişkin
Bir Değerlendirme

Türkiye'nin Küresel Rekabet Düzeyi 2013-2014

TÜRKİYE'NİN KÜRESEL REKABET DÜZEYİ

KÜRESEL ENDEKSLERDE TÜRKİYE'NİN REKABET GÜCÜNE İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

Yazanlar

Prof. Dr. Füsun Ulengin

Doç. Dr. Şule Önsel Ekici

Emre Tamer

Editörler

Emre Tamer

Gizem Özvarnalı

Ocak 2014

SEKTÖREL DERNEKLER FEDERASYONU
FEDERATION OF INDUSTRIAL ASSOCIATIONS

Lansman Özel Baskısı: Ocak 2014 İstanbul

Birinci baskı Lansman Toplantısı bant çözümleri ile birlikte Şubat 2014'te yayınlanacaktır.

© 2014, REF-SEDEFED

Her hakkı saklıdır. TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF) ve Sektörel Dernekler Federasyonu'nun (SEDEFED) ismi belirtilerek alıntı yapılabilir

TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu REF

Sabancı Üniversitesi

Yönetim Bilimleri Fakültesi Binası

Orhanlı, Tuzla 34956 İstanbul

Tel: 0216 483 9710

Faks: 0216 483 9715

e-posta: ref@sabanciuniv.edu

www.ref.sabanciuniv.edu

Sektörel Dernekler Federasyonu SEDEFED

Mete Caddesi No 10/3 Taksim İstanbul

Tel:0212 211 49 45

Faks: 0212 211 49 46

e-posta: info@sedefed.org

www.sedefed.org

Kısaltmalar	Açıklamalar
AB	Avrupa Birliği
EUR	Euro (Avro)
BRIC	Brezilya+Rusya+Hindistan+Çin
DYY-FDI	Doğrudan Yabancı Yatırımcılar
GSYİH	Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla
GSMH	Gayrisafi Milli Hâsıla
BT	Bilişim Teknolojiler
IMF	Uluslararası Para Fonu
OECD	Ekonomik İşbirliği Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı
Ar-Ge	Araştırma ve Geliştirme
TÜİK-DİE	Türkiye İstatistik Kurumu-Devlet İstatistik Enstitüsü
KOBİ	Küçük ve Orta Ölçekli İşletme
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜSİAD	Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği
UNCTAD	Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı Örgütü
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
USD	ABD Doları
KDV	Katma Değer Vergisi
KRE	Küresel Rekabetçilik Endeksi
SRE	Sürdürülebilir Rekabetçilik Endeksi
WEF	World Economic Forum – Dünya Ekonomik Forumu

İçindekiler

Yazarların Özgeçmişleri	8
Ana Bulgular	10
Giriş	12
Rekabetçiliğin Tanımı ve Dünya Ekonomik Forumu	
Tarafından Geliştirilen Küresel Rekabetçilik Endeksi	14
Dünya Ekonomik Forumu 2011–2012	
Küresel Rekabetçilik Raporu Çerçevesinde Türkiye Değerlendirmesi	18
Rekabet Üstünlüğü Yaratmada Etkin Dört Bileşen	
Açısından Türkiye'nin Konumu	40
Genel Sonuç ve Öneriler	44
Türkiye'nin Odaklanması Gereken Konular	46
Referanslar	50
Ekler	
Çeşitli Ülke Karşılaştırma Endeksleri	52
Seçilmiş Göstergeler STK Görüşleri ve Katkıları	58
Tüm WEF Göstergeleri: Tanımlar ve Sıralamala	92

Sunuş

Sektörel Dernekler Federasyonu-SEDEFED ve TÜSİAD Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu-REF 2009 yılından bu yana Türkiye'nin Küresel Rekabet Gücünü ortaya koyan bu raporlar dizisini yayınlamaktadır.

Dünya ekonominin son derece dinamik yapıda olduğu bir dönemde geçiyoruz. Bu dönemde gelişmekte olan ülkeler önemli bir büyüme performansı sergilerken, gelişmiş ülkeler bir duraklama dönemi yaşıyorlar. Bu yapı içinde ülkelerin ekonomik yerleri ve rolleri değişim gösteriyor.

Bu dönemde Türkiye'nin performansını, özellikle milli gelir ve ihracat rakamları gibi temel bazı niceliksel göstergelerde, geçmiş ile karşılaştırdığımızda karşımıza ciddi bir başarı hikayesi çıkıyor.

Bununla birlikte bu başarı hikayesini geleceğe taşımak için daha derin ekonomik ve sosyal analizlere ihtiyacımız var. Bu analizlerin karşılaştırmalı, niceliksel ve farklı alt göstergelere sahip bir yapıda olması gerekiyor.

Bu yapıya sahip göstergeleri de bize başta Dünya Ekonomik Forumu'nun Küresel Rekabetçilik Endeksi olmak üzere, IMD, Birleşmiş Milletler, OECD gibi saygın kuruluşların yayınladığı endeksler sunuyor.

Bu endeksleri analiz ederek Türkiye'nin çeşitli ekonomik ve sosyal göstergelerdeki performansını hem rakip ülkeler, hem de işbirliği içinde olduğumuz ülkeler ile karşılaştırmalı olarak inceliyoruz.

Sadece nicelik ifade eden ekonomik göstergelerle sınırlı kalmadan algıyı ve niteliği ölçen uluslararası endeksleri göz önüne alıyoruz.

Temel birkaç gösterge yerine çok farklı alt göstergelere inerek Türkiye'nin bu alanlardaki performansını izleme şansına sahip oluyoruz.

Raporumuzu 2014 boyunca referans olarak kullanmanız dileğiyle.

Yazarların Özgeçmişleri

Prof. Dr. Füsun Ülengin

Sabancı Üniversitesi

1983'de İTÜ İşletme Mühendisliği Bölümü'nden lisans, 1985'de Boğaziçi Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Programından yüksek lisans derecelerini almıştır. 1987–1989 yılları arasında Waterloo Üniversitesi Management Science bölümünde doktora çalışmaları yapmıştır. 1989 yılında İTÜ İşletme Mühendisliği programlarında doktora çalışmalarını tamamlamıştır. 1989–1990 yıllarında Birmingham Üniversitesi Production Engineering Bölümü'nde doktora sonrası çalışmalar yapmıştır. 1990'da yardımcı doçent, 1992'de doçent ve 1999'da profesör ünvanlarını almıştır. 1996–1998 yılları arasında İTÜ İşletme Fakültesi Dekan Yardımcılığı, 2002–2004 yılları arasında da İTÜ İşletme Fakültesi Dekanlığı yapmıştır. 2005 yılında İTÜ İşletme Fakültesi'nden emekli olan Ülengin, halen Doğuş Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde çalışmakta olup ve söz konusu üniversitede 2006'dan bu yana Bölüm Başkanlığı görevini, 2008- Eylül 2013 tarihleri arasında Mühendislik Fakültesi Dekanlığı görevlerini gerçekleştirmiş ve 1 Eylül 2013 tarihinden itibaren Sabancı Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi Dekanı olarak çalışmaya başlamıştır.

Temel ilgi alanları, lojistik ve ulaştırma, karar verme ve uluslararası rekabettir. European Journal of Operational Research, Omega, Transportation Research E ve benzeri bilimsel dergilerde yayınlanmış çok sayıda bilimsel yayını mevcuttur. Journal of Transport Policy Uluslararası Yayın Kurulu üyesidir. Computers, Environment and Urban Systems, Journal of Transport Policy, European Journal of Operations Research (EJOR), Omega, Applied Mathematical Modelling ve International Journal of Information Systems and Social Change (IJSSC) isimli uluslararası dergilerde hakemlik yapmaktadır.

2004 World Conference of Transportation Research Society tarafından düzenlenen 10. Dünya Ulaştırma Konferansı'nın Program komitesi Başkanı, 8. IFAC Symposium on Computational Economics & Financial and Industrial System (CEFIS) (2007) Ulusal Organizasyon Komitesi Başkanı, Odysseus Logistics Workshop (2009) Eşbaşkanlığı ve Program Komitesi Başkanlığını gerçekleştirmiştir. 2008 den bu yana World Conference on Transport Research Society (WCTRS) Uluslararası Bilim Kurulu Başkan Yardımcılığı, 2010 'dan bu yana ise TOBB Türkiye Ulaştırma ve Lojistik Meclisi Danışmanlığı görevini sürdürmektedir.

Doç. Dr.Şule Önsel Ekici

Doğuş Üniversitesi

1993 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nü bitirdikten sonra yüksek lisans ve doktora derecelerini yine aynı üniversitenin Fen Bilimleri Enstitüsü, Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı'ndan aldı. 1996-2005 yılları arasında İTÜ İşletme Fakültesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde önce araştırma görevlisi, daha sonra yardımcı doçent olarak çalıştı. Önsel Ekici, 2005 Eylül'ünden itibaren Doğuş Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Endüstri Mühendisliği'nde çalışmaktadır.

Eurasian and East Meditteranean Institute of Transport and Logistics Society, Institute for Operations Research and Management Science, Yöneylem Araştırması Derneği, World Conference on Transport Research Society ve International Society on Multiple Criteria Decision Making bilimsel derneklerine üye olan Önsel, çeşitli ulusal ve uluslararası kongrelerin düzenlenmesine katkıda bulunmuştur. Çeşitli makaleleri Avropean Journal of Operational Research, Socio-Economic Planning Science, Transportation Research, Interfaces, Expert Systems with Applications gibi dergilerde yayınlanmıştır.

Emre Tamer

Sektörel Dernekler Federasyonu - SEDEFED

Sektörel Dernekler Federasyonu Genel Sekreter Vekili olan Emre Tamer, 2005 yılından bu yana aynı kurumda çalışmaktadır.

Emre Tamer, Sektörel Dernekler Federasyonu'ndaki görevine Avrupa Birliği Uzmanı olarak başlamış, bu dönemde Avrupa Birliği'ne Sektörel Uyum, Lizbon Stratejisi ve Düzenleyici Etki Analizleri alanında birçok çalışma yapmıştır. Ayrıca SEDEFED'in kurumsal dergisinin editörlüğünü gerçekleştirmiştir.

Çalışmalarına 2009 yılından itibaren aynı kurumda Araştırma Uzmanı olarak devam eden Emre Tamer, bu dönemde ulusal ve sektörel alanda Rekabet Gücü'nü ölçen çeşitli raporların editörlüğünü gerçekleştirmiştir.

Emre Tamer, 2012 yılı Ağustos ayında Sektörel Dernekler Federasyonu Genel Sekreter Vekilliğine atanmıştır.

Emre Tamer 2004 yılında Bilecik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi İşletme Bölümü'nden mezun olmuştur.

Ana Bulgular

Bölüm, rapordaki ana bulgular hakkında özet bilgi vermeyi hedeflemektedir. Sağlıklı ve bütünsel bir analiz yapabilmek için ise raporun tümünün okunmasını salık vermekteyiz.

Türkiye küresel rekabet sıralamasında yükseliyor.

Türkiye, Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından her yıl yayınlanan “Küresel Rekabetçilik Raporu”nda;

- **2009-2010’da**, 133 ülke arasında 61. sırada yer almıştır,
- **2010-2011’de**, bu kez 139 ülke içinde yine 61. olarak yerini korumuştur,
- **2011-2012’de** ise 142 ülke arasında 59. sıraya yükselmiştir.
- **2012-2013’de** bir önceki yıla göre 16 sıra yükselerek ve puanını da 4.3’den 4.5’e yükselterek 144 ülke arasından 43. sırayı almıştır.
- **2013-2014** sıralamasında ise bu sefer 148 ülke arasında 4.45 puan ile 44. sırada yer almıştır.

Türkiye 8 bileşende küresel ortalamanın üstünde, 2 bileşende ise altında yer alıyor.

2013–2014 raporunda analiz edilen 148 ülkenin verileri ile Türkiye’nin verileri arasında bir karşılaştırma yapılmıştır. 148 ülkenin ortalama değerleri ile karşılaştırma yapıldığında,

Türkiye’nin Küresel Rekabetçilik Endeksi-KRE’yi oluşturan 12 bileşenden sadece 2’sinde ortalamanın altında bir değere sahip olduğu görülüyor. Bu bileşenler;

- Emek Piyasalarının Etkinliği
- Makro-Ekonomik İstikrar

Ortalamanın üstünde olunan bileşenler ise

- Kurumsal Yapı
- Altyapı
- Sağlık ve İlköğretim
- Yüksek Öğretim ve İşbaşında Eğitim
- Ürün Piyasalarının Etkinliği
- Finansal Piyasaların Gelişmişliği
- Teknolojik Altyapı
- “Pazar Büyüklüğü” ve
- “İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi” ve
- “İnovasyon”dur.

Özellikle “Pazar Büyüklüğü”nde, değerlendirmeye alınan ülkeler içinde önemli bir farkla ortalamanın üstüne çıkmıştır.

2012-2013 değerlendirmelerine göre en önemli farklılık Türkiye’nin “Makro-Ekonomik İstikrar”da ortalamanın altına düşerken, “İnovasyon” bileşeninde ortalamanın üzerine çıkmış olmasıdır. Bunun dışında “Kurumsal Yapı”, “Altyapı”, “Sağlık ve İlköğretim”, “Yüksek Öğretim ve İşbaşında Eğitim”, “İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi” ve “İnovasyon” bileşenlerinde geçen yıla göre performansını iyileştirmiştir.

Çeşitli ülke ve ülke grupları ile karşılaştırmalar

1. Türkiye ile kişi başına düşen milli gelir esasına göre aynı gruba (“verimlilikten inovasyona geçiş”) bulunan ülkelerin değerlerinin ortalamarı alındığında, Türkiye’nin “Pazar Büyüklüğü”nde yine dikkat çekici bir yükseklik göze çarpmaktadır. Bunun yanısıra Türkiye, “İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi” ve “İnovasyon” bileşenlerinde hem sırasını hem puanını yükseltmekle kalmamış, içinde bulunduğu ülke ortalamalarının da üzerine çıkmayı başarmıştır.

Ancak “Emek Piyasalarının Etkinliği”, “Makro-Ekonomik İstikrar”, “Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim” ile “Teknolojik Altyapı” bileşenlerinde hâlâ, içinde bulunduğu grup ülke ortalamasına göre geridedir.

3. BRIC ülkeleri olarak ifade edilen Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin’in performanslarına baktığımızda; Çin, ve Hindistan’ın yerlerini korudukları, Rusya’nın 3 sıra yükseldiği gözlenmektedir. Son iki senedir yükselişini sürdüren Brezilya ise bu sene 8 basamak birden gerilemiş ve 56. olmuştur.

4. Meksika, 2009-2010 döneminde Türkiye ile birlikte “verimlilikten inovasyona geçiş” grubu içindeyken 2010-2011 döneminde bizimle birlikte “verimlilik ülkeleri” arasına düşmüş ve yine bizimle birlikte 2011-2012 döneminde geçiş ülkeleri içine girmiş ve son iki yıldır da grubunu korumuştur. Ancak yükselişini bu yıl sürdürememiş ve 2 sıra gerileyerek 55. olmuştur.

5. Polonya, Türkiye ile aynı kategoride olan geçiş ülkelerinden biridir. Bu yıl tıpkı Türkiye gibi Polonya da grubunu korumuş ve 1 sıra gerileyerek 42. olmuştur.

6. Endonezya, 2. grup içindeki ülkeler olsa da, gelecek 10 yıl içinde büyüme açısından ilk 10’a girmesi beklenen ülkelere biri olarak görülmektedir. Nitekim bu yıl 12 sıra birden yükselerek 38. sıraya yükselmiştir.

Giriş

Kriz Dinamikleri Dünya Ekonomisini Etkilemeye Devam Ediyor

Küresel ekonominin giderek daha fazla bütünleşmesiyle, ekonomik ve mali kriz riskleri daha sık gündeme gelmekte, krizler yayılma etkisiyle küresel boyut kazanmakta ve derinleşmektedir. Kriz; gelişen ekonomilerle gelişmiş ekonomiler arasında daha güçlü bağlar kurulmasına yol açmıştır. 2007 yılı Ağustos ayında ABD konut piyasalarında başlayan sorunlar 2007-2008 döneminde dünyada yaşanan küresel finansal dalgalanmanın kaynağını oluşturmuştur. Bu süreçte, gelişmiş ülkelerde varlık fiyatları düşmüş, hane halklarının servetleri azalmış, finansal kuruluşların bilançoları önemli ölçüde bozulmuş, birçok kuruluş iflas etmiş, uluslararası kredi piyasasında aksaklıklar oluşmuş ve likidite sıkışıklığı yaşanmıştır.

ABD finans piyasalarında yaşanan, daha sonra ticaret, finans ve güven kanallarıyla gelişmekte olan ülkeler dâhil tüm dünyaya yayılan kriz sonucunda pek çok gelişmiş ve gelişmekte olan ülke resesyona girmiş, ekonomik yavaşlama küresel ölçekte daha da belirginlik kazanmıştır. 2008 yılı son çeyreğinden itibaren küresel çapta derinleşen finansal kriz, reel sektör krizine dönüşerek özellikle gelişmiş ülkelerde, ciddi üretim ve istihdam kayıplarına neden olmuştur. 2009 yılında dünya hasılası % 0,6 oranında azalmış ve II. Dünya Savaşından sonra küresel ekonomik aktivitede en hızlı daralma gerçekleşmiştir. Küresel ekonominin durgunluk içerisine girmesi dünya ticaret hacminde de keskin bir düşüşe yol açmış, dünya ticaret hacmi 2009 yılında % 10,3 oranında daralmıştır.

Kriz sürecinde küresel düzeydeki politika koordinasyonu sonucu uygulanan eşzamanlı parasal genişleme ve ekonomiyi canlandırma paketlerinin etkisiyle, krizin daha da derinleşmesinin önüne geçilmiştir. 2010 yılında küresel düzeyde ekonomik toparlanma sağlanmış ve dünya büyümesi % 5,2 oranında gerçekleşmiştir. Ancak, uygulanan bu politikalara ek olarak sorunlu finansal kuruluşların kurtarılmasından kaynaklanan mali yükler nedeniyle, Avrupa ülkeleri ve ABD başta olmak üzere, birçok gelişmiş ülkede bütçe açıkları ve kamu borçları yüksek seviyelere çıkmış ve kriz gelişmiş ülkelerde kamu borç krizine dönüşerek daha da derinleşmiştir.

Yüksek kamu borç stoku ve bütçe açıklarıyla karşı karşıya kalan Avro Bölgesi ülkelerinde büyüme performansı ciddi ölçüde zayıflamıştır. Avro Bölgesi çevre ülkelerinde borçların çevrelebilirliğine yönelik artan kaygılar sonucunda derinleşen borç krizi ve ülkeler arası verimlilik farkları neticesinde Avro Bölgesi 2009 yılındaki % 4,4'lük daralmanın ardından, 2012 yılında da % 0,6 oranında daralmıştır.

Avrupa Merkez Bankası genişleyici parasal politikalar ve geleneksel olmayan politikalar ile piyasalara birçok kez müdahale etmiş; bu doğrultuda parasal birliğe yönelik kaygılar bertaraf edilmiş, finansal piyasalarda riskler azalmış ve iyileşme sağlanmıştır. Ancak, finansal piyasalarda sağlanan iyileşme, reel ekonomiye sınırlı ölçüde yansımıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

Yirmi birinci yüzyılda tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizin de içinde bulunduğu bölgede ekonomik ve siyasi güç dengesi değişmekte, yeni denge merkezleri oluşmaktadır. Bazı ülke ve bölgeler geleceğin yeni küresel güç merkezleri olarak ortaya çıkarken, mevcut bölgesel güçler de yeniden şekillenmektedir. Küresel sistemin ABD, AB, BRIC ülkeleri ve Doğu Asya gibi eksenler üzerinde çok kutuplu bir yapıya dönüşmesi beklenmektedir. Bu süreçte, yükselen ve gelişmekte olan ülkeler arasında etkileşim ve karşılıklı bağımlılığın, özellikle güney-güney arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin artacağı, küresel ve bölgesel çok taraflı işbirliklerinin ön plana çıkacağı öngörülmektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

Türkiye Kesinti Yaşadı, Ancak Büyümesini Sürdürdü

Türkiye ekonomisi; 2001 yılında yaşadığı krizden sonra, küresel sistemin büyüme döneminde olmasından da yararlanarak büyümesini sürdürmüştür. Bu süreçteki tek kesinti 2008 yılının son çeyreğinde başlayıp 2009 yılının üçüncü çeyreğine kadar süren bir yıllık resesyon dönemi olmuştur. Büyümede son 13 yılın en derin çöküşü 2009 yılının ilk çeyreğinde yaşanan % 14,6 oranındaki küçülmedir. Ancak 2012'den itibaren koşullarda değişme başlamıştır. 22 Mayıs 2013'de ABD Merkez Bankası-Fed'in tahvil alım programında azaltmaya gideceğini açıklaması, yükselen piyasa ekonomilerinde olduğu gibi Türkiye'den de hızlı ve yüksek miktartlı yabancı kaynak çıkışlarına yol açmıştır. Borsa hızla düşmeye başlamış, kurlar ve faizler yükselmiştir.

Bu olayın Türkiye üzerindeki etkisi, benzer ekonomilerdeki etkisinden daha yüksek olmuştur. Gelişmiş ekonomilerin, 2008'den beri kriz yaşadığı bir ortamda Türkiye ekonomisi, benzeri öteki yükselen piyasa ekonomileri gibi krizden çok daha az etkilenecek yoluna devam etmiştir.

Gelişmiş ekonomilerdeki krizin, gelişme yolundaki ekonomilere kaynak akışını teşvik ettiğini söylemek mümkündür. Gelişmiş ekonomilerde piyasaya sürülen likidite fazlasını ellerine geçirenler bir bölümünü bulundukları yerde değerlendirseler de bir bölümünü daha yüksek getiri elde edecekleri gelişme yolundaki ülkelere yollamışlardır.

Eskiden bu ülkelere riskin yüksek olduğunu düşündükleri için para yollamaya çekinenler bile gelişmiş ülkelerin kriz yaşadığını görünce gelişme yolundaki ülkelere yönelik risk korkusundan uzaklaşmışlar ve o ülkelerin kağıtlarına, borsalarına yatırım yapmışlardır. Gelişme yolundaki ülkelere yönelik bu yabancı kaynak akışı Fed açıklamasına kadar sürmüştür. Fed açıklamasıyla birlikte yabancı kaynaklar bu kez tam tersine gelişme yolundaki ülkelere çıkıp gelişmiş ülkelere dönmeye başlamıştır. Bu dönüşte gelişmiş ülkelere faizlerin yükseleceği beklentisinin oluşması ve borsalarda yükselişlerin yaşanması etkili olmuştur.

Özellikle ticaret ortaklarının en büyüğü konumundaki Avro bölgesindeki krizin sürmesi Türkiye açısından sıkıntılı bir sürece dönüşmeye başlamıştır. Öte yandan 2011 yılında cari açıkta ortaya çıkan rekor artışın frenlenmeye çalışılması büyümede düşüş sürecine girilmesine yol açmıştır.

Türkiye ekonomisi, 2012 yılı başından beri, 5 çeyreklik bir sürede, potansiyel büyüme oranı olarak kabul edilen % 5 oranının altında büyümektedir. Dünya Bankası Haziran 2013 "Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu", (Dünya Bankası, 2013) Türkiye'de büyümenin 2013'de % 3,6, 2014 yılında % 4,5, 2015 yılında da % 4,7 olacağını öngörmektedir.

2009 yılında krizin etkisiyle küçülen ekonomik büyümeye eşlik ederek küçülen cari açık 2011 yılında % 9,9 oranına ulaşarak Türkiye açısından tüm zamanların en yüksek düzeyine çıkmıştır. 2012 yılından başlayarak cari açıkta bir gerileme ortaya çıkmış olmakla birlikte açığın % 6 – 7 aralığına yerleşmiş olması ve daha fazla daraltılamaması dikkat çekicidir. Dünya Bankası 2014 beklenti raporuna göre Türkiye'nin cari hesap açığının da 2013 yılında GSYİH'nın % 6,9'u düzeyinde olması bekleniyor. Raporda, bu açığın 2014 yılında % 7,1, 2015'te ise %7,2 olması tahmin edilmektedir.

1. Bölüm

Rekabetçiliğin Tanımı ve Dünya Ekonomik Forumu Tarafından Geliştirilen Küresel Rekabetçilik Endeksi

Değer zincirlerinde küresel ticaretin giderek daha fazla artması, ticaret ve rekabet politikaları arasındaki bağı kuvvetlendirmekte ve rekabet artırıcı ölçülerin önemini daha fazla artırmaktadır. Rekabet artırıcı politikalar, ülkeler için özellikle değer zincirinde yukarı doğru çıkış açısından önem taşımaktadır. Diğer bir deyişle, rekabet artırıcı politikalar ülkelere; ekonomik gelişme ve yeni iş imkanları gibi yararlar sağlayabilmektedir.

Bir ülkenin sınır ötesi değer zincirlerine katılıp katılamayacağı onun üretkenliğini ortaya koyan ve Küresel Rekabet Endeksi tarafından da ele alınan bir dizi faktöre bağlıdır. Bu faktörler arasında sağlıklı ve eğitilmiş işgücü, sağlam altyapı, bilgi ve iletişim teknolojilerinin derin nüfuzu, sağlam ve etkin kurumsal çatı ve etkin işgücü pazarları başı çekmektedir. Bir ülke değer zincirinde yukarı doğru hareket ettikçe etkinlik artırıcılar ve inovasyona ilişkin faktörler daha fazla önem taşımaya başlamaktadır.

Küresel ekonomide üretim ekseni ve ağırlık merkezi, gelişmiş Batı ülkelerinden gelişmekte olan Asya ülkelerine doğru kaymaktadır. Bu eğilim 2008 krizinden sonra belirginlik kazanmıştır. 2008 krizi, özellikle uluslararası finans alanında, yeni ve uluslararası boyutu daha güçlü düzenlemeleri gündeme getirmiştir. Önümüzdeki dönemde uluslararası ekonominin yönetişimine dair çok taraflı kural ve düzenlemelerin artması beklenmektedir. Uluslararası düzeyde artan kurallılık, gelişmekte olan ülkeler için özellikle başlangıçta önemli uyum sorunları ortaya çıkarabilecektir. Bu etkiye, daha hızlı ve daha öngörülebilir politika ve düzenlemelerle cevap verebilen ülkeler, yönetim kapasitesi, kurumsallaşma ve idari kapasite sorunları olanlara göre ön plana çıkacaktır. Bu çerçevede küresel, bölgesel ve ulusal gelişmelere uyum düzeyi yüksek ülkeler önemli bir rekabet üstünlüğü sağlayabilecektir (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

2007-2013 dönemini; gelişmiş ekonomilerin % 0,9, yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerin % 6, dünya ekonomisinin ise % 3,3 yıllık ortalama büyüme oranları ile kapatması beklenmektedir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin büyüme performansları arasındaki ciddi ayrışma sonucunda gelişmekte olan ekonomilerin dünya hasılasından aldığı pay, son on yılda önemli ölçüde artmıştır.

Kriz sürecinde hükümetlerin uyguladıkları canlandırma paketleri sonucunda, başta Avrupa ülkeleri ve ABD olmak üzere birçok ülkede kamu mali dengeleri bozulmuş ve kriz nitelik değiştirerek borç krizi haline dönüşmüştür. 2014-2018 döneminde gelişmiş ülkelerde alınan önlemlerin etkisiyle bütçe açıklarında iyileşme beklenmesine rağmen, borç oranlarındaki artış eğiliminin devam edeceği ve genel yönetim brüt borç stokunun Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya (GSYH) oranının % 106,6'ya yükseleceği tahmin edilmektedir.

2004 yılı sonrasında uluslararası likidite bolluğu sermaye hareketlerinin ivmelenmesine yol açmış, 2007 yılında yükselen ve gelişmekte olan ekonomilere sermaye girişleri rekor seviyelere ulaşmıştır. Küresel krizle birlikte gelişmiş ülkelerdeki finansal kuruluşların ciddi zararlarla karşılaşmaları sonucunda, yükselen ve gelişmekte olan ekonomilere yönelik sermaye akımları 2008-2009 döneminde önemli ölçüde azalmış, bu ekonomilerin para birimleri, özellikle 2009 yılı ilk yarısında hızla değer kaybetmiştir. Krizle mücadele kapsamında gelişmiş ülkelerin merkez bankalarının faiz oranlarını düşürmeleri ve genişleyici para politikaları uygulamaları sonucunda, 2010 yılında yükselen ve gelişmekte olan ekonomilere yönelen sermaye akımları tekrar ivme kazanmıştır. Bu durum, ülkelerin yerel para birimlerinin değerlendirilmesine,

yurtiçi kredi kullanımının artmasına, rekabet gücü kayıplarına ve cari denge üzerinde baskıya yol açmaktadır. Kısa vadeli likidite bolluğu ve küresel finans sisteminde süregelen kırılganlıklar, sermaye akımlarında ciddi oynaklıklara ve istikrarsızlığa yol açan bir unsur olmaya devam etmektedir.

Dünya ekonomisi; 2013 yılında, II. Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşadığı ve global ekonomiyi önemli ölçüde etkileyen ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomideki rollerinin artmasına yol açan ekonomik krizden yavaş da olsa çıkmaya başlamıştır. Dünya Bankası Haziran 2013 "Küresel Ekonomik Beklentiler" raporunda, (Dünya Bankası, 2013) gelişmiş ülkelerin risklerinin hafiflediği ve Avro bölgesinde devam eden daralmaya karşın büyümenin sabit olduğu ortaya konmaktadır. Ancak, birçok orta gelirli ülkenin kısıtlı kapasitesi nedeniyle gelişmekte olan ülkelerdeki ilerlemenin ılımlı olacağı kaydedilmektedir.

Başta AB ülkeleri olmak üzere gelişmiş ülkelerde alınan önlemlerin olumlu sonuçlar doğuracağı, risk ve belirsizliklerin azalacağı ve olumlu bir konjonktür yaşanacağı varsayımı altında, 2014-2018 döneminde dünya ekonomisinin yıllık ortalama % 4,4 oranında büyümesi ve kriz öncesi ortalama büyüme hızını yakalaması beklenmektedir. Aynı dönemde, gelişmiş ekonomilerin yıllık ortalama % 2,5, yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerin ise % 6 oranında büyüyeceği tahmin edilmekte, yükselen ve ülkeler arasında giderek artan ve çeşitlenen ticaret ilişkilerinin belirleyici unsur olacağı tahmin edilmektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

Gelişmiş ekonomilerde iki yapı gözlenmektedir. Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Japonya yavaş bir şekilde ilerlemeye devam ederken, Avrupa Birliği'nde durum daha belirsizdir ve sıkı kredi şartları yurtiçi talepleri büyük ölçüde kısıtlamaktadır. AB'ye üye bazı ülke ekonomilerinde yaşanan yapısal ve finansal sorunlar Avro Bölgesinde kamu açıkları ve borç stoklarının artmasına neden olmuş ve krizin Avro Bölgesinde daha da derinleşmesine yol açmıştır. Bu krizle birlikte ortaya çıkan kurumsal yönetim krizi, AB'deki reform ihtiyacını tekrar gündeme getirmiş ve birliğin bütünleşme süreciyle ilgili tartışmaların artmasına neden olmuştur (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

Gelişmekte olan ekonomilerin küresel büyümenin sürükleyici gücü olmaya devam edeceği ve küresel ticaret hacminin 2014-2018 döneminde yaklaşık % 6,1 oranında artacağı öngörülmektedir. Ancak İrlanda, Yunanistan, Güney Kıbrıs'ın içine düştükleri büyük kriz dikkat çekicidir. İrlanda bir miktar toparlanma göstermekle birlikte adı geçen diğer ülkeler; kurtarma paketleriyle ayakta durmaya çalışmaktadır. Portekiz ve bazı küçük ülkeler de sıkıntıdadır. Avro Alanı ekonomisi 2013 yılının ilk çeyreğinde bir önceki

çeyreğe göre %0,2 oranında daralmıştır. Bölge ekonomisinin 6 çeyrek üst üste daralması, ortak para biriminin yürürlüğe girdiği 1999 yılından bu yana kaydedilen en uzun süreli durgunluk dönemine işaret etmektedir.

Dünya Bankası Haziran 2013 “Küresel Ekonomik Beklentiler” raporunda ekonomik daralma nedeniyle Avro Bölgesi’ndeki büyümenin de bu yıl % 0,6, gelecek yıl % 0,9 ve 2015 yılında % 1,5 düzeyinde olması beklentisini ortaya koymaktadır. (Deloitte, 2013). Ayrıca, gelişmiş ülkelerdeki büyümenin yavaşlamasına ilave olarak gelişmekte olan ülkelerin mevcut yüksek büyüme hızlarının kısmen yavaşlaması ve tasarruf oranlarının azalmasının, uzun dönemde küresel ekonominin ortalama büyüme hızını düşürmesi beklenmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki yüksek borç oranları, bankacılık ve finansman yapısındaki sorunlar, makroekonomik istikrar ve sürdürülebilir büyüme performansı açısından tehdit oluşturmaktadır.

Çin ve Hindistan başta olmak üzere yükselen ekonomilerin hızlı büyüme performansı, bu ülkelerin küresel ekonomideki payını artırırken, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Japonya başta olmak üzere gelişmiş ülkelerin payı genel olarak azalma eğilimindedir.

Bu eğilimde gelişmekte olan ülkelerin nüfus ve doğal kaynak avantajlarını teknolojik üretime ve rekabet avantajına dönüştürme yönündeki politikaları ile yüksek oranlı yatırımları belirleyici unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, Çin’de açıklanan Mayıs ayı İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi’nin (PMI) 50 eşik değerinin altına düşerek 49,6 olması üretim faaliyetlerinde bir daralmaya işaret etmektedir. Çin’deki en büyük sorunlardan birisi olarak gölge bankacılığın boyutunun GSYH’nın % 70’ine ulaşmış olması gösterilmektedir. Çin’de yaşanacak bir geri gidiş, henüz toparlanmamış küresel sistemi de olumsuz yönde etkileyecektir.

Japonya; 20 yıldan bu yana içinde bulunduğu krizden çıkmak için yeni bir program ve yeni bir ekonomi politikası uygulaması içine girmiştir. Japonya ekonomisi, hükümetin ve merkez bankasının ekonomiyi destekleyici yöndeki politikaları sonucunda 2013 yılının ilk çeyreğinde yıllık bazda %3,5 ile hızlı bir büyüme kaydetmiştir.

Hızlı büyüyen ekonomilerin başlangıçta düşük maliyetli işgücüne dayalı ucuz ve düşük teknoloji mal ihracı, zamanla taktikçi veya yenilikçi yüksek teknoloji ürünlerine doğru yayılmaktadır. Söz konusu yapısal dönüşümle, hızla gelişen bu ülkeler, giderek daha yüksek teknoloji sektörlerinde rekabet avantajı elde etmeye başlamıştır (10. Kalkınma Planı Taslağı, 2013).

2013 Küresel Üretim Rekabetçilik raporuna göre bir ülkenin rekabetçilik düzeyini belirleyen en önemli gösterge vasıflı işgücü olup bunu ülkenin ticareti, finansal ve vergi sistemi ve işgücü ve malzeme maliyeti izlemektedir. Küresel gayri safi hasılanın bu yıl % 2,2 düzeyine genişlemesi, gelecek yıl % 3, 2015 yılında da % 3,3 olması beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme bu yıl % 5,1 olurken, 2014’te % 5,6’ya, 2015’te de % 5,7’ye yükselmesi öngörülmektedir.

Avrupa ve Orta Asya bölgesinin iki en büyük ekonomisi olan Rusya ve Türkiye’de ithalat talebi hızla yükseldiği, bu ekonomilerdeki yüksek toparlanmayı yansıtarak 2013’ün ilk çeyreğinde Rusya’da % 19,7’ye, Türkiye’de % 12,1’e ulaştığı gözlenmiştir.

Küresel kriz öncesi dönemde likidite bolluğunun etkisiyle dünya ekonomisi yükselen ve gelişmekte olan ekonomiler öncülüğünde yüksek oranlı bir büyüme dönemi yaşamıştır. 1997 Asya ve 1998 Rusya krizleri sonucu alınan önlemlerle temel makroekonomik değişkenlerdeki kırılganlıklarını azaltan gelişmekte olan ekonomiler, 2002–2006 döneminde yüksek oranlı büyürken, gelişmiş ekonomiler ise görece düşük bir büyüme performansı sergilemiştir.

Bu dönemde, dünya ekonomisi yıllık ortalama % 4,3, gelişmiş ekonomiler % 2,5 ve yükselen ve gelişmekte olan ekonomiler ise % 6,9 oranında büyümüştür. Yüksek büyüme oranlarına paralel olarak,

dünya ticaret hacmi de yıllık ortalama % 7,5 oranında artmıştır. Ancak, yüksek büyüme dönemi küresel dengesizliklerin arttığı ve küresel krizin tohumlarının atıldığı bir dönem olmuştur.

Gerek teori, gerekse de gözleme dayalı kanıtlar, rekabetçilik için çok sayıda kritik bileşen olduğunu ortaya koymaktadır. Dünya Ekonomik Forumu World Economic Forum-WEF) tarafından geliştirilen yeni Küresel Rekabetçilik Endeksi-KRE (Global Competitiveness Index) çok sayıda parametreyi dikkate alarak ülkeler arasında bir sıralama yapmayı önermektedir.

Dünya Ekonomik Forumu (ülkelerin rekabet güçlerine göre sıralandığı Küresel Rekabet Raporu'nu 1979 yılından beri yayımlanmaktadır. "Rekabet gücü"nü, bir ülkenin ürettiği mal ve hizmetlerin dünya pazarlarındaki payı olarak değil, o ülkede sürdürülebilir büyümeyi sağlayacak olan kurumların, politikaların ve üretim faktörlerinin tümünü kapsayan verimlilik düzeyi olarak tanımlayan Dünya Ekonomik Forumu, ülkelerin rekabet düzeyini niceliksel olarak ölçebilmek ve sıralayabilmek için Küresel Rekabetçilik Endeksini (GCI) kullanmaktadır.

Endeks son derece kapsamlı, ulusal rekabetçilik konusunda mikroekonomik ve makroekonomik durumu analiz eden bir yapıya sahiptir. Buradaki asıl gaye, ülkelerin verimlilik düzeyini belirleyen etmenleri ortaya koyup, o ülkenin güçlü ve zayıf yanlarını ortaya çıkarmak ve politika yapıcılara yol gösterebilmektir.

2. Bölüm

Dünya Ekonomik Forumu 2013–2014 Küresel Rekabetçilik Raporu Çerçevesinde Türkiye Değerlendirmesi

Türkiye'nin performansı 3 farklı karşılaştırma ile küresel kapsamda değerlendirilmiştir.

1. Genel Değerlendirme:

Raporun ilk aşamasında Türkiye, WEF (2013)'de yer verilen 148 ekonomiye göre değerlendirilmiştir.

2. Ülke Grupları ve Seçilmiş Ülkelere Göre Değerlendirme

Bu bölümde Türkiye'nin çeşitli ülke gruplarına ve seçilmiş ülkelere göre karşılaştırmaları yapılmış ve bu ülkeler bileşenler düzeyinde değerlendirilmiştir.

Ülke gruplarına göre kıyaslamalar şunlardır:

- Türkiye'nin, kişi başına milli gelir düzeyi aynı seviyede olan ülkeler ile yani "Verimlilikten İnovasyona Geçiş Ülkelerine" göre kıyaslaması.
- Tüm Avrupa Birliği ülkelerinin, AB 12 ülkelerinin ve AB16 ülkelerinin ortalamalarına göre kıyaslaması
- Hızla gelişen ve 2050 yılına kadar mevcut en zengin ülkeleri geçmeleri beklenen BRIC (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin) ülkelerinin ortalamaları ile de karşılaştırma

Özel karşılaştırmalar için seçilen ülkeler ise:

- Gelecek 10 yılda atılım yapması beklenen Endonezya,
- Türkiye ile aynı grupta yer alan ve benzer gelişmeler gösteren Meksika
- Avrupa Birliği içinde yapısal anlamda Türkiye ile en çok benzerlik arz eden ancak çok net bir gelişim çizgisi izleyen Polonya
- Bunu yanı sıra Türkiye ile aynı grupta yer alan ve konumunu iyileştiren Estonya da incelemeye dahil edilmiştir.

3. Rekabet Üstünlüğü Yaratmak için Türkiye'nin Odaklanması Gereken 4 Bileşen:

Bu bölümde Türkiye'nin gerek puan gerekse sıralamada geçmiş yıllara göre düşüş gösterdiği ve bu nedenle de odaklanıp konumunu iyileştirmesi gereken 4 temel bileşen seçilmiş (Makroekonomik İstikrar, Emek Piyasalarının Etkinliği, Finansal Piyasaların Gelişmişliği ve Teknolojik Altyapı) ve bu bileşenler açısından Türkiye'nin içinde bulunduğu ülke grubunda en iyi performans gösteren ülkeler saptanarak Türkiye'nin söz konusu ülkelere göre hangi konumda oldukları saptanmıştır.

2.1 Genel Değerlendirme

Türkiye, Dünya Ekonomik Forumu'nun 2005-2006 raporunda 71. sırada iken 2007-2008 Küresel Rekabet Endeksi sıralamasında 53. sıraya kadar yükselmiştir. Türkiye'nin toplamda 18 basamak yükselerek bu noktaya gelmesi önemli bir başarı olarak görülmektedir. Bu performansın elde edilmesinde 2001 yılında yaşanan ekonomik krizin ardından uygulamaya geçen Güçlü Ekonomiye Geçiş Programının ve getirdiği reformların etkili olduğu düşünülmektedir.

2007-2008 Küresel Rekabetçilik Raporu'nda Türkiye, AB'ye 2007 genişlemesi sırasında üye olan Bulgaristan ve Romanya'nın önüne geçmekle kalmamış aynı zamanda, daha önce AB'ye üye olmuş Yunanistan, Kıbrıs ve Malta'dan da daha önde yer almıştır. Benzer şekilde aynı dönemde Türkiye, BRIC ülkeleri arasında yer alan Rusya ve Brezilya'nın da önünde yer almıştır. Dolayısı ile 2001 krizini takip eden politik reformların meyvelerini verdiği düşünülmüştür.

Buna karşın 2008-2009 raporunda söz konusu iyileşme yerini büyük bir düşüşe bırakmış ve Türkiye 10 sıra birden düşerek 63. olabilmıştır.

2009-2010'da ise, performans açısından dengeli bir yapı arz edilerek iki sıra üste çıkmış ve 61. sıraya ulaşılmıştır.

2010-2011 yılına geldiğimizde incelenen ülke sayısında bir yükseliş olduğu (daha önce 133 ülke incelenirken 2010'da bu sayı 139'a çıkmıştır) ve Türkiye'nin 61. Sıradaki yerini koruduğunu görüyoruz. Ancak Türkiye "Verimlilikten İnovasyona Geçiş Ülkeleri" grubundan, "Verimlilik Ülkeleri" grubuna düşmüştür. Bunun nedeni ise OECD'nin (OECD, 2010) raporunda da belirttiği üzere Türkiye'nin GSMH'sinde %14'lük çok derin bir düşüş yaşamış olmasıdır.

2011-2012 döneminde Türkiye, GSMH'sindeki yeniden yükselişe bağlı olarak, "Verimlilikten İnovasyona Geçiş Ülkeleri" arasına geri dönmüştür. Ayrıca ülke sayısı 142'ye yükselirken Türkiye, 61. sıradan 59. sıraya yükselmiştir.

2012-2013 döneminde Türkiye 16 basamak birden sıçrayarak 59'unculuktan 43'üncülüğe yükselmiştir. Bunun yanı sıra bu dönemde Türkiye sadece iki adet bileşen açısından ortalamanın altında kalmıştır. Bu bileşenler; "Emek Piyasalarının Etkinliği", ve "İnovasyon"dur. Ancak bu bileşenlerde ortalamanın altında olmasına karşın, 2011-2012 verilerine göre hem puanını hem de konumunu yükseltebilmiştir.

2013-2014 döneminde ise rekabet gücü sıralamasında Türkiye bu sefer 148 ekonomi içerisinde 1 basamak gerileyerek 44.sırada yer almıştır. 2013-2014 yılı raporunda ise Türkiye'nin, 148 ülke arasında 44. sıraya yerleştiği, BRICS ülkeleri arasında bu yıl bir basamak geri gitmesine rağmen Çin'in arkasında yer aldığı görülmektedir.

WEF Raporunun Türkiye ile ilgili bölümünde, makro-ekonomik istikrarda bir gerileme yaşanmış olsa da genel olarak bakıldığında Avrupa ekonomilerine göre durumun yine de iyi olduğu belirtilirken Türkiye'nin pazar büyüklüğünün altı çizilmiştir. Bunun yanı sıra raporda, Türkiye'nin liman ve elektrik arzının iyileşme ihtiyacında olmasına rağmen altyapısının gelişmişliğinden yararlandığı ifade edilmiştir. Rekabet düzeyini geliştirmesi için ise sağlık ve ilköğretim (59.), yüksek öğretim ve işbaşı eğitim (65.), emek piyasalarının etkinliği (130.) ve kamu kurumlarının etkinliği ve şeffaflığı (58.) bileşenlerine odaklanması gerektiği vurgulanmıştır.

Türkiye'nin 2013-2014 WEF verilerine göre genel durumunu irdelemek üzere toplam 148 ekonominin 12 bileşene göre ortalamaları alınıp hangi bileşenler açısından ortalamanın üstünde kaldığı hangilerine göre ortalamanın altına düştüğü saptanmıştır. Bunu yaparken hem aldığı puan açısından hem de 148 ülke içindeki sırası açısından bir karşılaştırma yapılmıştır.

Raporda ülkeler kişi başına düşen milli gelirlerine göre gruplandırarak incelenmektedir. Bu esasa göre Türkiye 2013-2014 raporunda "Verimlilikten, İnovasyon'a Geçiş Ülkeleri" arasındaki konumunu korumaktadır. Aynı grupta bulunan Meksika'nın 2013-2014 döneminde 55. sıraya gerilediği, Polonya'nın

konumunu koruyarak 42. sırada yer aldığı görülmektedir. 12 sıra yukarı çıkarak 38. sırada yer alan Endonezya, gelecek 10 yıl içinde büyüme açısından ilk 10'a girmesi beklenen ülkelerden biri olarak görülmektedir. Bir ülkenin uluslararası kıyaslamalarda toplam sıralamadaki yeri, o ülkenin rekabet düzeyi hakkında fikir verebilmekle birlikte, ancak önemli olan hangi alanlarda ilerleme kaydedildiğini ve hangilerinde müdahalenin gerekli olduğunu gösteren alt endekslerin dikkate alınması gerektiğidir. Türkiye 2013-2014 dönemi Küresel Rekabetçilik Endeksi'nin içinde bulunan bileşenler arasında en iyi performansı "Pazar Büyüklüğü" bileşeninde 16. olarak gösterirken, en kötü performans 130. sıra ile Emek Piyasasının Etkinliği" kaleminde görülmektedir.

Türkiye; Mal Piyasalarının Etkinliği bakımından geçen seneki sıralamaya göre Yerel Rekabetin Yoğunluğu ve Tekel-Monopol Karşıtı Politikaların Etkinliği bileşeninde yükselme eğilimi gösterirken, Bir İşletmeyi Kurmak İçin Gereken Zaman bileşeninde yerini korumaktadır. Türkiye, Yerel Rekabetin Yoğunluğu sıralamasında 15. Sıra ile Güney Afrika, Yunanistan, Portekiz, Fransa ve İspanya'nın önünde yer almaktadır.

Pazar Hâkimiyetinin Yaygınlığı değerlendirmesinde Türkiye geçen yıla göre 5 sıra gerileyerek 35. sırada Yunanistan, Portekiz ve Güney Afrika'nın önünde yer alırken İngiltere ve Almanya'nın gerisinde kalmaktadır. Tekel-Monopol Karşıtı Politikaların Etkinliği sıralamasında Güney Afrika ilk 10 ülke arasına girerken 30. sırada yer alan Türkiye Yunanistan, Portekiz ve İspanya'nın önünde yer almaktadır. Rapora göre Bir İşletmeyi Kurmak İçin Türkiye'de en az 6 gün gerekmektedir ve Rapor'daki sıralamaya göre Türkiye bu bakımdan 16. sıradadır.

Türkiye Teknolojilerin Firma Düzeyinde Belirlenmesi sıralamasında 37. sıra ile Yunanistan'ın önünde, Güney Afrika ve Fransa'nın sırasıyla 2 ve 5 sıra gerisindedir. Türkiye İnternet Kullanıcıları, Geniş Bant İnternet Kullanıcıları ve İnternet Bant Genişliği sıralamalarında Güney Afrika'nın önünde ancak Yunanistan, Portekiz, İspanya, Fransa, İngiltere ve Almanya'nın gerisinde kalmaktadır. Türkiye'nin Geniş Bant Mobil Kullanıcıları sıralamasında 73. olduğu görülmektedir.

Rapor'da; Türkiye'nin canlı iş dünyasının, yoğun yerel rekabetle karakterize olan büyük iç piyasasından önemli etkinlik kazanımı elde ettiği belirtilmektedir. Ayrıca Türkiye ekonomisinin özellikle karayolu ve havayolu ulaştırma imkânları olmak üzere, ülkenin gelişmiş altyapısından yararlandığına, ancak limanlarda ve elektrik arz imkânlarında kapasite artırımına ihtiyaç duyulduğuna yer verilmektedir. Rapor'da, Türkiye'nin rekabet gücünü artırmak için sağlık, temel eğitim, yükseköğretim ve hizmet içi eğitim alanlarında iyileştirmeler yoluyla beşeri sermayesini güçlendirmesi, emek piyasasında etkinliği artırması, kamu kurumlarının saydamlığını ve etkinliğini güçlendirmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

		Kurumsal Yapı	Altyapı	Makro-ekonomik istikrar	Sağlık ve ilköğretim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Ürün piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği	Finansal piyasaların gelişmişliği	Teknolojik altyapı	Pazar büyüklüğü	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İnovasyon
Türkiye	Puan	4.1	4.5	4.6	5.9	4.3	4.5	3.7	4.4	4.1	5.3	4.4	3.5
	Sıra	56	49	76	59	65	43	130.0	51	58	16.0	43	50
Ortalama	Puan	4.0	4.0	4.7	5.4	4.1	4.3	4.3	4.0	3.9	3.7	4.0	3.4

Tablo: Türkiye'nin Puan ve Sıra olarak Tüm Ülkelerin İçindeki Yeri (2013)

Türkiye'nin Puan ve Sıra olarak Tüm Ülkelerin İçindeki Yeri (2013) tablosundaki verilere bakıldığında geçen yılda da olduğu gibi Türkiye'nin tüm ülkeler içinde en yukarılarda yer aldığı bileşen "Pazar Büyüklüğü"; en altlarda yer aldığı bileşen ise "Emek Piyasalarının Etkinliği"dir. Türkiye, 2013-2014 dönemi Küresel Rekabetçilik Endeksi'nin içinde bulunan bileşenler arasında en iyi performansı 15. sırada yer aldığı Pazar Büyüklüğü kaleminde göstermektedir. İç ve Dış Pazar Büyüklüğü Türkiye'nin güçlü olduğu alanlar arasındadır. Bu alanda Türkiye; Yunanistan, Portekiz ve Güney Afrika'nın önünde, Fransa, İspanya, İngiltere ve Almanya'nın gerisinde kalmaktadır.

Türkiye, Küresel Rekabetçilik Endeksi'nde; bir önceki yıla göre en önemli iyileşmeleri kurumsal yapılanma, sağlık ve temel eğitim, inovasyon, yükseköğretim ve hizmet içi eğitim endekslerinde göstermektedir.

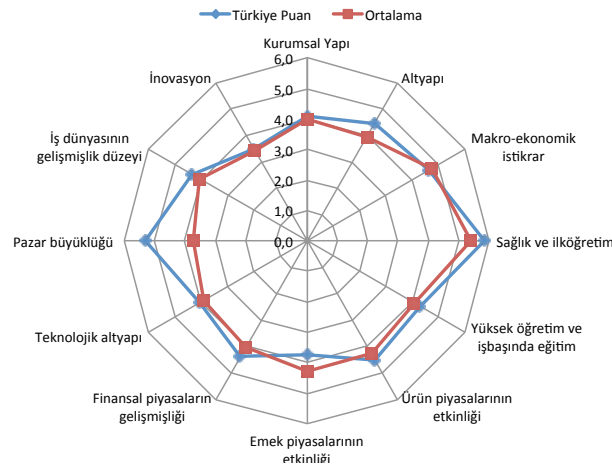
Türkiye, Yerel Rekabetin Yoğunluğu sıralamasında 16. sırayla Güney Afrika, Yunanistan, Portekiz, Fransa ve İspanya'nın önünde yer almaktadır. Tekel-Monopol Karşısı Politikaların Etkinliği bileşeninde 30. sırada konumlanmıştır. Pazar Hâkimiyetinin Yaygınlığı değerlendirmesinde ise Türkiye geçen yıla göre 5 sıra gerileyerek 35. sırada Yunanistan, Portekiz ve Güney Afrika'nın önünde yer alırken İngiltere ve Almanya'nın gerisinde kalmaktadır.

Türkiye'de Makroekonomik çevre koşulları bir miktar bozulmuş, bu da finansal borçun artışı ve enflasyonun neredeyse çift haneli düzeylere ulaşmasına neden olmuştur. Buna karşın Türkiye'nin durumu birçok diğer Avrupa ekonomisinden daha iyi olmaya devam etmektedir. Türkiye'nin canlı iş sektörü; yoğun yerel rekabetle (15.) kendisini gösteren büyük yerel pazarlardan (16.) büyük yarar sağlamaktadır. Türkiye aynı zamanda, özellikle kara ve hava taşımacılığında olmak üzere makul düzeyde gelişmiş altyapıya (49) sahiptir. Ancak limanlar ve elektrik arzı konusunda daha fazla iyileşmeye gereksinim göstermektedir. Rekabet konusunda daha ileri adım atmak için Türkiye'nin daha iyi bir ilköğretim ve Sağlık(59.), Yüksek Öğretim ve İşbaşında Eğitim (65.) ile insan kaynaklarını oluşturmaya yönelmesi, Emek Piyasalarının Etkinliği'ni (130.) arttırması gereklidir.

Bunun yanı sıra, aldığı puanlara göre 148 ülke açısından irdelendiğinde Türkiye'nin 2013 verilerine göre sadece iki adet bileşen açısından ortalamanın altında kaldığı görülmektedir. Bu bileşenler; "Emek Piyasalarının Etkinliği", ve "Makro-Ekonomik İstikrar"dır. Raporda, mali açığın artması ve enflasyonun çift haneye yaklaşması sebebiyle makroekonomik ortamın kötüleşmesine rağmen durumun diğer birçok Avrupa ekonomilerinden daha iyi durumda olduğu gözlenmektedir.

Aşağıdaki Radar Grafiğinden de görüleceği gibi, Türkiye'nin, tüm değerlendirmeye alınan ülkeler içinde önemli bir farkla ortalamanın üstünde olduğu en önemli bileşen "Pazar Büyüklüğü"dür. Öte yandan, "Kurumsal Yapı", "Altyapı", "Sağlık ve İlköğretim", "Yüksek Öğretim ve İşbaşında Eğitim", "Ürün Piyasalarının Etkinliği", "Finansal Piyasaların Gelişmişliği", "Teknolojik Altyapı", "İş Dünyasının Gelişmişlik düzeyi", "İnovasyon" ve "Makro-ekonomik istikrar" bileşenlerinde de tüm ülkeler göz önünde bulundurulduğunda ortalamanın üstündedir. Özellikle bu sene Türkiye inovasyon göstergesinde bir atılım gerçekleştirmiş ve bu bileşen bazında performansı tüm ülke ortalamalarının altındayken puanını 3.3'den 3.5'e; sırasını da 55.likten 50.liğe çıkararak ortalamanın üzerinde bir performans göstermiştir. Ancak, şeffaflığını ve etkinliğini (58) arttırması gereklidir.

Türkiye'nin Tüm Ülke Ortalamalarına Göre Durumu

Şekil: Türkiye'nin Tüm Ülke Ortalamalarına Göre Durumu (2013)

Düzeyi"ve "İnovasyon" bileşenlerinde de tüm ülkeler göz önünde bulundurulduğunda ortalamanın üstündedir. Özellikle bu sene Türkiye inovasyon göstergesinde bir atılım gerçekleştirmiş ve bu bileşen bazında performansı tüm ülke ortalamalarının altındayken puanını 3.3'den 3.5'e; sırasını da 55.likten 50.liğe çıkararak ortalamanın üzerinde bir performans göstermiştir. Ancak, şeffaflığını ve etkinliğini (58) arttırması gereklidir.

Rekabet üstünlüğü sağlamada önemli rol oynadığı düşünülen kurumsal yapı, işgücü piyasalarının etkinliği, teknolojik altyapı, inovasyon bileşenleri açısından Türkiye'nin;

- Kamu kurumları ve özel sektör kuruluşları alt bileşenlerinden oluşan kurumsal yapı bileşeninde 2012-2013 verilerine göre 64. iken bu sene 8 basamak yükselerek 56. sırada,
- Esneklik ve işgücü kapasitesinin etkin bir biçimde kullanımı alt bileşenlerinden oluşan emek piyasalarının etkinliği bileşeninde 2012-2013 verilerine göre bir önceki yılın verilerine göre 9 sıra yükselme göstererek 124. sırada iken bu sene 6 basamak gerileyerek 130. sırada,
- Teknolojiyi benimseyebilme ve bilişim teknolojilerinin kullanımı alt bileşenlerinden oluşan teknolojik altyapı bileşeninde 2012-2013 raporunda bir önceki yılın verilerine göre 2 basamak yükselerek 53. sırada iken bu sene 5 basamak gerileyerek 58. sırada,
- İnovasyon kapasitesi, bilimsel araştırma kurumlarının niteliği, şirketler kesiminin ar-ge harcamaları, ar-ge için üniversite-sanayi işbirliği, ileri teknolojiler için kamunun satın alma politikaları, bilim insanlarının ve mühendislerin varlığı, patentler, fikri mülkiyet haklarının korunması değişkenlerinden oluşan inovasyon bileşeninde 2012-2013 raporunda bir önceki yılın verilerine göre 5 basamak daha yükselerek 50.sırada yer aldığı görülmektedir.
- Türkiye, yabancı yatırımcılar için büyük önem taşıyan fikri mülkiyet hakları bakımından; bir önceki yıla göre 12 basamak yükselmesine rağmen, 148 ülke arasında 74. sırada yer almaktadır.

Türkiye 2013 yılında tüm ülkeler içindeki konumunu bir sıra farkla korurken, 2012-2013 ile bir karşılaştırma yapılacak olursa, bazı bileşenlerde gösterdiği iyileşmeyi sürdürememiş ve "Makro-Ekonomik İstikrar", "Emek Piyasalarının Etkinliği", "Finansal Piyasaların Gelişmişliği" ve "Teknolojik Altyapı" bileşenlerinde bir gerileme yaşamıştır.

Küresel Rekabetçilik Endeksi Yapısı

Dünya Ekonomik Forumu; rekabetçilik sıralamasını Küresel Rekabetçilik Endeksine (KRE) dayandırır. Endeks son derece kapsamlı, ulusal rekabetçilik konusunda mikroekonomik ve makroekonomik durumu analiz eden bir yapıya sahiptir. KRE, rekabet gücünü etkileyen çok sayıda bileşenin ağırlıklı ortalamasıdır. Her bir bileşen rekabetçilik olarak anılan karmaşık kavramın bir boyutunu yansıtır. Söz konusu tüm bileşenler rekabetçiliğin dayandığı 12 adet ana bileşenin (pillar) neler olduğunu ve bu bağlamda özelliklerini tanımlar.

Veri Kaynakları

Dünya Ekonomik Forumu araştırmayı yaparken iki tür veriden yararlanır. İlk grup veriler uluslararası rakamsal göstergeleri, ikinci grup veriler ise; Yönetici Görüşü Anketi adı verilen bir anketten elde edilir.

Küresel Rekabet Endeksi (KRE) çeşitli istatistik kaynaklardan sağladığı verilerle rekabet gücü analizini sağlamaktadır. Kamu borcu, bütçe açığı, yaşam beklentisi gibi veriler UNESCO, IMF, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) gibi uluslararası kuruluşlardan alınmaktadır.

KRE'nin rekabet gücü sıralamasında kullandığı bir diğer kaynak ise Dünya Ekonomik Forumu'nun yıllık olarak hazırladığı "Yönetici Görüş Anketi"dir. Bu ankette daha çok niteliksel veriler kullanılır. Anket çalışması içinde bulunan sorular 1 ile 7 arasında bir puan verilecek biçimde yapılmıştır. Bu anketlerde "1" en kötü notu, "7" ise en iyi notu temsil eder. Anket çalışması farklı ülkelerden 150'nin üzerinde ortak kurum aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu araştırma, KRE'nin 12 ana bileşenini çerçeveleyen toplam 13 bölümden oluşmuştur. (Aynı dizinin 2011 raporundan alınmıştır.)

2.2. Türkiye'nin Aynı Kişi Başına Milli Gelir Seviyesindeki Ülkelerle Karşılaştırılması

Dünya Ekonomik Forumu, Küresel Rekabetçilik Endeksi'ni hazırlarken ülkeleri "kişi başına düşen milli gelir seviyesi" göstergesine göre gruplara ayırmakta ve ağırlıklandırmaktadır.

Türkiye söz konusu gruplandırma sisteminde, "Verimlilikten İnovasyona Geçiş" seviyesinde bulunmaktadır. Bu bölümde Türkiye'nin sınıfında bulunan ülkelerle kıyaslaması yapılmıştır ve bileşenler temelinde değerlendirilmiştir.

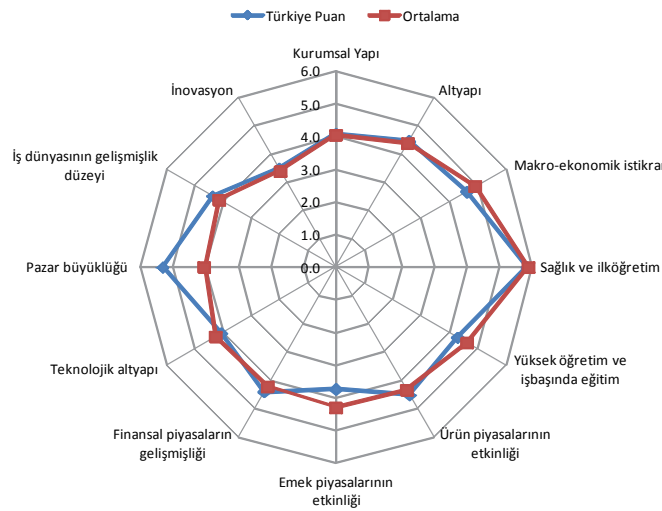
Türkiye 2011-2012 ve 2012-2013 raporlarında olduğu gibi bu yıl da "Verimlilikten İnovasyona Geçiş" sınıfında yer almaktadır.

Genel ortalamanın yanı sıra; Türkiye'nin içinde bulunduğu "Verimlilikten İnovasyona Geçiş" sınıfında bulunan ülkeler için benzer bir analiz yapıldığında da yine "Pazar Büyüklüğü"nde dikkat çekici bir yükseklik göze çarpmaktadır. "Emek Piyasalarının Etkinliği"nde ise Türkiye; içinde bulunduğu grubun ülke ortalamasına göre oldukça geridedir.

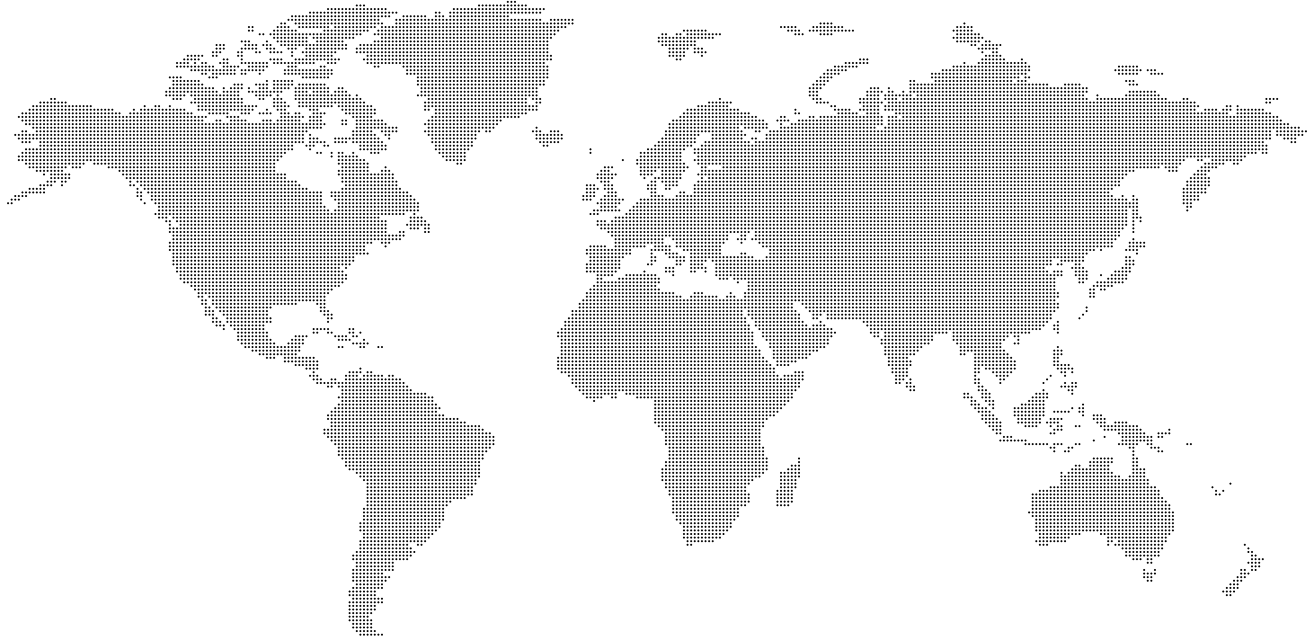
		Kurumsal Yapı	Altyapı	Makro-ekonomik istikrar	Sağlık ve ilköğretim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Ürün piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği	Finansal piyasaların gelişmişliği	Teknolojik altyapı	Pazar büyüklüğü	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İnovasyon
Türkiye	Puan	4.1	4.5	4.6	5.9	4.3	4.5	3.7	4.4	4.1	5.3	4.4	3.5
	Sıra	56	49	76	59	65	43	130.0	51	58	16.0	43	50
Ortalama		4.1	4.4	4.9	5.9	4.6	4.3	4.3	4.2	4.3	4.0	4.1	3.4

Tablo: Türkiye'nin İçinde Bulunduğu "Verimlilikten İnovasyona Geçiş" Ülkeleri İçindeki Yeri (2013)

"Altyapı", "Ürün Piyasalarının Etkinliği", "Finansal Piyasaların Gelişmişliği", "Pazar büyüklüğü", "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi" ve "İnovasyon" bileşenlerinde Türkiye'nin grup içinde ortalamanın üzerine çıktığı saptanmaktadır. Bunun yanı sıra, "Makroekonomik İstikrar", "Yükseköğretim ve İşbaşında Eğitim", "Emek Piyasalarının Etkinliği" ve "Teknolojik Altyapı" bileşenlerinde grup ortalamasının altında bir performans sergilemektedir.

Şekil: Türkiye'nin İçinde Bulunduğu Grup Ülkeleriyle Karşılaştırılması (2013)

1. Grup	1-2 Geçiş Grubu	2. Grup	2-3 Geçiş Grubu	3. Grup
Üretin Faktörleri Odaklı	Faktörlerden Verimliliğe Geçiş	Verimlilik Odaklı	Verimlilikten İnovasyona Geçiş	İnovasyon Odaklı
Bangladeş	Angola	Arnavutluk	Arjantin	ABD
Benin	Azerbaycan	Bosna-Hersek	Barbados	Almanya
Burkina Faso	Bolivya	Bulgaristan	Brezilya	Avustralya
Burundi	Botsvana	Cape Verde	Estonya	Avusturya
Çad	Brunei Sultanlığı	Çin	Hırvatistan	BAE
Etiyopya	Butan	Doğu Timor	Kazakistan	Bahreyn
Fildişi Sahilleri	Cezayir	Dominik Cum.	Kostarika	Belçika
Gambiya	Ermenistan	Ekvador	Letonya	Çek Cumhuriyeti
Gana	Fas	El Salvador	Litvanya	Danimarka
Gine	Filipinler	Endonezya	Lübnan	Finlandiya
Haiti	Gabon	Guatemala	Macaristan	Fransa
Hindistan	Honduras	Guyana	Malezya	GKRY
Kamboçya	İran İslam Cum.	Güney Afrika	Meksika	Güney Kore
Kamerun	Kuveyt	Gürcistan	Panama	Hollanda
Kenya	Libya	Jamaika	Polonya	Hong Kong
Kırgız Cumhuriyeti	Moğolistan	Karadağ	Rusya Fed.	İsveç
Laos	Moldova	Kolombiya	Seyşeller	İsviçre
Lesotho	Sri Lanka	Makedonya	Slovak Cum.	İngiltere
Liberya	Suudi Arabistan	Maritus	Şili	İrlanda
Madagaskar	Venezüella	Mısır	Türkiye	İspanya
Malavi		Namibya	Umman	İsrail
Mali		Paraguay	Uruguay	İtalya
Moritanya		Peru		İzlanda
Mozambik		Romanya		Japonya
Myanmar		Sırbistan		Kanada
Nepal		Surinam		Katar
Nijerya		Svaziland		Lüksemburg
Nikaragua		Tayland		Malta
Pakistan		Tunus		Norveç
Ruanda		Ukrayna		Portekiz
Senegal		Ürdün		Porto Riko
Sierra Leone				Singapur
Tanzanya				Slovenya
Uganda				Tayvan
Vietnam				Trinidad ve Tobago
Yemen				Yeni Zelanda
Zambiya				Yunanistan
Zimbabve				

Tablo: Kişi Başı Milli Gelir Esasına Gruplandırılmış ülkeler

2.3. Türkiye'nin Seçilmiş Ülkelerle Kıyaslaması

Sıralama içinde yerini koruyan Türkiye; bu yıl Estonya, BRIC ülkeleri (Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin), Güney Afrika, Meksika, Malezya ve Endonezya ile karşılaştırılmıştır. Bu seçim, ülkelerin aşağıda belirtilen özellikleri nedeni ile yapılmıştır:

Meksika, 2009-2010 döneminde Türkiye ile birlikte "verimlilikten inovasyona geçiş" ülkeleri içindeyken, 2010-2011 döneminde bizimle birlikte "verimlilik ülkeleri" arasına düşmüş ve yine bizimle birlikte 2011-2012 döneminde geçiş ülkeleri içine girerek ve 66. sıradan 58.'liğe yükselmiştir. 2012-2013 döneminde bir önceki yıl gerçekleştirdiği pozitif trendini devam ettirmiş ve 5 basamak birden yükselerek 53. sıraya yerleşmiş ancak yükselişini bu yıl sürdürememiş ve 2 sıra gerileyerek 55. olmuştur.

Polonya, Türkiye ile aynı kategoride olan geçiş ülkelerinden biridir. Bu yıl grubunu korumuş ancak Türkiye gibi o da bir sıra gerileyerek 42. olmuştur. Ayrıca rekabetin 12 katmanının herbirinde yaklaşık aynı düzeyde performans göstermesi açısından ilgi çekicidir.

Endonezya, "2. Grup Ülkeleri" içinde olsada, gelecek 10 yıl içinde büyüme açısından ilk 10'a girmesi beklenen ülkelerden biri olarak gösterilmektedir. Ülke gelişen Asya bölgesinin en iyi performans gösteren ülkelerinden biri olmaya devam etmektedir. Nitekim bu yıl 12 sıra birden yükselerek 38.sıraya yükselmiştir.

"Verimlilikten İnovasyona Geçiş" içinde yer alan Estonya, bu yıl 2 sıra daha yükselmiş, geçen sene olduğu gibi bu yıl da Doğu Avrupa'nın en iyi performans gösteren ülkesi olmayı sürdürmüştür.

Kapsanan Ülkeler

Küresel Rekabetçilik Endeksi 2013-2014'te 148 ülkenin verileri değerlendirilmektedir. Bu sayı raporu Rekabet Gücü'nü ölçen endeksler içinde ülke sayısı açısından en kapsamlı çalışma haline getirmektedir. Bu yıl değerlendirmeye 3 yeni ülke eklenmiştir. Bu ülkeler Myanmar, Butan ve Laos'tur. Ayrıca Tunus ve Angola da endeks kapsamına yeniden alınmıştır. Tacikistan ise anket verileri ulaşmadığından bu yılki raporda yer bulamamıştır. 2011-2012 dönemini kapsayan raporda, ülke sayısı bir önceki döneme göre 4 artarak 148 ekonomiye çıkmıştır.

Söz konusu ülke verileri Dünya Bankası ve Uluslararası Telekomünikasyon Birliği gibi merkezi kurumlardan ve her ülkedeki WEF temsilci kurumlarından alınmaktadır.

Türkiye'de, Dünya Ekonomik Forumu Küresel Rekabetçilik Ağı'nın (WEF Global Competitiveness Network) ortak kuruluşu TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF)'dir.

WEF Tarafından Ülkelerin Kişi Başına Milli Gelir Gruplandırılması ve ağırlıklandırılması

Küresel Rekabet Endeksi, her biri bir ülkenin verimlilik ve rekabeti açısından kritik veriler içeren üç alt endeksin tartılı ortalamasından oluşmaktadır. Tartılar ise, ülkenin içinde bulunduğu gelişme aşamasına göre farklılık arz etmektedir. Bu bağlamda ülkeler; 1. grup ülkeleri (Üretim Faktörleri Odaklı) (GSMH'sı 2.000 USD'nin altında olan ülkeler), "1. Gruptan 2. Gruba Geçiş Ülkeleri" (2.000-3.000 USD GSMH'sı olan ülkeler), "Verimlilik Odaklı Ülkeler Ülkeleri"i (Verimlilik Odaklı) (3.000-9.000 USD GSMH'sı olan ülkeler), "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri (GSMH 9.000-17.000) ve 3. grup ülkeleri (İnovasyon odaklı) (GSMH'sı 17.000'in üzerinde olan ülkeler) şeklinde beş ana gruba ayrılır.

2.3.1. Meksika

“Verimlilikten İnovasyona Geçiş” grubu içinde bulunan Meksika; bu sene geçen yıllarda yaşadığı yükselişi sürdürememiş ve 2 sıra düşerek 55. olmuştur.

Meksika ile Türkiye’nin Karşılaştırmalı Durumu tablosundan da görülebileceği gibi, Türkiye; Meksika’ya göre birçok bileşende daha üstün bir performans sergilemektedir. Bunu yanı sıra geçen sene Meksika’dan daha düşük bir performans gösterirken bu sene iyileşme gösterip öne çıktığı bileşenler “Sağlık ve İlköğretim”, “Yüksek Öğretim ve İşbaşında Eğitim”, “İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi” ve “İnovasyon” olarak sayılabilir.

Bunun dışında iki ülkenin son 3 yılda benzer bileşenlerde benzer değişimler gösterip göstermedikleri konusu analiz edildiğinde; (Tablo: Meksika ile Türkiye’nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu) Türkiye’nin “kurumsal yapı”, “altyapı”, “sağlık ve ilköğretim”, “yükseköğretim ve işbaşında eğitim”, “iş dünyasının gelişmişlik düzeyi” ve “inovasyon” bileşenlerinde sürekli bir iyileşme gösterip Meksika’ya geride bıraktığı söylenebilir.

Meksika göreceli olarak kararlı makroekonomik çevresi (49.), başarılı bankacılık sistemi (30.), önemli ölçekte ekonomisine imkan sağlayan büyük ve derin iç pazarı (11.), kabul edilebilir düzeydeki ulaştırma altyapısı (39.), ve özellikle gelişmekte olan bir ülke için çok sayıdaki iş dünyasının gelişmişlik düzeyi (55.) ile dikkati çekmektedir. Ülke, aynı zamanda Meksika Paketi aracılığı ile ulaşılan politik uzlaşma sonucunda emek piyasası ve eğitim alanında, geç kalmış bazı önemli iyileşmeleri gerçekleştirmeye başlamıştır. Ayrıca, ürün ve hizmet piyasalarında yapılacak reformlar ile başta enerji sektörü olmak üzere temel stratejik sektörlerde rekabet düzeyini iyileştirmeyi planlamaktadır.

Bu reformların; iç pazarda ülkenin karşılaştığı rekabet düzeyi düşüklüğü (10.), düşük kaliteli eğitim sistemi(119.) nedeni ile karşılaşılan yetenekli işgücü eksikliği ve işgücü piyasasındaki katılık (99.) sorunlarında iyileşme sağlaması beklenmektedir. Meksika’nın rekabet ajandası, aynı zamanda iş piyasasındaki yolsuzluk, (99.), güvenlik düzeyi (135.) konularında da iyileştirme konularını içermelidir. Daha yüksek katma değerli ekonomik faaliyetlere geçiş için Bilişim Teknolojileri (83.) ve inovasyon kapasitesi (75.) düzeylerinde de iyileştirme gerekmektedir.

Ana Bileşenler	Meksika			Türkiye		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Kurumsal Yapı	3,4	3,6	3,6	3,7	4,0	4,1
Altyapı	4,0	4,0	4,1	4,4	4,4	4,5
Makroekonomik istikrar	5,3	5,2	5,1	4,8	4,9	4,6
Sağlık ve ilköğretim	5,7	5,7	5,7	5,6	5,8	5,9
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	4,1	4,1	4,0	4,0	4,1	4,3
Ürün piyasalarının etkinliği	4,1	4,2	4,2	4,4	4,6	4,5
Emek piyasalarının etkinliği	3,9	4,0	3,9	3,5	3,8	3,7
Finansal piyasaların gelişmişliği	3,9	4,2	4,2	4,3	4,5	4,4
Teknolojik altyapı	3,8	3,8	3,7	4,0	4,3	4,1
Pazar büyüklüğü	5,6	5,6	5,6	5,2	5,3	5,3
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4,1	4,3	4,2	4,1	4,3	4,4
İnovasyon	3,2	3,3	3,3	3,2	3,3	3,5

Tablo: Meksika ile Türkiye’nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Tablo: Meksika ile Türkiye'nin Karşılaştırmalı Durumu

	Meksika	Türkiye
	Küresel Rekabet Endeksi	
Temel Gereklilikler	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A.Kamu kurumları	A.Kamu kurumları
	1.Mülkiyet hakları	1.Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5.Güvenlik	5.Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
	2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik
Verimlilik Arttırıcılar	Altyapı	Altyapı
	A. Genel altyapı	A. Genel altyapı
	B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı
	Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar
	Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim
	A. Sağlık	A. Sağlık
	B. İlköğretim	B. İlköğretim
	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
İnovasyon	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
İnovasyon	A. Etkinlik	A. Etkinlik
	B. Güven	B. Güven
	Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı
	A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme
	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı
	Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü
	A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü
	B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü
	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Ülkelerin iyi oluşu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.

2.3.2. Polonya

Yeni AB ülkeleri arasında en büyüğü olan Polonya, 2013 yılında, 2012 yılından bu yana görece olarak kararlı bir performans göstermiş ve rekabet alanındaki 12 katmanın herbirinde benzer performansı ile yerinden bir basamak gerileyerek 42. sıraya yerleşmiştir.

En büyük gücü büyük pazar yapısı (20.) ve yüksek eğitim standartları, özellikle okula yazılmadaki yüksek oranları (18.) olarak gösterilebilir. Finans sektörü iyi gelişmiş (38.) ve bankaları dört yıl önceye göre daha iyi değerlendirilmiştir. Ancak ülkenin bu göstergede 54. oluşu bu konuda hala yetersiz olduğunun göstergesidir. İş dünyası hala kurumsal çatının birçok yönü açısından endişe duymaktadır.

Bunlar arasında hükümet etkinsizliği (121.) ve özellikle hükümet regülasyonlarının yarattığı büyük sıkıntı (133.) sayılabilir. İnovasyon-temelli gelişme aşamasına geçişi nedeni ile Polonya'nın AR-GE ve işdünyasının mükemmelliği konularına daha çok yoğunlaşması gerekmektedir. Üniversiteler ve özel sektör arasındaki daha sıkı işbirliği, şirketlerin daha güçlü bir şekilde AR-GE'ye yönelmeleri, risk sermayesine daha kolay erişim ülkenin daha geleceğe yönelik gelişme yolunda olmasına olanak sağlayacaktır.

"Verimlilikten İnovasyona Geçiş" aşamasında yer alan Polonya ile Türkiye'nin karşılaştırmalı durumu Tablo'da verilmiştir. Tablo'dan görüleceği gibi, makro ekonomik istikrar, sağlık ve ilköğretim, yükseköğretim ve işbaşında eğitim, emek piyasalarının etkinliği, finansal piyasaların etkinliği ve teknolojik altyapı bileşenlerinde Polonya; Türkiye'ye göre daha iyi bir performans göstermiştir.

Bunun dışında iki ülkenin son 3 yılda benzer bileşenlerde benzer değişimler gösterip göstermedikleri de analiz edilmiştir. Polonya ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu Tablosundan da görüleceği gibi, Polonya hemen hemen tüm bileşenlerde son 3 yılda benzer bir performans göstermekle birlikte, Türkiye "kurumsal yapı" ve "sağlık ve ilköğretim" bileşenlerinde performansını sürekli geliştirerek Polonya'yı yakalamış ve geçmiştir. "İnovasyon" ve "İş dünyasının gelişmişlik düzeyi" bileşenlerinde ise iki ülke hemen hemen aynı seviyede iken, 2013 yılında Türkiye performansını artırarak öne geçmiştir.

Ana Bileşenler	Polonya			Türkiye		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Kurumsal Yapı	4,2	4,1	4,0	3,7	4,0	4,1
Altyapı	3,9	3,9	4,0	4,4	4,4	4,5
Makroekonomik istikrar	4,7	4,6	4,9	4,8	4,9	4,6
Sağlık ve ilköğretim	6,1	6,0	6,0	5,6	5,8	5,9
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	5,0	4,9	4,9	4,0	4,1	4,3
Ürün piyasalarının etkinliği	4,4	4,4	4,3	4,4	4,6	4,5
Emek piyasalarının etkinliği	4,5	4,5	4,2	3,5	3,8	3,7
Finansal piyasaların gelişmişliği	4,6	4,6	4,5	4,3	4,5	4,4
Teknolojik altyapı	4,2	4,7	4,5	4,0	4,3	4,1
Pazar büyüklüğü	5,1	5,1	5,1	5,2	5,3	5,3
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4,1	4,1	4,1	4,1	4,3	4,4
İnovasyon	3,2	3,3	3,2	3,2	3,3	3,5

Tablo: Polonya ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Tablo: Polonya ile Türkiye'nin Karşılaştırmalı Durumu

	Polonya	Türkiye
	Küresel Rekabet Endeksi	
Temel Gereklilikler	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A.Kamu kurumları	A.Kamu kurumları
	1.Mülkiyet hakları	1.Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5.Güvenlik	5.Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
	2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik
Verimlilik Arttırıcılar	Altyapı	Altyapı
	A. Genel altyapı	A. Genel altyapı
	B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı
	Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar
	Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim
	A. Sağlık	A. Sağlık
	B. İlköğretim	B. İlköğretim
	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
İnovasyon	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
İnovasyon	A. Etkinlik	A. Etkinlik
	B. Güven	B. Güven
	Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı
	A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme
	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı
	Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü
	A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü
	B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü
	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Ülkelerin iyi olduğu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.

2.3.3. Endonezya

Geçen sene olduğu gibi bu sene de Türkiye, Asya bölgesinde oldukça iyi bir performans gösteren Endonezya ile de karşılaştırılmıştır. Endonezya, 2012 'de, 4 basamak gerileyip 50. sıraya yer almış olmasına rağmen bu yıl 12 basamak ilerleyerek 38. sıraya yerleşmiştir.

Karşılaştırmalı durum tablosu incelendiğinde Endonezya'nın makroekonomik istikrar, ilköğretim, eğitime dair niteliksel performans, işbaşında eğitim, emek piyasalarının etkinliğine inovasyon bileşenlerinden Türkiye'den daha iyi olduğu söylenebilir. Buna karşılık, Türkiye kurumsal yapı, altyapı, sağlık, ürün piyasalarının etkinliği ve teknolojik altyapı bileşenlerinde daha iyi konumdadır. Endonezya üç yıllık sürekli düdüğünden sonra 38. olarak geri bir dönüş yapmış ve bu yılın en büyük gelişimini göstermiştir.

Bu pozitif gelişim Endonezya'nın %5.2/yıllık GayriSafi Milli Hasıla büyümesini sürdürmesine katkı sağlayacaktır. Ülke endeksin 12 katmanının 10'unda iyileşme göstermiştir. Endonezya özellikle altyapı katmanında gelişme göstermiştir. Yıllarca gözardı ettikten sonra Endonezya karayollarını, limanlarını, elektrik altyapısını iyileştirmede önemli adımlar atmıştır. Emek pazarının etkinliği (103.) de çok düşük seviyelerden başlayarak önemli ölçüde iyileşmiştir. Ücret belirlemedeki ve işe alma işten atma süreçlerindeki katı politikalar ve kadınların işgücüne katılımının düşük seviyesi (115.) Endonezya'nın bu katmandaki performansının düşük kalmasına neden olmaktadır.

Buna karşın kamu ve özel kuruluşları iyileşmekte (5 sıra yükselerek 67.) ve bu da bu kategoride tüm göstergelerde doğru yönde olduğunu göstermektedir. Endonezya özellikle hükümet etkinliğinde(45.) tatmin edici bir düzeydedir. Bu katmanda zayıf kalmaya devam ettiği noktalar rüşvet (106.) ve güvenlik (104.) tür. Ülkenin makroekonomik çevresi (26.); Gayri Safi Milli Hasılası'nın %1.3 düzeyinde çok düşük bir bütçe açığı ve Gayri Safi Milli Hasılanın %24 ü oluşturan brüt hükümet borcu (30.), tarihsel standartlara göre düşük bir enflasyon ve Gayri Safi Milli Hasılanın %30'unu aşan bir tasarruf ile kendisini göstermektedir. Rekabetin daha mükemmeliyete yönelik etmenleri açısından baktığımızda Endonezya'nın teknolojik hazırlılığı (10 sıra yükselerek 75.) da özel sektör tarafından yönlendirilerek iyileşme göstermektedir. Söz konusu özel sektör, en yeni teknolojileri benimsemekte de agresif bir politika izlemektedir (13 sıra birden yükselerek 51.). Bilişim teknolojilerinin ülke nüfusu tarafından kullanımı da düşük kalmış olmakla birlikte hızla yaygınlaşmaktadır (7 basamak yükselerek 84.). Durumun kötüleştiği az sayıda alanlar arasında sağlık (103.) yer almaktadır.

Son 3 yıldaki gelişimler incelendiğinde ise, Endonezya'nın sağlık ve ilköğretim ile makroekonomik istikrarda, zaten iyi olan konumunu koruduğu, teknolojik altyapı bileşeninde ise performansını yukarıya çektiği söylenebilir. Türkiye ise kurumsal yapı ve sağlık ve ilköğretim bileşenlerinde performansını iyileştirerek öne geçmiştir.

Ana Bileşenler	Endonezya			Türkiye		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Kurumsal Yapı	3,8	3,9	4,0	3,7	4,0	4,1
Altyapı	3,8	3,7	4,2	4,4	4,4	4,5
Makroekonomik istikrar	5,7	5,7	5,8	4,8	4,9	4,6
Sağlık ve ilköğretim	5,7	5,7	5,7	5,6	5,8	5,9
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	4,2	4,2	4,3	4,0	4,1	4,3
Ürün piyasalarının etkinliği	4,2	4,3	4,4	4,4	4,6	4,5
Emek piyasalarının etkinliği	4,1	3,9	4,0	3,5	3,8	3,7
Finansal piyasaların gelişmişliği	4,1	4,1	4,2	4,3	4,5	4,4
Teknolojik altyapı	3,3	3,6	3,7	4,0	4,3	4,1
Pazar büyüklüğü	5,2	5,3	5,3	5,2	5,3	5,3
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4,2	4,3	4,4	4,1	4,3	4,4
İnovasyon	3,6	3,6	3,8	3,2	3,3	3,5

Tablo: Endonezya ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Tablo: Endonezya ile Türkiye'nin Karşılaştırmalı Durumu

	Endonezya	Türkiye
Temel Gereklilikler	Küresel Rekabet Endeksi	Küresel Rekabet Endeksi
	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A. Kamu kurumları	A. Kamu kurumları
	1. Mülkiyet hakları	1. Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3. Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3. Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5. Güvenlik	5. Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
	2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik
Verimlilik Artırıcılar	Altyapı	Altyapı
	A. Genel altyapı	A. Genel altyapı
	B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı
	Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar
	Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim
	A. Sağlık	A. Sağlık
	B. İlköğretim	B. İlköğretim
	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
İnovasyon	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
İnovasyon	A. Etkinlik	A. Etkinlik
	B. Güven	B. Güven
	Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı
	A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme
	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı
	Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü
	A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü
	B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü
	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Ülkelerin iyi olduğu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.

2.3.4. Estonya

Son olarak Türkiye, Doğu Avrupa'nın en iyi performanslı ülkesi olan Estonya ile karşılaştırılmıştır. Estonya geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da iyileşmesini sürdürmüş ve 2 basamak yükselerek 32.sıraya yerleşmiştir. Ülkenin eğitim sisteminin mükemmelliği ve etkinliği yüksek ürün ve finans piyasaları ile teknolojik altyapının gelişmesine verdiği önem bu iyileşmenin altında yatan en önemli faktörlerdir.

Estonya bu yıl; 32. sıraya yükselerek, Doğu Avrupa'nın en iyi performans gösteren ülkesi kalmaya devam etmektedir. Ülkenin mükemmel eğitim sistemi ve son derece etkin ve iyi gelişmiş ürün ve finansal pazarları, gelişmiş teknolojilere hazırlık konusuna önem vermesi göze çarpan özellikleridir. Makroekonomik kararlılık açısından 22. sırada olması, Estonya'nın kamu finansmanının görece olarak iyi yönetildiğini göstermektedir. Ülkenin bölgedeki diğer ülkelere göre açık bir araya sahip olması Estonya'nın esnek ve etkin işgücü pazarları(12.) olduğunu ortaya koymaktadır. Oysa bu gösterge Avrupa ülkelerinin çoğunda katı kalmaya devam etmektedir.

Estonya ile Türkiye'nin Karşılaştırmalı Durumu tablosu incelendiğinde Estonya'nın "Pazar büyüklüğü", "İş dünyasının gelişmişlik düzeyi", "genel altyapı", "talep koşullarının niteliği" bileşenleri dışında Türkiye'den daha iyi bir performans sergilemekte olduğu görülebilir.

Son 3 yıldaki gelişimler incelendiğinde ise, Estonya'nın genel olarak tüm bileşenlerde bir istikrar gösterdiği gözlemlense de "Pazar büyüklüğü", "İş dünyasının gelişmişlik düzeyi" ve "inovasyon"da iyileşme içinde olduğu söylenebilir.

Ana Bileşenler	Estonya			Türkiye		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Kurumlar	5.0	4.9	4.9	3.7	4,0	4.1
Altyapı	4.7	4.7	4.7	4.4	4,4	4.5
Makroekonomik istikrar	5.7	6.0	5.9	4.8	4,9	4.6
Sağlık ve ilköğretim	6.3	6.2	6.2	5.6	5,8	5.9
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	5.2	5.2	5.2	4.0	4,1	4.3
Ürün piyasalarının etkinliği	4.7	4.7	4.7	4.4	4,6	4.5
Emek piyasalarının etkinliği	4.9	5.1	5.0	3.5	3,8	3.7
Finansal piyasaların gelişmişliği	4.5	4.5	4.6	4.3	4,5	4.4
Teknolojik altyapı	5.0	5.3	5.2	4.0	4,3	4.1
Pazar büyüklüğü	2.9	3.0	3.1	5.2	5,3	5.3
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4.2	4.2	4.3	4.1	4,3	4.4
İnovasyon	3.8	3.9	3.9	3.2	3,3	3.5

Tablo: Estonya ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Tablo: Estonya ile Türkiye'nin Karşılaştırmalı Durumu

	Estonya	Türkiye
Temel Gereklilikler	Küresel Rekabet Endeksi	Küresel Rekabet Endeksi
	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A.Kamu kurumları	A.Kamu kurumları
	1.Mülkiyet hakları	1.Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5.Güvenlik	5.Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
	2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik
Verimlilik Arttırıcılar	Altyapı	Altyapı
	A. Genel altyapı	A. Genel altyapı
	B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı
	Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar
	Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim
	A. Sağlık	A. Sağlık
	B. İlköğretim	B. İlköğretim
	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
İnovasyon	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
	A. Etkinlik	A. Etkinlik
İnovasyon	Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı
	A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme
	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı
	Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü
	A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü
	B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü
	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Ülkelerin iyi olduğu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.

2.4. Türkiye'nin Ülke Grupları İle Karşılaştırılması

2.4.1. BRIC ile Karşılaştırma

Türkiye Çin dışındaki tüm BRIC ülkelerinden daha iyi konumda

Türkiye, 2013-2014 yılı raporunda 148 ülke arasında 44. sırada, 29'uncu sırada yer alan Çin dışındaki tüm BRIC ülkelerinden daha üst sırada yer almaktadır

2013-2014 raporunda BRIC ülkeleri farklı rekabet performansları göstermişlerdir. Küresel Rekabet Endeksi sıralamasında büyük ölçekli gelişmekte olan ülkeler arasında lider pozisyona sahip olan Çin, 29. sıradaki konumu ile en rekabetçi 30 ekonomiden biridir.

Diğer BRIC ülkeleri arasında Brezilya'nın 56., Hindistan'ın 60. ve Rusya'nın ise 64. sırada oldukları görülmektedir. Bu ülkeler içinde Brezilya, 2012 yılında en ciddi yükselişi göstermiş olmasına rağmen bu sene 8 basamak birden gerilemiştir.

Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'den oluşan BRIC grubu ile Türkiye karşılaştırıldığında; Türkiye'nin bu gruptaki ülkelere karşı iyi olduğu kısıtlı sayıdaki alanların, "Kurumsal Yapı"nın "Özel Sektör Kuruluşları" alt bileşeni, "Altyapı"nın "Genel Altyapı" bileşeni, "Ürün Piyasalarının Etkinliği"nin "Rekabet" alt bileşeni ile "Sağlık ve İlköğretim" in "Sağlık" alt bileşeni olduğu gözlemlenmektedir.

Çin 29. sıradaki yerini koruyor.

Çin; beş yıllık bir sürekli ve kararlı gelişmeden sonra, 2012 yılında, 3 sıra gerilemiş, bu yıl ise bazı bileşenlerde iyileşme göstermiş olmasına karşın bazılarında düşüşe girmiş ve sonuç olarak genelde 29. sıradaki yerini korumuştur. Çin, BRIC ülkeleri arasında açık bir farkla lider konumunu sürdürmektedir.

İkinci durumda olan Brezilya (56. sırada) ile arasında yaklaşık 30 sıralık bir fark olması dikkat çekicidir. "Özel Sektör Kuruluşları", "Genel Altyapı", "Ürün piyasalarının etkinliği", "Finansal Piyasaların Gelişmişliği" ve "Teknolojik Altyapı" ve "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi" bileşenlerinde Türkiye, Çin'e göre daha yüksek bir performans sergilemiştir.

Bu bağlamda Brezilya (56.), Hindistan (60.) ve Rusya (64.)'nin oldukça önündedir. Çin'in kurumsal çerçevesi az miktarda iyileşme göstermiştir(47.) Ancak özellikle işdünyasındaki yolsuzluk (68.), güvenlik sorunları(75.), düşük güvenilirlik (82.) ve etik standart (54.) düzeyleri sorun olmaya devam etmektedir. Bunun yanı sıra; Çin giderek daha zenginleşmekte ve ucuz işgücü kullanamaz hale gelmektedir.

Finansal pazarları (54.) bankaların göreceli olarak daha kırılgan yapısı nedeni ile gerekli düzeye ulaşamamış, firmaların (86.) ve genel olarak nüfusun (79.) teknolojiyi benimsemeleri çok düşük kalmaya devam etmektedir. Ürün pazarlarının etkinliği (61.) pazara girişteki sıkı kurallar ve yatırım kuralları nedeni ile rekabeti engellemekte ve yeterince gelişmemektedir.

Bunlara karşın Çin'in makroekonomik durumu elverişli kalmaya devam etmektedir(10.). Enflasyon bir önceki yıldaki %5.4 düzeyinden, 2012 'de %3 lere düşmüştür. Çin'in kamu borcu/Gayri Safi Milli Hasıla değeri %22.9 lik seviyesi ile dünyadaki en düşük düzeylerden biridir. Brüt tasarruf oranı Gayrisafi milli hasılasının %50sine ulaşmaktadır. Ancak bu oran ekonomisini yatırımdan tüketime doğru yönlendirip yeni bir dengeye getirmeye çalışan Çin için çok yüksektir.

Çin; sağlık ve temel eğitimde (40.) yüksek puanlar almakla birlikte yüksek eğitimde daha kötü durumdadır (70.) çünkü Çin'in yüksek eğitime kayıt oranı ve öğretim kalitesi düşüktür, işdünyasının gereksinimleri ile eğitim içerikleri birbirinden kopuktur (54.). Son olarak, Çin'in inovasyon kapasitesi son yıllarda gelişmiş olmakla birlikte inovasyon açısından bir güç merkezi haline gelmesi için daha çok yol alması gerekmektedir.

Tablo: Türkiye'nin BRIC Ülkelerine Göre Karşılaştırmalı Durumu

	BRIC	Türkiye
Temel Gereklilikler	Küresel Rekabet Endeksi	Küresel Rekabet Endeksi
	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A. Kamu kurumları	A. Kamu kurumları
	1. Mülkiyet hakları	1. Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3. Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3. Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5. Güvenlik	5. Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
	2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik
	Altyapı	Altyapı
	A. Genel altyapı	A. Genel altyapı
	B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı
	Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar
	Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim
	A. Sağlık	A. Sağlık
	B. İlköğretim	B. İlköğretim
Verimlilik Arttırıcılar	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
	A. Etkinlik	A. Etkinlik
	B. Güven	B. Güven
	Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı
	A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme
	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı
	Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü
	A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü
	B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü
İnovasyon	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Brezilya'nın iyi olduğu bileşenler **GRİ**, Rusya'nın iyi olduğu bileşenler **KAVUNİÇİ**, Hindistan'ın iyi olduğu bileşenler **YEŞİL**, Çin'in iyi olduğu bileşenler **EFLATUN**, Türkiye'nin iyi olduğu bileşenler **MAVİ** ile işaretlenmiştir.

Hindistan gerileyerek 60. sıraya indi

Hindistan ekonomisi, 2009'dan beri süre gelen düşüş trendini bu sene de korumuş ve bir sıra gerileyerek 60.sıraya oturmuştur. Aslında Hindistan'ın KRE değeri incelendiğinde çok ciddi bir gerileme yaşamadığı ama 2009'dan bu yana Gayri Safi Milli Hasılası temel olarak değişmezken, öne çıkan başka ülkeler nedeniyle arka plana düştüğü söylenebilir. BRIC'in en güçlü ülkesi olan Çin ile arasında 31 sıra vardır. Bunun en temel nedeni rekabetin altında yatan en önemli temel bileşenlerde gösterdiği düşük performanstır. Sağlık ve eğitim alanlarında gösterdiği performansı, gelişmekte olan ülkeler kategorisi içinde bile çok düşük olarak tanımlanabilecek düzeydedir. Türkiye; Hindistan'a göre "Kurumsal Yapı", "Altyapı", "Makroekonomik İstikrar", "Sağlık ve İlköğretim", "Yükseköğretim ve İşbaşında Eğitim", "Ürün Piyasalarının Etkinliği" ve "Teknolojik Altyapı" bileşenlerinde daha iyi performans göstermektedir.

Grup içinde Hindistan; "Finans Piyasalarının Gelişmişliği" ve "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi" bileşenleri ile "Emek piyasalarının etkinliği"nin "esneklik " alt bileşeninde en iyi performansı sergilemektedir. Hindistan 2009'dan beri devam eden düşüşünü bu sene de sürdürmüş ve bir sıra geri düşmüştür. Daha önceleri Brezilya ve Güney Afrika'nın önünde iken bu ülkelerden birkaç sıra gerisinde kalmış, Rusya(64.), aradaki farkı hemen hemen kapatmıştır.

Ülkenin ulaşım arzı, iletişim teknolojileri ve enerji altyapısı, 2006 yetersiz ve ekonominin gereksinimlerine uyumsuz kalmıştır (85.). Hindistan iş dünyası; sürekli olarak altyapı yetersizliğini , yolsuzluğun ve bürokratik engellerin dahi önünde olacak şekilde iş yapmanın en büyük engeli olarak görmektedir. Son yıllarda sınırdaki gelişmeler, düşük sağlık ve eğitim hizmetleri (102.) Hindistan'ın düşük üretkenliğinin temel nedenleri arasında kalmaktadır.

Yüksek eğitim düzeyi görece olarak daha iyidir ancak yüksek öğretime kayıt geliştirmekte olan ülkeler standardında bile çok düşük kalmaktadır. Ülkenin kurumlarına baktığımızda (iki basamak aşağı düşerek 72.), iş dünyasının yüksek memnuniyetsizliği hükümetin bu alanlardaki atılımının yetersiz olarak algılanması devam etmektedir. Politikacılara toplumun güveni 2009dan beri azalmakta olup 2013'te, tüm zamanların en düşük seviyesi olan 115. Sıraya düşmüştür. Hindistan bu göstergede 2010'dan beri 30 sıra gerilemiştir.

Aynı zamanda makroekonomik konuda durum daha kötüleşmiş ve 2013'te 110. sıraya düşmüştür. Enflasyon oranı ve kamu açığının Gayri Safi Milli Hasılaya oranı 2012 yılında çift haneli değerlere ulaşmış, borç/Gayrisafi Milli Hasıla oranı BRIC ülkeleri arasında ikinci en büyük ülkedir. Bir diğer sorun ülkenin teknolojik hazırlılığı düzeyinin düşük(98.) olmasıdır. İş dünyası yeni teknolojileri görece olarak hızlı bir şekilde benimsemek (47.)ile birlikte genel olarak ülkeye nüfuz hızı sabit kalmakta ve mobil internet ve telefonun kullanımı açısından Hindistan gelişen Asya'da en düşükler arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra durum iş pazarının etkinliği (99.) konusunda daha da kötüleşmiş ve en önemli sorun kadınların işgücüne katılımındaki düşüklük olmaya devam etmiştir. Kadın Erkek oranının 0.36'lık bir değer ile(137.) ile Hindistan, Arap Dünyası dışında çalışan kadın yüzdesinde en düşük performansı göstermektedir.

Makroekonomi ve Kurumsal Yapı Brezilyayı 8 sıra gerilettiler.

Brezilya, bu sene 8 basamak birden gerileyerek 56.olmuştur. Bazı makroekonomik bileşenlerde görülen kötüleşme, finans kaynaklarına erişimde kısıtlama bu gerilemeye neden olmuş gibi görünse de genel olarak kurumsal yapı bileşenindeki düşük performansı da bu düşüşün zemin hazırlamıştır.

Dünyanın en büyük pazarlarından birine sahip bir ülke olarak Brezilya "İş Başında Eğitim", "Teknolojik Altyapı" birçok araştırma-temelli ve yüksek katma değerli faaliyetlerinde inovasyonun yüksek düzeyinin gözlenmesi (36.) konularında ve "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi" (39.), bileşenlerinde BRIC ülkeleri içinde öne çıkmaktadır. Buna karşın hükümetin etkinliği konusunda giderek artan endişeler (124.) ile birlikte kurumların işleyişi (80.), politikacıları düşük güven duyulması (136.) önemli sorunlar olmaya devam etmektedir. Ayrıca tümü ile altyapı (114.) ve eğitim kalitesinin düşüklüğü (121.) ve büyük ölçüde yabancılara kapalı ekonomisi (144.) nedeni ile rekabette yeterince üst sıralara çıkamamaktadır.

Rusya BRIC içinde yerini iyileştiren tek ülke oldu.

Son olarak bu yıl 3 sıra yükselerek 64. olan Rusya'nın, BRIC ülkeleri içinde yerini iyileştiren tek ülke olma özelliğini büyük ölçüde özellikle makroekonomik istikrar bileşeninde son iki yılda gerçekleştirdiği ciddi atılıma borçlu olduğu söylenebilir. Ülkenin makroekonomik çevresi iki yıl önceki 44. sırasından bu yıl 19. sıraya yükselmiştir. Bunun temel nedeni düşük hükümet borcu ve artı düzeyini devam ettiren hükümet bütçesidir. Yükselişinin ardındaki diğer önemli unsurlar ise eğitim, altyapı ve pazar büyüklüğü olarak sıralanabilir. Özellikle lise ve üniversiteye kayıtlı öğrenci sayıları, oldukça yeterli altyapısı, büyük yerel pazarı (8.) Rusya'nın tüm olarak rekabetinin iyileşmesine katkıda bulunmuştur. Diğer yandan, ülke kamu kuruluşlarına ilişkin düşük değerlendirme almaya devam etmekte (118.) ve inovasyon kapasitesi yetersizliği (78.) göstermektedir. Rusya ürün (126.), emek (72.) ve finansal (121) pazar etkinsizliği ile karşı karşıyadır. Etkin olmayan anti-tekel politikaları (116.) ve ticaret ve yabancıların mülk sahipliğine ilişkin büyük kısıtlamalar ve finansal sisteme duyulan güvensizlik (132.) neticesinde Rusya'da rekabet düzeyi düşmektedir. Rusya'da büyük miktarda var olan kaynaklar yeterince etkin kullanılmamaktadır. Ülke gelişmenin daha ileri aşamalarına geçtikçe, iş dünyasının mükemmeliyeti (107.) düzeyindeki yetersizlik ve ayrıca düşük teknolojik benimseme düzeyleri nedeni ile de sürdürülebilir bir gelişme göstermekte zorlanacaktır.

BRIC ülkelerinin tümü ile karşılaştırıldığında Türkiye; "özel sektör kuruluşları", "genel altyapı", "sağlık", "ürün piyasalarının etkinliği-rekabet" alt bileşenlerinde en iyi performansı gösterirken; "Emek Piyasalarının Etkinliği" ile "Pazar büyüklüğü" bileşenlerinde en düşük düzeydedir. Bunun dışındaki bileşenlerde Türkiye genel olarak ortalama bir performans sergilemektedir.

Yukarıda verilen karşılaştırmaların dışında BRIC ülkelerinin son 2 yılda Türkiye ile karşılaştırmalı olarak benzer bileşenlerde benzer değişimler gösterip göstermedikleri de analiz edilmiştir (Tablo: BRIC ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu).

	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin
Kurumsal Yapı	↘	↗	↔	↔
Altyapı	↔	↗	↗	↔
Makroekonomik istikrar	↘	↗	↘	↗
Sağlık ve ilköğretim	↔	↔	↔	↔
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	↘	↗	↘	↘
Ürün piyasalarının etkinliği	↘	↗	↔	↔
Emek piyasalarının etkinliği	↘	↔	↘	↔
Finansal piyasaların gelişmişliği	↔	↗	↘	↔
Teknolojik altyapı	↘	↘	↘	↘
Pazar büyüklüğü	↗	↔	↔	↗
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	↘	↗	↗	↔
Inovasyon	↔	↗	↔	↗

Tablo: BRIC ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Tabloda, "mavi" hücreler, söz konusu ülkenin Türkiye'den daha üst bir performans gösterdiği, "sarı" hücreler ise daha düşük bir performans gösterdiği bileşenleri belirtmektedir. Renksiz olan hücreler ise, ülkelerin performansının Türkiye ile aynı düzeyde oldukları bileşenlerdir.

Öte yandan, ilgili hücrelerdeki okların yönleri ise ülkelerin söz konusu bileşenlerde gösterdikleri trendi göstermektedir. Örneğin Çin; "Kurumsal Yapı" bileşeninde Türkiye'den daha yüksek bir performans düzeyinde olsada bu bileşendeki performansı son 2 yılda aynı kalmıştır. Benzer şekilde Rusya'nın; ürün piyasalarının etkinliği bileşeninde gösterdiği performans Türkiye'den daha düşük olsa da artış eğilimindedir.

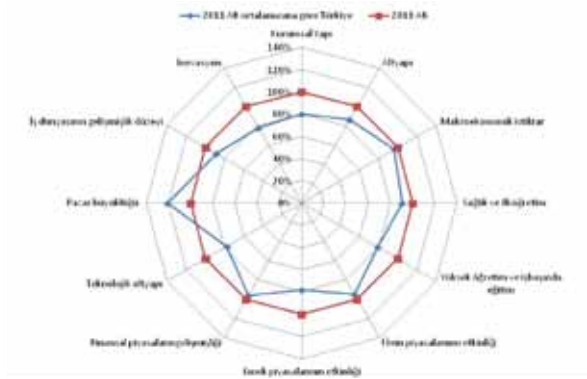
2.4.2 AB Karşısında Türkiye'nin Konumu

Aşağıdaki şekiller, Türkiye'nin Küresel Rekabet Endeksindeki her 12 bileşen açısından AB ülkelerinin ortalamalarına göre 2011'den bu yana izlediği eğilimi göstermektedir. Bu bağlamda AB ülkelerinin ortalaması %100 kabul edilmiş ve Türkiye'nin AB ülkelerine göreli olarak güçlü ve zayıf yönleri ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır. Buna göre Türkiye'nin her 3 yılda da AB ortalamasının üzerinde bir performans gösterebildiği tek bileşen "Pazar Büyüklüğü"dür.

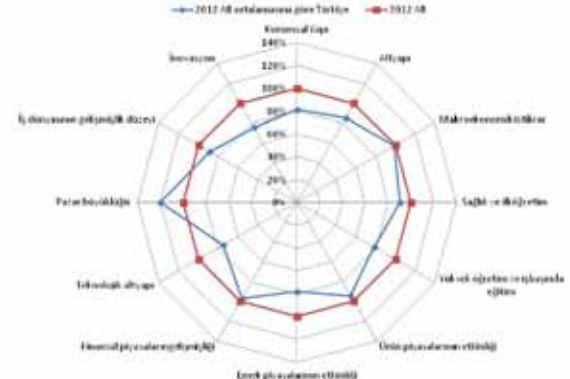
Ancak, 2013 yılında AB ortalamasına göre Türkiye birçok bileşende gelişme göstermiştir. Bunun en önemli örneği "Pazar Büyüklüğü" bileşeninin yanı sıra 2013 yılında "Finansal Piyasaların Gelişmişliği" bileşeni ile de AB ortalamasının üzerine çıkmış olmasıdır. Ayrıca "Ürün Piyasalarının Etkinliği" bileşeninde de AB ortalamasını yakalamak üzeredir.

Küçük bir ülke altkütmesi haricinde AB yeterince inovasyona yönelik bir çevre sunmamakta, pazar büyüklüğü, esnek emek piyasaları ve güçlü inovasyon ABD'nin temel rekabet üstünlük alanları olarak kalmaktadır. Avrupa ekonomisi son birkaç yıldır önemli sorunlarla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Global ekonomik krizin ortaya koyduğu zorluklarla başetme çabalarının yanı sıra Yunanistan ve birçok başka Avrupa ülkesinin büyük çaptaki borçları, sürdürülebilirliğin devamı açısından giderek artan bir endişe yaratmaktadır.

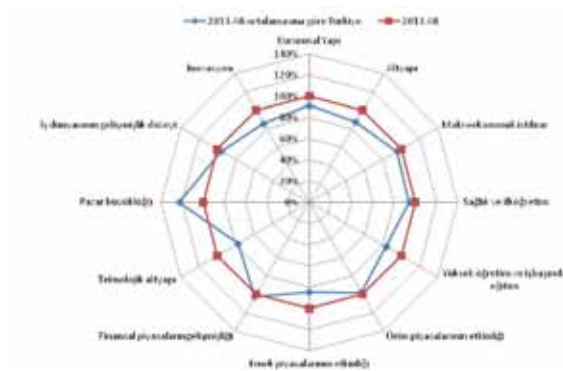
Şekil: 2011 AB-Türkiye

Şekil: 2012 AB-Türkiye

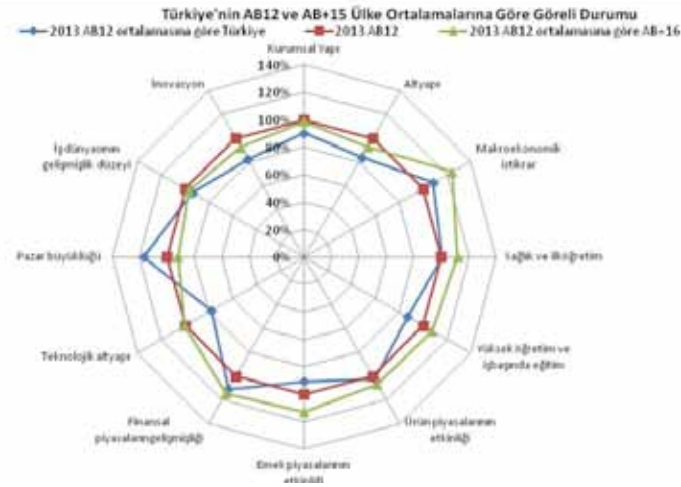
Şekil: 2013 AB-Türkiye

AB12, AB16 ve Türkiye'nin Karşılaştırılması

Avrupa Birliği'nin ilk oluşturulduğu yıl olan 1951'deki kurucu ülkeler olan Belçika, Almanya, Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda'ya, 1973 yılında Danimarka, İrlanda ve İngiltere eklenmiş, böylece 6 olan üye ülke sayısı 9'a yükseltilerek birliğin ilk büyümesi gerçekleştirilmiştir. 1981 yılında Yunanistan'ın, 1986 yılında İspanya ve Portekiz'in eklenmesi ile üye ülke sayısı 12'ye çıkmıştır. Daha sonraki yıllar içinde değişik zamanlarda üye ülke sayısı artmış ve günümüzde bu sayı 28'e yükselmiştir.

Rapor'un bu bölümünde ilk 12 üye ülke ile daha sonradan eklenmiş 16 AB ülkesi ve Türkiye göreceli olarak karşılaştırılmaya çalışılmıştır (Şekil 10). Burada amaç, AB'ye giriş sürecini tamamlamak için uyum çalışmalarını sürdüren ülkemizle, bu süreci göreceli olarak yeni tamamlamış ülkeleri kıyaslayarak, Türkiye'nin uyum sürecine ilişkin bir yol haritası çıkarmaktır.

Şekil: Rekabetin 12 Bileşenine Göre Türkiye'nin AB 12 ve AB16 Ülkelerine Göre Rekabet Gücü (2013)

AB 16 ülkeleri, 2012 yılında olduğu gibi bu yılda da "Makroekonomik İstikrar" bileşeninde AB 12 ülkelerine göre çok daha üstün bir performans sergilerken, bunu yanı sıra birçok bileşende AB 12 ülkelerini geçmişlerdir.

Türkiye ise her yıl olduğu gibi 2012 yılında da "Pazar Büyüklüğü" bileşeninde hem AB 12 hem de AB 16 ülkelerinin çok önünde yer almaktadır. Bunun yanı sıra, "Makroekonomik İstikrar" ve "Finansal Piyasaların Gelişmişliği" ve "Ürün Piyasalarının Etkinliği" bileşenlerinde AB12 ülkelerini oldukça geçmiştir. Ancak "İnnovasyon", "Teknolojik Altyapı", "Yükseköğretim ve İşbaşında Eğitim", "Emek Piyasalarının Etkinliği" ve "Kurumsal Yapı" bileşenlerinde hâlâ iki grup ülkenin de çok gerisinde yer almaktadır.

3.Bölüm

Rekabet Üstünlüğü Yaratmada Etkin Dört Bileşen Açısından Türkiye'nin Konumu

3.1. “Makro Ekonomik İstikrar”

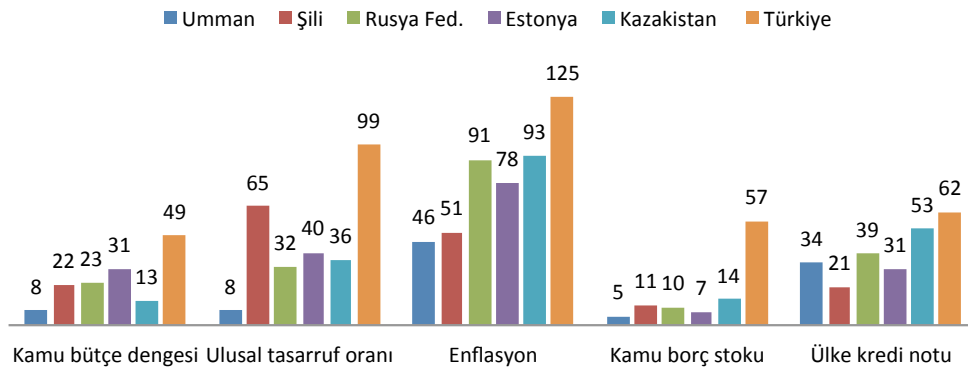
İnceleyeceğimiz ilk bileşen olan “Makro Ekonomik İstikrar” bileşeni “Kamu bütçe dengesi”, “Ulusal tasarruf oranı”, “Enflasyon”, “Kamu borç stoku” ve “Ülke kredi notu” göstergelerinden oluşmaktadır.

Türkiye'nin içinde bulunduğu geçiş ülkeleri göz önüne alınarak “Makro Ekonomik İstikrar” bileşeni incelendiğinde; grup içinde performansları ile öne çıkan ilk 5 ülke aşağıdaki Tablo'da verilmiştir. Bu bileşende Türkiye 2012-2013 verilerine göre 55. iken bu sene 21 basamak gerileyerek 76. olmuştur.

Ülke	Sıralama	Puan
Umman	5	6,64
Şili	17	6,02
Rusya	19	5,93
Estonya	22	5,89
Kazakistan	23	5,87
Türkiye	76	4,62

Tablo: Makro Ekonomik Yapı Bileşenine Göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye

Aşağıdaki grafik incelendiğinde Türkiye'nin sıralamada “Makro Ekonomik İstikrar”ın göstergelerinden en çok “enflasyon” konusunda geriye düştüğü (125.) görülmektedir.

Şekil: Makro Ekonomik İstikrar Bileşenine Göre Türkiye'nin Sıralamadaki Yeri

Makroekonomik istikrar, karar alma süreçlerinin ve geleceğe dönük planların sağlıklı biçimde yapılmasına imkan tanımakta ve bu sayede ekonomide kaynakların optimal dağılımla en verimli biçimde değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Bu kapsamda, kamu gelir ve harcamalarında kalitenin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Kamu harcamalarının toplam hâsıla içerisindeki payının artırılmamasına ve böylelikle kamunun özel sektörü dışlayıcı etkisinin en aza indirilmesine dikkat edilmelidir. Ayrıca, fiyat istikrarını güçlendirecek para politikası korunmalı ve cari açığı ortadan kaldırmaya yönelik politika ve önlemler hayata geçirilmelidir.

Bunlara paralel olarak son on yılda azalma eğilimi gösteren yurtiçi tasarrufların artırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmelidir (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

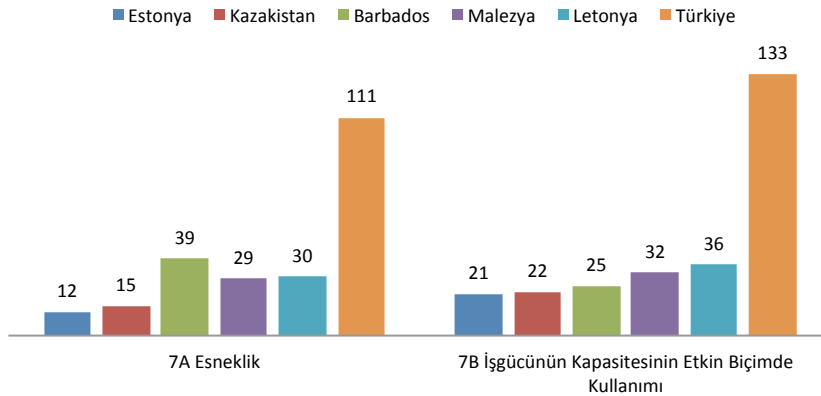
3.2. “Emek Piyasalarının Etkinliği”

İkinci olarak inceleyeceğimiz “Emek Piyasalarının Etkinliği” bileşeni; “esneklik” ve “işgücü kapasitesinin etkin bir biçimde kullanımı” alt bileşenlerinden oluşmaktadır. Söz konusu alt bileşenlerin değişkenleri arasında ücret düzeylerini belirlemede esneklik, işten çıkarmaların oluşturduğu maliyet, işe alma ve işten çıkarma uygulamaları, profesyonel yönetime olan güven, kadınların işgücüne katılımı ve beyin göçü sayılabilir.

Türkiye’nin içinde bulunduğu geçiş ülkeleri göz önüne alınarak “Emek Piyasalarının Etkinliği” bileşeni incelendiğinde; performansları ile öne çıkan ilk 5 ülke tabloda verilmiştir. Türkiye 2012-2013 yılında 9 sıra yükselme göstermiş, ancak bu iyileşmeyi sürekli kılamadığı için bu sene 6 sıra birden gerileyerek 130. sıraya oturmuştur.

Ülke	Sıralama	Puan
Estonya	12	5,03
Kazakistan	15	4,98
Barbados	24	4,79
Malezya	25	4,79
Letonya	26	4,76
Türkiye	130	3,74

Tablo: Emek Piyasalarının Etkinliği Bileşenine göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye

Şekil: Emek Piyasalarının Etkinliği Bileşenine Göre Türkiye’nin Durumu

Yukarıdaki grafik incelendiğinde Türkiye’nin “Emek Piyasalarının Etkinliği” bileşeninde en çok “İşgücü kapasitesinin etkin biçimde kullanımı” alt bileşeninde geriye düştüğü görülmektedir (133.sıra).Türkiye’de istihdam oranı %0,6’lık ilerleme kaydetmiş ve toplam istihdam oranı %52,8’e yükselmiştir. İşgücüne katılım oranıysa %0,2’lik artışla %57,4 oranına yükselmiştir. 2013 yılının ilk yarısında ekonomide sağlanan hareketlilikle ortalama istihdam oranı %4,1’lik artış göstermiştir. Ancak aynı dönemde işgücündeki yükseliş istihdama kıyasla daha hızlı bir büyüme gösterdiğinden işsizlik oranı da bir önceki döneme kıyasla %0,4 oranında artmıştır.

Türkiye “Esneklik” alt bileşeninde de çok geride olduğu açıktır. İşgücü piyasalarının yeterince esnek olmaması, işgücü piyasalarının etkin işleyişine zarar vermeye devam etmektedir.

Kendi grubunda en kötü 3 performansı gösteren Türkiye’nin rekabet avantajı sağlamak için bu bileşene özellikle önem vermelidir. Bu bileşende Türkiye en kötü performansı “kadınların iş gücüne katılımı” göstergesinde sergilemektedir (134.sıra). 2012 yılında erkekler arasında istihdama katılım %75, kadınlar arasındaysa yalnızca %30,9’dur. İstihdama katılan kadınların 1/3’ü de ücretsiz olarak ailesiyle birlikte tarım alanında çalışan kadınlardır. Kadınlar arasında işsizlik oranı da erkeklere kıyasla daha yüksektir.

Küresel finansal krizin ekonomik büyüme üzerinde yarattığı olumsuz etkiler neticesinde işsizlik oranı, başta gelişmiş ülkelerde olmak üzere dünya genelinde yükselmiştir. 2002-2006 döneminde ortalama % 6,4 seviyesinde gerçekleşen gelişmiş ülkelerdeki işsizlik oranının, krizin reel ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri ve yapısal sorunlar neticesinde, 2013 yılında % 9 ile 10.5 arasında gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu gelişmede, özellikle gelişmiş ülkelerde ekonomik aktivitenin yavaşlaması, iş yaratma kapasitesinde oluşan kısıtlar ve işgücü piyasasında artan yapısal sorunlar etkili olmuştur.

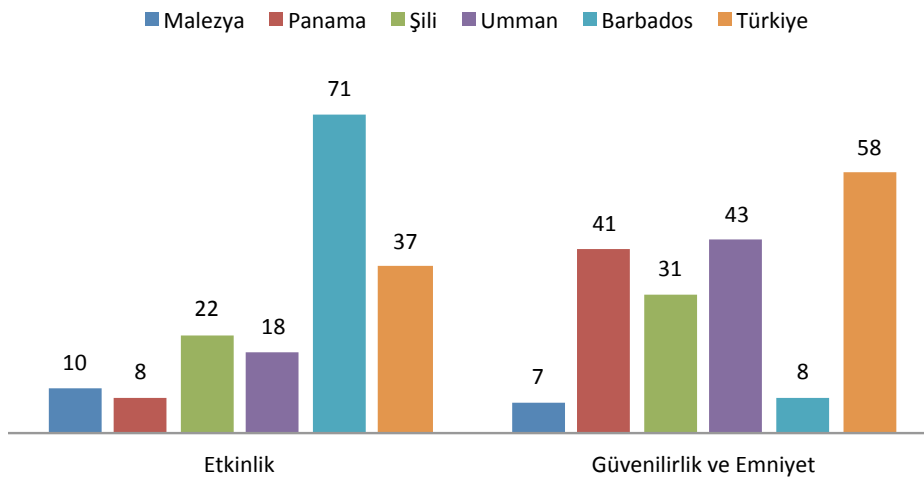
3.3. “Finansal Piyasaların Gelişmişliği”

Üçüncü olarak inceleyeceğimiz “Finansal Piyasaların Gelişmişliği” bileşenini oluşturan iki temel alt bileşen vardır: “Etkinlik” ve “Güvenilirlik ve Emniyet”. Bu bileşenlerin değerleri ise mali hizmetlerin varlığı, mali hizmetlerin satın alınabilirliği, yerel sermaye piyasaları aracılığıyla finansman sağlama, kredilere erişim kolaylığı, bankaların itibarı gibi verilerden oluşmaktadır.

Türkiye’nin içinde bulunduğu geçiş ülkeleri göz önüne alınarak “Finansal Piyasaların Gelişmişliği” bileşeni incelendiğinde; performansları ile öne çıkan ilk 5 ülke Tablo’da verilmiştir. Bu bileşende Türkiye 2013-2014 yılında 44.sıradan 51.sıraya gerilemiştir.

Ülke	Sıralama	Puan
Malezya	6	5,45
Panama	16	5,00
Şili	20	4,83
Umman	21	4,82
Barbados	28	4,71
Türkiye	51	4,40

Tablo: Finansal Piyasaların Gelişmişliği Bileşenine göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye

Şekil: Finansal Piyasalarının Gelişmişliği Bileşenine Göre Türkiye’nin Durumu

Ülkemiz son on yılda mali piyasaların düzenlenmesi, denetimi, gözetimi ve yasal altyapısının oluşturulması açısından önemli mesafe kat ederek diğer ülkelere görece olarak üstün konuma gelmiştir. Görece güçlü bankacılık ve finans yapısına sahip olmakla birlikte, Türkiye’de sermaye akımlarının olumsuz etkilerini en aza indirebilmek için, finansal piyasaların daha da güçlendirilmesi ve derinleşmesinin sağlanması, orta vadede mali disiplinin ve finansal istikrarın korunması, yüksek cari açık riskinin azaltılması ve ülkemizin uluslararası yeni düzenlemelere uyum kapasitesinin artırılması gereklidir.

Türk finans sektörünün büyüme potansiyeli, mali piyasaların küresel düzeyde faaliyetlerini yoğunlaştırmasını ve bankalarımız başta olmak üzere mali kurumlarımızın uluslararası rekabete hazırlıklı olmasını gerektirmektedir. Gelişmekte olan piyasalara yatırımcı ilgisinin giderek artmasının ülkemize kazandırabileceği en büyük kaynaklardan birisi Körfez Bölgesi'ndeki sermayenin ülkemize çekilmesi olabilecektir. Bu nedenle, yeni finans ürünlerinin geliştirilmesi; mali piyasalarımızın büyümesi ve ürün çeşitliliğinin artması için önemli bir fırsattır (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

3.4. “Teknolojik Altyapı”

Son olarak “Teknolojik Altyapı” bileşeni incelenmiştir. “Teknolojik Altyapı” bileşenini oluşturan iki temel alt bileşen vardır: “Teknolojiyi Benimseyebilme” ve “Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı”. Bu bileşenlerin değerleri ise en güncel teknolojilerin varlığı, teknolojinin firma düzeyinde benimsenmesi gibi nitel verilerin yanı sıra, internet kullanıcıları, sabit telefon hatları gibi anketle ölçülmeyen nicel verilerden oluşmaktadır.

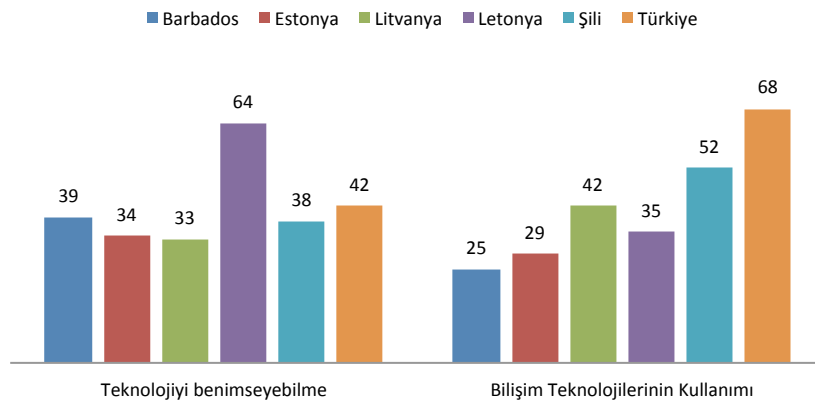
Bilginin önemi ve değeri giderek artmakta, yenilikçilik ve farklılık yaratma en önemli rekabet unsurlarından biri haline gelmektedir. Önümüzdeki dönemde, bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler ile bilgiye dayalı üretim, büyümenin temel belirleyici gücü olmaya devam edecektir. Bu nedenle bazı teknolojik yatırımlar ve araştırma-geliştirme (Ar-Ge) faaliyetleri sadece serbest piyasa mekanizmasıyla değil, kamunun yönlendirici, düzenleyici ve destekleyici yaklaşımlarıyla da geliştirilmektedir.

Bununla birlikte, birçok Ar-Ge çalışması ise uluslararası nitelik taşımakta ve çoğunlukla büyük küresel şirketler tarafından yürütülmektedir. Türkiye'nin içinde bulunduğu geçiş ülkeleri göz önüne alınarak “Teknolojik Altyapı” bileşeni incelendiğinde; performansları ile öne çıkan ilk 5 ülke Teknolojik Altyapı Bileşenine göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye verilmiştir. Bu bileşende Türkiye son iki yılda sürdürdüğü iyileştirmeyi sürekli kılamamış ve geçen yıla göre 5 basamak gerileyerek 58.basamağa yerleşmiştir.

Ülke	Sıralama	Puan
Barbados	25	5,26
Estonya	29	5,20
Litvanya	35	4,81
Letonya	38	4,70
Şili	42	4,48
Türkiye	58	4,05

Tablo: Teknolojik Altyapı Bileşenine göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye

Aşağıdaki şekil incelendiğinde Türkiye'nin “Teknolojik Altyapı” bileşeninde en çok “Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı” alt bileşeninde geriye düştüğü görülmektedir (68.sıra).

Şekil: Teknolojik Altyapı Bileşenine Göre Türkiye'nin Sıralamadaki Yeri

4. Bölüm

Genel Sonuç ve Öneriler

Bu rapor, Dünya Ekonomik Forumu'nun WEF (2013) raporunu temel alarak, Türkiye'nin küresel kapsamda rekabet gücünün değerlendirilmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu bağlamda AB'ye yeni katılan 12 ülke ve büyük ölçüde yabancı yatırımları çektiği bilinen BRIC ülkelerinin yanı sıra Türkiye'nin içinde bulunduğu grup ülkeleri ve yıllar itibarı ile gösterdikleri belirli gelişim/düşüşler nedeni ile ayrıntılı olarak incelenmesi uygun bulunup seçilen Polonya, Endonezya ve Meksika ile göreceli karşılaştırmalar yapılmış ve söz konusu ülkelerin hangi alanlarda gelişme ya da düşüş gösterdiği saptanmıştır.

Aşağıdaki tabloda da görüldüğü üzere; Türkiye açısından bir önceki yıla göre en önemli iyileşmeler kurumsal yapı, sağlık ve ilköğretim, yükseköğretim ve işbaşında eğitim, iş dünyasının gelişmişlik düzeyi ve inovasyon bileşenlerinde görülmektedir.

Tablo 20 Son 2 yılda Küresel Rekabet Endeksi Bileşenlerine Göre Türkiye'nin Durumu

REKABETÇİLİK ENDEKSİ BİLEŞENİ	144 ÜLKE ARASINDA TÜRKİYE'NİN SIRALAMASI (2012-2013)	148 ÜLKE ARASINDA TÜRKİYE'NİN SIRALAMASI (2013-2014)
Kurumsal yapı	64	56
Altyapı	51	49
Makroekonomik istikrar	55	76
Sağlık ve ilköğretim	63	59
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	74	65
Ürün piyasalarının etkinliği	38	43
Emek piyasalarının etkinliği	124	130
Finansal piyasaların gelişmişliği	44	51
Teknolojik altyapı	53	58
Pazar büyüklüğü	15	16
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	47	43
İnovasyon	55	50

Dokuzuncu Kalkınma Planı döneminde, ülkemizin bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde kritik bir öneme sahip olan bilgi ve iletişim teknolojileri sektöründe geniş bant erişim başta olmak üzere, iletişim hizmetlerinin kullanımı artmıştır. Ekonomideki verimlilik düzeyinin ve rekabet gücünün artırılması ile kamu hizmetlerinin etkin ve etkili sunulabilmesi için işletmelerin, vatandaşların ve kurumların bilgi ve iletişim teknolojilerini yaygın kullanmasına hizmet edecek önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Bununla birlikte, bilgi teknolojileri pazarı, elektronik haberleşme sektöründeki büyümeye paralel bir büyüme gösterememiştir.

Ülkemizin kalkınma sürecinin başarıyla devam etmesi için büyümenin yüksek oranda, istikrarlı ve sürdürülebilir bir yapıda sağlanması, tasarruf oranlarının artırılarak yatırımların ve büyümenin finansmanında dış kaynaklara olan bağımlılığın azaltılması büyük önem taşımaktadır. Gelişmekte olan ülkelere kıyasla düşük tasarruf oranlarına sahip ülkemizin yurtiçi tasarruf oranlarını artırması, kendi potansiyelini daha fazla harekete geçirmesine imkân tanıyacaktır.

Gelişmiş ekonomiler Ar-Ge ve yenilikçiliğin merkezi olarak yüksek katma değerli pek çok sektörde liderliğini korurken, işgücü maliyetlerine duyarlı sektörlerde göreceli olarak rekabet üstünlüğünü kaybetmektedir. Özellikle Çin, Hindistan ve Brezilya başta olmak üzere gelişmekte olan ülkeler de bilgiye dayalı üretim konusunda atılım içerisinde.

Önümüzdeki dönemde teknolojik gelişmelerin belirli alanlarda yoğunlaşarak ekonomik, sosyal ve askeri gelişmeleri şekillendirmesi beklenmektedir. Bu sektörlerin başında bilgi teknolojileri, otomasyon ve ileri üretim teknikleri ve sağlık teknolojileri gelmektedir. Özellikle dijital iletişim, nanoteknoloji, yüzey teknolojileri, malzeme bilimleri, ölçümleme cihazları, biyoteknoloji ve çevre teknolojileri hızlı gelişen alanlar olarak öne çıkmaktadır. Nanoteknoloji ve biyoteknoloji alanlarındaki gelişmeler, yeni imkânlar sunmakla birlikte, çevre ve etik boyutlarıyla da gündemde olacaktır.

Dünyada bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı değişimler, diğer gelişmekte olan ülkeler için olduğu gibi ülkemiz için de hem bir fırsat hem de risk unsurudur. Türkiye, 2000’li yıllarda sağladığı kazanımlara ilave olarak; genç nüfusunu ve artan eğitim ve araştırma imkânlarını kullanarak işgücünün niteliğini ve yenilik kapasitesini artırması, bilgiye dayalı üretime yönelik dönüşümü ve ekonomide verimlilik artışını sağlaması halinde, rekabet gücünü ve büyüme hızını artırabilecektir.

Dünya genelinde nitelikli işgücüne olan talebin artması ve işgücünün daha serbest hareket edebilmesi ülkemiz için çeşitli fırsatlar sunmaktadır. İhtiyaç duyulan alanlarda başta bölge ülkelerinden olmak üzere ülkemize beyin göçünün teşvik edilmesi, nitelikli insan gücü kaynağımızı artırarak büyüme potansiyelimize olumlu katkı sağlayacaktır. Diğer taraftan ülkemizin eğitim ve sağlık alanlarında çekim merkezi haline gelmesi uluslararası hareketlilikten azami ölçüde faydalanmasına imkân verebilecektir.

Türkiye 2030 yılına kadar işgücü potansiyeli açısından demografik fırsat penceresinden yararlanabilecek ender ülkeler arasındadır. Nitelikli insan gücüne dönük eğitim-sanayi işbirliği politikalarını kadınların işgücüne katılma oranının artırılmasına dönük tedbirlerle güçlendirdiği takdirde, ülkemiz demografik fırsat penceresinden en iyi şekilde faydalanabilme potansiyeline sahiptir(10. Kalkınma planı önerisi)

5. Bölüm

Odaklanma Alanları

WEF Raporu ayrıntılı olarak incelendiğinde Türkiye ekonomisinin, KRE endeksinin hazırlanmasında gözönünde bulundurulmuş birçok faktörde gelişme gösterdiği görülmektedir. WEF 2013-2014 sıralamasına göre, Türkiye kurumsal yapı, altyapı, yüksek öğretim ve iş başında eğitim, işdünyasının gelişmişlik düzeyi ile inovasyon alanlarında 2012-2013 dönemi sıralamasına göre önemli iyileşmeler göstermiştir.

Ancak, bir ülkenin global rekabette başarılı olması için; işgücünün bilgi, beceri ve yaratıcılığının geliştirilmesi, istihdamla ilgili vergi, prim ve tazminat yüklerinin azaltılması, işgücü verimliliği ve performansının yükseltilmesi, kalite, çalışma barışı gibi sosyal faktörlerin geliştirilmesinin çok büyük önem taşıdığı günümüzde, WEF'in 148 ülke için gerçekleştirdiği WEF (2013) raporuna göre Türkiye Emek Piyasalarının Etkinliği konusunda kendi içinde bulunduğu ülke grubunun çok altında kalmış, yüksek öğretim ve işbaşında eğitim ile teknolojik altyapıda da ortalamayı yakalayamamıştır.

Rapordaki tüm değerlendirmelerden de anlaşılacağı gibi, Türkiye için küresel krizin etkisi önemli olmakla beraber, birçok ülke ve özellikle de diğer OECD ülkelerine oranla daha kısa süreli olmuştur. Türkiye ekonomisinin küresel krizden çıkmasında; etkin makroekonomik ve yapısal politikalar önemli rol oynamıştır. Ancak dengenin sürdürülebilmesi için Türkiye'nin yerel talepten dış talebe yönelebilmesi önem taşımaktadır. Yerel ve dış talep arasındaki dengenin yeniden sağlanması, iş bulunabilirlik, ulusal gelir artışının daha da iyileşmesi, rekabetçilik açısından kazanım sağlayacaktır.

Türkiye, 2013-2014 için gerçekleştirilen WEF değerlendirme raporuna göre önemli aşamalar kaydetmiş olmakla birlikte ülkesel rekabet konusunda kazandığı ivmeyi daha da ileri götürebilmesi için temel bazı konulara odaklanması gerekmektedir. Bu sayede WEF rekabet değerlendirmelerinde daha da yukarı sıralara çıkabilecek ve AB Uyum süreci açısından da olumlu adımların atılmasını sağlayabilecektir. Türkiye, rekabet gücünü daha da artırmak için ilk öğretim ve sağlık sistemini iyileştirmek yolu ile insan kaynakları yapısını güçlendirmeli, istihdam piyasasının etkinliğini ve kamu kurumlarının etkinlik ve şeffaflığını arttırmalıdır. Türkiye'nin bu bağlamda odaklanması gerekli konular aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir:

Makroekonomik İstikrar

Beş yıl önce yaşanan ve etkileri halen süren küresel kriz, tüm ülkeleri olduğu gibi Türkiye ekonomisini de önemli ölçüde etkilemektedir. Her ne kadar Türkiye, bu dönemi birçok ülkeye göre ekonomik açıdan başarılı bir biçimde yönetme becerisini göstermiş ve imalat sanayi de, esnek üretim yapısı ve uluslararası pazarlardaki atılımı ile Türk ekonomisinin krizlerden çıkışında ve elde ettiği başarıda önemli rol oynamış olsa da, hâlâ önemli risklerle karşı karşıya bulunmaktadır. 2013 yılı ilk yarısında küresel ekonomide beklenen toparlanmanın gerçekleşmemesi ve ABD Merkez Bankası (FED)'nin parasal genişlemeyi azaltmaya yönelik sinyaller vermesi, gelişmekte olan ülkelerin finansal piyasalarında dalgalanmaya yol açmıştır. Bu durum, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımlarını olumsuz etkileme olasılığı nedeniyle uluslararası finans piyasalarını ve söz konusu ülkeleri tedirgin etmiştir. Bunun yanı sıra uluslararası talepte yaşanan yavaşlama ve yükselen ekonomilerde yavaşlayan GSYİH büyüme hızları nedeniyle IMF küresel büyüme tahminini 2013 yılı için 0,2 puan azaltarak %3,1'e düşürmüştür.

2012'de Türk ekonomisi yavaşlamaya devam etmiştir. 2011'in dördüncü çeyreğinde %5,3 olan büyüme oranı, 2012 son çeyreğinde %1,4'e düşmüştür. 2011 yılında %8,8 oranında olan yıllık GSYH artışı ise 2012 yılında %2,2'ye düşmüştür. 2012 yılında GSYH büyümesine katkıda bulunan tek iç talep, kamu harcamaları olmuştur. Kamu tüketimi %6,1; kamu yatırımları %9,3 oranında artmıştır. 2013 yılının ilk yarısında GSYH %3,7 oranında büyüme göstermiştir. Genel olarak 2013 yılında Türkiye ekonomisindeki yavaşlama durmuş ve ekonomik faaliyetler yeniden hareketlilik kazanmıştır.

2012 yılında büyüme, iç talebe dayalı büyümeden ihracata dayalı büyümeye yönelik olarak yeniden dengelenmiştir.

2012 yılında ihracat hacmi %16,7 oranında büyümüştür. Ancak bu büyümenin büyük bir kısmı sıra dışı olarak gerçekleşen İran'a parasal olmayan altın ihracatından kaynaklanmaktadır. Öte yandan 2013 yılında altın ihracatındaki hızlı düşüşle ihracatta büyüme %3,2 oranına gerilemiştir.

Türkiye kişi başı GSYH'si (satın alma paritesi esasına göre düzeltilmiş olarak) 2011 yılında AB ortalamasının %52'si iken, 2012'de AB ortalamasının %56'sına ulaşmıştır (İştar Ateş ve Aydın, 2013)

Cari açık hala önemini korumaktadır ve yatırımcıların güveninin azalması durumunda Türk ekonomisi için önemli bir sorun teşkil edecektir. Türkiye ekonomisinin yurtdışı tasarruflara bağımlılığı, 2011 yılı sonunda cari açığın milli gelire oranını %10'lara ulaşmasıyla ekonominin belirgin bir zayıflık noktası haline gelmiştir. Politika yapıcılar tarafından, 2011 yılında bu konuda art arda önlemler alınmaya çalışılmıştır. Ancak cari açık hala yüksek seviyelerdedir. 2012 yılında iç talepteki düşüş ve ihracat oranlarının yüksek seviyede takip etmesi sonucu cari açıkta önemli bir daralma olmuştur. 2012 yılında %6 oranına gerileyen 12 aylık kümülatif cari açık yeniden GSYH'nin %6,6'sına ulaşmıştır. Bu durum istikrarsız bir dış borç yapısı ile birlikte yabancı yatırım akışının tersine dönmesi halinde ülke ekonomisinin güç duruma düşmesi riskine yol açmaktadır. Bununla beraber son yıllarda Türkiye'nin dış ticaret verileri parasal olmayan altın ticaretinden kaynaklanan önemli dalgalanmalar göstermiştir.

Doğrudan yabancı yatırımlar ülkeye giren dış kaynakların ancak %17,8'ini oluşturmaktadır.

Dış dengesizlik önemli olmaya devam etmiştir ve kısa vadeli finansman arayışları ülkeyi küresel yatırımcı duyarlılıklarındaki değişime karşı hassas hale getirmektedir (İştar Ateş ve Aydın, 2013)

Türkiye'de politikanın gevşemesinin enflasyonun 2013'ün ilk çeyreğinde yıllık bazda % 9,7'ye çıkmasına katkıda bulunduğu belirtilen raporda, Türkiye'nin ilk çeyrekteki çekirdek enflasyonunun % 6,5 olduğu kaydedilmiştir (TÜSİAD, 2012)

Enflasyon inişli çıkışlı bir trend izliyor görünse de % 10 düzeyine geri dönmeye eğilimlidir. 2011 yılında en düşük düzeye gerilemiş olan enflasyon 2012 başında tekrar yükselmiş ve ardından inişe ve şimdilerde tekrar yükselişe geçmiştir. Başlangıçta yılsonu için % 5 olan yılsonu beklentisi şimdilerde % 7'nin üzerine çıkmıştır ve Türkiye, enflasyonda yıllık ortalama olarak % 5'in altına inmeyi başaramamıştır (Mahfi Eğilmez, 2013)

Yüksek Öğretim ve İşbaşında Eğitim

Reformların ve artan eğitim harcamalarının eğitimsel kazanıma ve eğitime katılımı olumlu etkileri gözlemlenmekle birlikte, eğitimde cinsiyet eşitliği ve eğitim kalitesine dair sorunlar geçerliliğini korumaktadır.

Küresel düzeyde nitelikli işgücünün önemi giderek artmaktadır. Eğitim seviyesinin ve işgücünün niteliğinin yükselmesi, ülkelerin ve bireylerin ekonomik gelişmişliğini etkilemeye devam edecektir. Eğitim seviyesinin yanında işgücünün niteliğinin de işgücü hareketlerinde belirleyici bir unsur olması beklenmektedir. Tüm ülkelerde nitelikli işgücüne olan talebin artacağı öngörülmektedir.

Yeni teknolojilerin yaygınlaşması, dünyanın çeşitli yerlerindeki insanların aynı anda yeni bilgilere hızlı ve kolay erişimlerini sağlamaktadır. Bu durum, eğitim faaliyetlerinin yerleşik norm ve yaklaşımlarını da değiştirmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin ve yoğunlaşan kültürler arası etkileşimin, önümüzdeki dönemde eğitim faaliyetlerindeki çok boyutlu zenginleşmeyi artırması beklenmektedir.

Yirmi birinci yüzyıl; nitelikli insan gücünü yetiştirmenin yanında küresel ölçekte bu insanları kendisine çekeabilen, bu gücü doğru ve yerinde değerlendiren, küresel bilgiyi kullanarak yeni bilgiler üretebilen, bilgiyi ekonomik ve sosyal faydaya dönüştürebilen, bu süreci bilgi ve iletişim teknolojileri ile bütünleştirebilen ve insan odaklı kalkınma anlayışını benimseyen ülkelerin yüzyılı olacaktır.

Sağlanan gelişmelerle birlikte, kalkınmanın temellerinin güçlendirilmesi amacıyla fiziki ve beşeri altyapının daha da iyileştirilmesine, kamu hizmet sunumunda kalite ve etkinliğin artırılmasına olan ihtiyaç devam etmektedir. Reformların ve artan eğitim harcamalarının eğitimsel kazanıma ve eğitime katılımı olumlu etkileri gözlemlenmekle birlikte, eğitimde cinsiyet eşitliği ve eğitim kalitesine dair sorunlar geçerliliğini korumaktadır.

Nüfusun eğitim düzeyi yükselmekle birlikte OECD ve AB ortalamalarına göre düşük kalmaya devam etmiştir. Ortaöğretimin zorunlu eğitim kapsamına alınması ve yükseköğretime erişimde sağlanan gelişmeler sonucunda nüfusun eğitim düzeyinin artması öngörülmektedir. Diğer yandan, eğitim sistemi, işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmış ve eğitilmiş genç bireylerin işsizlik oranlarında sağlanan düşüş sınırlı düzeyde gerçekleşmiştir. (Kalkınma Bakanlığı, 2013)

Emek Piyasaları

Küresel kriz istihdam ve işsizlik oranı üzerinde olumsuz yönde etkide bulunmuştur. Mevsimsel düzeltilmiş verilere göre, istihdam açısından krizin en derin olduğu 2009 yılı Nisan ayında istihdam kaybı kriz öncesi döneme kıyasla 500 bine yaklaşmış ve işsizlik oranı % 15'e yükselmiştir. İstihdamı artırmaya yönelik alınan tedbirlerin ve kriz sonrası güçlü büyümenin etkisiyle, 2013 yılının Şubat ayı itibarıyla 4,8 milyon istihdam yaratılmış ve işgücüne katılma oranındaki 3,6 puanlık artışa rağmen işsizlik oranı kriz öncesi seviyelerin altına inmiştir.

Türkiye ekonomisinde istihdam konusunda 2008 ve 2009 kriz yılları sonrasında önemli iyileşmeler sağlanmasına karşın, istihdam ve işsizlik Türkiye'nin ekonomik sorunları arasında ilk sırada yer almaktadır. 2001 krizinde %8,4 oranında olan işsizlik oranı, küresel krizin yaşandığı 2008'de %11'e yükselmiş ve 2009'da da %14 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Kriz sonrası ekonomideki iyileşme paralelinde 2010'da %11,9 olan işsizlik oranı, 2011'de %9,8'e, 2012'de %9,2'ye gerilemiştir. 10. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda işsizlik oranının 2013'te %9,2 ile aynıkılması, 2018 yılında ise %7,2'ye gerilemesi öngörülmektedir. 2013 Yılı ilk Yarı Ekonomik Durum Tespit Anketi sonuçlarına göre günümüz Türkiye'sinin en öncelikli sorunlarının başında %16,9 gibi oldukça büyük bir ağırlıkla, tıpkı bir önceki dönemde, 2012 yılı ikinci yarıda yapılan anket sonuçlarında olduğu gibi yine "işsizlik" sorunu gelmektedir. İşsizlik sorununun durum tespit anketi sonuçlarında da bu derece yüksek oranda önem kazanması ülke gerçekleri ile de paralellik göstermektedir. Zira, 2009 kriz yılından sonra ekonomide birçok göstergede elde edilen önemli başarılarla rağmen, istihdam ve işsizlik konusunda maalesef hala istenilen seviyelere gelinebilmiştir.

Anket sonuçlarına göre ön plana çıkan öncelikli sorunların sıralaması, 2012 yılı ikinci yarısında yapılan anket sonuçlarına göre çok fazla değişmemiştir. Ankete katılan işletmelerin Türkiye'nin en öncelikli sorunlar› arasında görmüş olduğu "eğitim" %13,1, "kayıt dışı ekonomi, haksız rekabet ortamı" %11,9 ve "ithalata dayalı büyüme" %10,8'lik paylarla iki, üç ve dördüncü sıralarda yer alırken, "dolaylı vergilerin yarattığı vergi adaletsizliği" sorunu da %9,2'lik payla beşinci sırada yer almıştır. Söz konusu bu ilk beş sorunun toplam sorunlar arasında almış olduğu ağırlıklı pay ise %61,9 gibi oldukça yüksek bir seviyededir (İSO, 2012).

Beş temel göstergeye dayalı olarak hesaplanan "İSO Sanayi Gelişim Endeksi", ekonomideki yavaşlamanın habercisi olarak 2011 ikinci yarı ile birlikte düşmeye başlamıştır. Takip eden dönemlerde de görülen bu düşüş eğilimi, 2013 ilk yarısında da yavaşlamakla birlikte devam etmiştir. İstihdam ve işsizlik Türkiye'nin en önemli sorunlar› arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Anketimize göre, ücretle çalışanlar sayısı 2012 yılı ikinci yarıda %0,3 oranında azalırken, 2013 ilk yarıda %1,2 oranında artış göstermiştir. Haziran 2013 itibarıyla son bir yıllık dönemdeki artış ise %0,9'dur. İstihdamda küçük oranlı bir artış söz konusudur (İSO, 2012).

2012 yılında işgücü piyasaları ekonomik yavaşlamaya rağmen göreceli olarak iyi bir performans sergilemiştir. 2011 yılında %8,8 olan 20-64 arası yaş grubunda işsizlik oranı 2013 yılında istihdam oranındaki %3'lük artışla %8,2 oranına gerilemiştir.

İstihdam oranı %0,6'lık ilerleme kaydetmiş ve toplam istihdam oranı %52,8'e yükselmiştir. İşgücüne katılım oranıysa %0,2'lik artışla %57,4 oranına yükselmiştir. 2013 yılının ilk yarısında ekonomide sağlanan hareketlilikle ortalama istihdam oranı %4,1'lik artış göstermiştir. Ancak aynı dönemde işgücündeki yükseliş istihdama kıyasla daha hızlı bir büyüme gösterdiğinden işsizlik oranı da bir önceki döneme kıyasla %0,4 oranında artmıştır.

2012 yılında erkekler arasında istihdama katılım %75, kadınlar arasındaysa yalnızca %30,9'dur. İstihdama katılan kadınların 1/3'ü de ücretsiz olarak ailesiyle birlikte tarım alanında çalışan kadınlardır. Kadınlar arasında işsizlik oranı da erkeklere kıyasla daha yüksektir.

İşgücü piyasalarının yeterince esnek olmaması, işgücü piyasalarının etkin işleyişine sekte vurmaya devam etmektedir.

Kayıt dışı istihdam önemli bir sorun oluşturmaya devam etmektedir.

Ancak, tüm bu sorunlara karşın, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) birçok ülkenin işsizlik sorunlarıyla boğuştuğu bir dönemde Türkiye, Şili, Almanya ve İsrail'de işsizliğin küresel finansal krizin başladığı dönemdeki rakamların altında olduğunu bildirmiştir (OECD 2013 İstihdam Raporu).

OECD 2013 İstihdam Raporu'na göre Türkiye, % 4.6 GSYH artışıyla gelecek yıl üye ülkeler arasında Şili'den sonra en fazla büyüyecek ikinci ülke olacak. OECD'ye göre Türkiye bu yıl ve gelecek yıl en fazla "istihdam artışı" sağlayan üçüncü ülke konumuna gelecektir.

Rapora göre Türkiye bu yıl OECD'de bir önceki yıla göre, Meksika (%2.4) ve İsrail (%2)den sonra, %1.9 istihdam artışı ile en fazla istihdam artışı görülecek üçüncü ülke olacak. Meksika'da % 2.4, İsrail'de % 2, Türkiye'de ise % 1.9 istihdam artışı bekleniyor.

Türkiye 2030 yılına kadar işgücü potansiyeli açısından demografik fırsat penceresinden yararlanabilecek ender ülkeler arasındadır. Nitelikli insan gücüne dönük eğitim-sanayi işbirliği politikalarını kadınların işgücüne katılma oranının artırılmasına dönük tedbirlerle güçlendirdiği takdirde, ülkemiz demografik fırsat penceresinden en iyi şekilde faydalanabilme potansiyeline sahiptir.

Teknolojik Altyapı

Gelişmiş ekonomiler Ar-Ge ve yenilikçiliğin merkezi olarak yüksek katma değerli pek çok sektörde liderliğini korurken, işgücü maliyetlerine duyarlı sektörlerde göreceli olarak rekabet üstünlüğünü kaybetmektedir. Özellikle Çin, Hindistan ve Brezilya başta olmak üzere gelişmekte olan ülkeler de bilgiye dayalı üretim konusunda atılım içerisinde.

Önümüzdeki dönemde teknolojik gelişmelerin belirli alanlarda yoğunlaşarak ekonomik, sosyal ve askeri gelişmeleri şekillendirmesi beklenmektedir. Bu sektörlerin başında bilgi teknolojileri, otomasyon ve ileri üretim teknikleri ve sağlık teknolojileri gelmektedir. Özellikle dijital iletişim, nanoteknoloji, yüzey teknolojileri, malzeme bilimleri, ölçümleme cihazları, biyoteknoloji ve çevre teknolojileri hızlı gelişen alanlar olarak öne çıkmaktadır. Nanoteknoloji ve biyoteknoloji alanlarındaki gelişmeler, yeni imkânlar sunmakla birlikte, çevre ve etik boyutlarıyla da gündemde olacaktır.

Dünyada bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı değişimler, diğer gelişmekte olan ülkeler için olduğu gibi ülkemiz için de hem bir fırsat hem de risk unsurudur. Türkiye; 2000'li yıllarda sağladığı kazanımlara ilave olarak, genç nüfusunu ve artan eğitim ve araştırma imkânlarını kullanarak işgücünün niteliğini ve yenilik kapasitesini artırması, bilgiye dayalı üretime yönelik dönüşümü ve ekonomide verimlilik artışını sağlaması halinde, rekabet gücünü ve büyüme hızını artıracaktır. Bu dönüşümün sağlanması halinde ülkemiz, "orta gelir tuzağına" yakalanmadan yüksek gelirli ülkeler arasına girebilecektir.

Ülkemizin kalkınma sürecinin başarıyla devam etmesi için büyümenin yüksek oranda, istikrarlı ve sürdürülebilir bir yapıda sağlanması, tasarruf oranlarının artırılarak yatırımların ve büyümenin finansmanında dış kaynaklara olan bağımlılığın azaltılması büyük önem taşımaktadır. Gelişmekte olan ülkelere kıyasla düşük tasarruf oranlarına sahip ülkemizin yurtiçi tasarruf oranlarını artırması, kendi potansiyelini daha fazla harekete geçirmesine imkân tanıyacaktır.

Referanslar

- Not: Ek bölümlerinde kullanılan referanslar ilgili sayfaların altında yer almaktadır.
- Dünya Bankası, 2013. "Küresel Ekonomik Beklentiler (Global Economic Prospects – A World Bank Group Flagship Report)", Cilt 7, Haziran 2013, Washington D.C., A.B.D. ISBN: 978-1-4648-0036-8.
- ISO, 2012. "Ekonomik Durum Tespit Anketi Sonuçları 2012-1", İstanbul Sanayi Odası, Ağustos 2012, İstanbul. ISBN:978-605-137-133-7.
- İştar Ateş D., Aydın D., 2013. "AB Komisyonu 2013 Türkiye İlerleme Raporu Taslağı – Bilgi Notu", TS/BXL/13-10, 14 Ekim 2013, TÜSİAD Avrupa Birliği Temsilciliği, Brüksel, Belçika.
- Kalkınma Bakanlığı, 2013. "Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)", T.C. Kalkınma Bakanlığı, 10 Haziran 2013, Ankara.
- TÜSİAD, 2012. "Türkiye Ekonomisi 2013", TÜSİAD-T/2012-12/539, TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü, Aralık 2012, İstanbul.
- www.tuik.gov.tr
- EDAM, (2009). Türkiye İçin Bir Rekabet Endeksi, EDAM ve Deloitte Türkiye, Şubat.
- Sala-i-Martin, X., Bilbao-Osario, B., Blanke, J., Crotti, R., Hanous, M.D., Geiger, T., Ko, C. (2012) The Global Competitiveness Index 2012-2013: Strengthening Recovery by Raising Productivity.
- Sala-i-Martin, X., Bilbao-Osorio, B., Blanke, J., Hanous, M.D., Geiger, T. (2011) The Global Competitiveness Index 2011-2012: Setting the Foundations for Strong Productivity.
- Üçer, M. (2012), Ekonomik Görünüm: Olumlu Ayrışma Geçici mi, Kalıcı mı Olacak?, Deloitte, Temmuz 2012.
- OECD, 2012. Economic Surveys: Turkey, July 2012.
- OECD, 2010. Economic Surveys: Turkey, September 2010.
- Bilbao-Osorio, B., Blanke, J., Crotti, R., Hanouz, M.D., Kinnock, S., Ko, C. (2012). Building a More Competitive Avrope: Findings from the Avrope 2020 Competitiveness Report.
- IMF, 2011. World Economic Outlook, September 2011.
- TÜSİAD, 2011. Türkiye Ekonomisi 2012, Aralık 2011 , Yayın No: TÜSİAD-T/2011-12/525.
- ISO, 2011. İstanbul Sanayi Odası Ekonomik Durum Tespit Anketi Sonuçları 2011-1, Ağustos 2011.
- ISO, 2012. İstanbul Sanayi Odası Ekonomik Durum Tespit Anketi Sonuçları 2012-1, Ağustos 2012.
- Ülengin, f., Önsel, Ş., Karaata, S. (2011), Türkiye'nin Küresel Rekabet Düzeyi 2011, Sedefed-REF
- Ateş, İ.D., Türkelli, G.E. TS/BXL/12-09 Ekim 2012, Müzakere Başlıkları ve Katılım Ortaklığı Belgesi Karşılaştırmalı Tablo
- TCKB, 2012. 2013-2015 Orta Vadeli Program, 9 Ekim 2012.
- WEF, 2011. The Global Competitiveness Report 2011-2012
- WEF, 2012. The Global Competitiveness Report 2012-2013.

- TCSTB, 2010. Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi, Aralık 2010.
- IMD, 2012. The World Competitiveness Yearbook: 2012, Lausanne, Switzerland.
- 2013-2015 Orta Vadeli Program, 9 Ekim 2012
- Fagerberg J, Srholec M., 2007. The competitiveness of nations: why some countries prosper while others fall behind?. World Development, 35(10), 1595–1620.
- Lopez-Claros A., Altinger L., Blanke J., Drzeniek M., Mia I., 2006, "The Global Competitiveness Index: Identifying the Key Elements of Sustainable Growth," The Global Competitiveness Report 2006-2007, Palgrave MacMillan, New York.
- Ögütçü, M. 2007, 2023 Türkiye Yol Haritası, Etkileşim Yayınları
- OECD Publishing (1998), Human Capital Investment: An international Comparison; OECD Publishing, ISBN: 9789264162891
- (TÜİK 2009) DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ TEMMUZ / 2009
- (TÜİK 2008) ; DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ TEMMUZ / 2008
- (TÜİK; DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ TEMMUZ / 2007
- WEF (2005) The Global Competitiveness Report 2005-2006.
- WEF (2006) The Global Competitiveness Report 2006-2007.
- WEF (2007) The Global Competitiveness Report 2007-2008.
- WEF (2008) The Global Competitiveness Report 2008-2009.
- WEF (2009) The Global Competitiveness Report 2009-2010.
- WEF (2010) The Global Competitiveness Report 2010-2011
- WEF (2011) The Global Competitiveness Report 2011-2012
- World Economic Outlook, September 2011, IMF
- ISO (2012) İstanbul Sanayi Odası Ekonomik Durum Tespit Anketi Sonuçları 2012-1 Ağustos 2012
- Üçer, M. (2012), Ekonomik Görünüm: Çalkantılı Sularda Yön Arayışı, Deloitte, Nisan 2012
- Gürer, H. (2011) , Ekonomik Görünüm, Dengeli Büyüme Arayışları, Deloitte, Haziran 2011

Ek: Çeşitli Ülke Karşılaştırma Endeksleri

Küresel Rekabetçilik Endeksi

World Economic Forum

Dünya Ekonomik Forumu

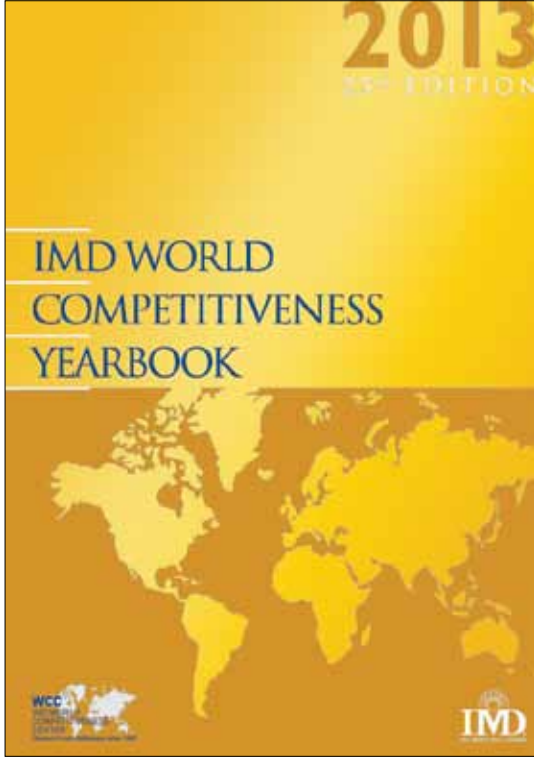
Rapor Orijinal Adı	The Global Competitiveness Report
Dönem	2013-2014
Dahil Olan Ülke Sayısı	148 Ülke
Endeks Konusu	Ülkelerin Rekabet Gücü'nün Ölçümü

Türkiye Skorları	
Genel Sıralama	44. Sıra
Genel Endeks Puanı	4.5 (Birinci 5.67; Sonuncu 2.85)
Temel Gereklilikler	56. sıra 4,8 puan
Verimlilik Artırıcılar	45. sıra 4.4 puan
İnovasyon ve Kapsamlı Gelişme	47. sıra 3.9 puan

Türkiye'nin Endekste Gelişimi	
2013-2014	44
2012-2013	43
2011-2012	59
2010-2011	61
2009-2010	61
2008-2009	63
2007-2008	53
2006-2007	58

En İyi Ülkeler	
İsviçre	5.67
Singapur	5.61
Finlandiya	5.54
Almanya	5.51
ABD	5.48
İsveç	5.48
Hong Kong	5.47
Hollanda	5.42
Japonya	5.40
Birleşik Krallık	5.37

Dünya Rekabet Yıllığı

International Institute for Management Development

Uluslararası Yönetim Geliştirme Enstitüsü

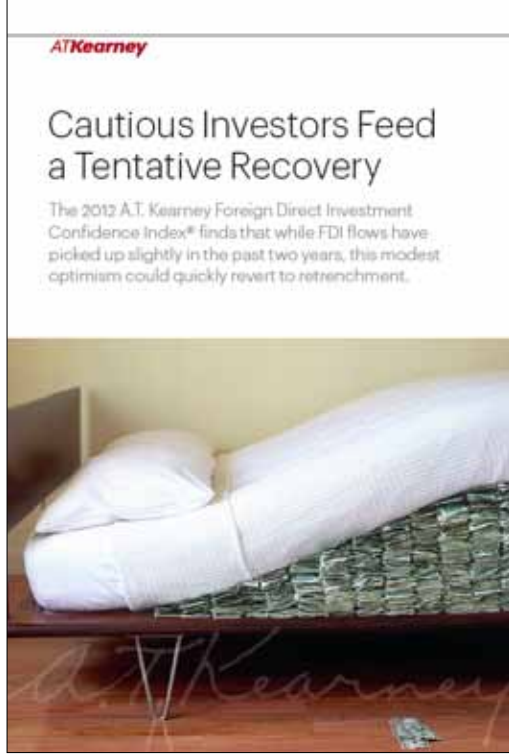
Rapor Orijinal Adı	World Competitiveness Yearbook
Dönem	2013
Dahil Olan Ülke Sayısı	60 Ülke
Endeks Konusu	Ulusal rekabet gücü

Türkiye Skorları	
Genel Sıralama	32. Sıra
Genel Endeks Puanı	61.611 (Birinci 100.000; Sonuncu 31.879)
Ekonomik Performans	41. sıra
Hükümetin Etkinliği	28. sıra
İş Dünyası Verimliliği	29. sıra
Altyapı	43. sıra

Türkiye'nin Endekste Gelişimi	
2009	47. sıra
2010	48. sıra
2011	39. sıra
2012	38. sıra
2013	37. sıra

En iyi Ülkeler	
ABD	100000
İsviçre	93357
Hong Kong	92783
İsveç	90531
Singapur	89857
Norveç	89585
Kanada	89128
Birleşik Arap Emirlikleri	88439
Almanya	86197
Katar	85505

Doğrudan Yabancı Yatırımlar Güven Endeksi

AT Kearney

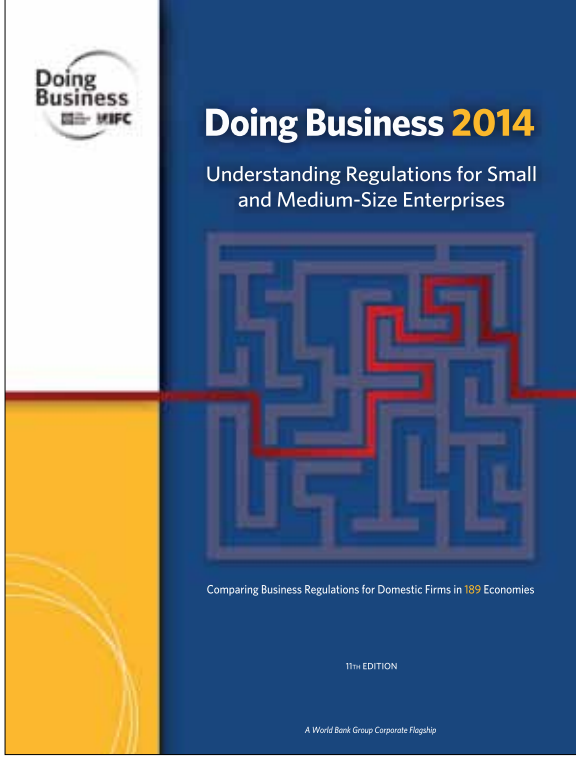
Rapor Orijinal Adı	Foreign Direct Investment Confidence Index
Dönem	2012 (2013 Raporunda Türkiye'ye yer verilmediğinden 2012 Endeksi kullanılmıştır.
Dahil Olan Ülke Sayısı	25,00
Endeks Konusu	Doğrudan Yabancı Yatırımları gerçekleştiren uluslararası yatırımcıların ülkeye duydukları güven

Türkiye Skorları	
Genel Sıralama	13. Sıra
Genel Endeks Puanı	Üçlük skalada 1,39 (Birinci 1,87; Sonuncu 1,27)

Türkiye'nin Endekste Gelişimi	
2012	13. sıra
2010	23. sıra
2007	20. sıra

En iyi Ülkeler	
Çin	1,87
Hindistan	1,73
Brezilya	1,6
ABD	1,52
Almanya	1,52
Avustralya	1,52
Singapur	1,47
Birleşik Krallık	1,47
Endonezya	1,45
Malezya	1,41

İş yapma Kolaylığı Endeksi

World Bank

International Finance Corporation

Dünya Bankası - Uluslararası Finans Şirketi

Rapor Orijinal Adı	Doing Business Report
Dönem	2014
Yıl Teması	KOBİLER için Düzenlemeleri Anlamak
Dahil Olan Ülke Sayısı	189 Ülke
Endeks Konusu	İşletmelere yönelik düzenlemelerin değerlendirilmesi

Türkiye Skorları	
Genel Sıralama	69. Sıra
Yeni bir iş kurmak	93. sıra
Yapı izinlerin alınması	148. sıra
Elektrik şebekesine bağlanmak	49. sıra
Tapu kaydı yaptırmak	50. sıra
Kredi almak	86. sıra
Yatırımcıların korunması	34. sıra
Vergilerin ödenmesi	71. sıra
Dış ticaret	86. sıra
İcra işlemleri	38. sıra
Tasfiye işlemleri	130. sıra

Türkiye'nin Endekste Gelişimi	
2014	69. sıra
2013	72. sıra

En iyi Ülkeler	
Singapur	
Hong Kong	
Yeni Zelanda	
ABD	
Danimarka	
Malezya	
Güney Kore	
Gürcistan	
Norveç	
Birleşik Krallık	

Legatum Refah Endeksi

Legatum Institute

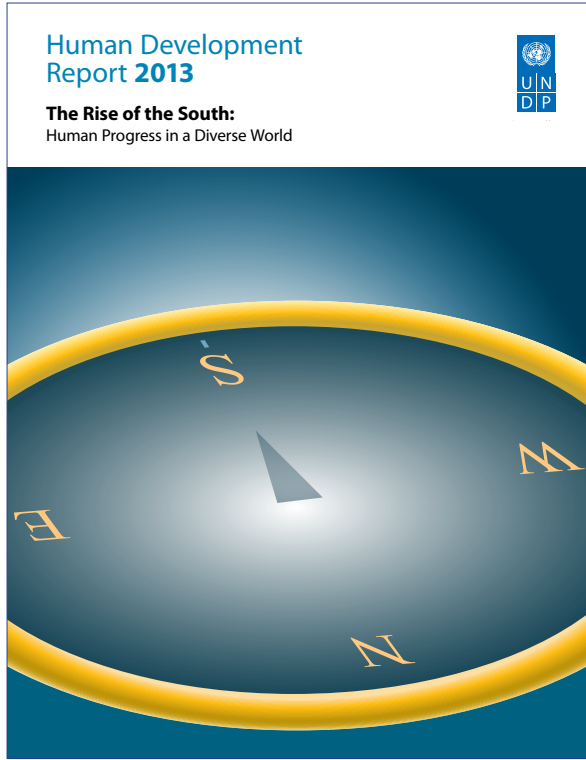
Legatum Enstitüsü

Rapor Orijinal Adı	The Legatum Prosperity Index
Dönem	2013
Yıl Teması	
Dahil Olan Ülke Sayısı	142 Ülke
Endeks Konusu	Toplumsal refah

Türkiye Skorları	
Genel Sıralama	87. Sıra
Ekonomi	70. sıra
Girişimcilik ve Fırsatlar	54. sıra
Yönetişim	50. sıra
Eğitim	89. sıra
Sağlık	55. sıra
Güvenli	99. sıra
Bireysel Özgürlükler	130. sıra
Sosyal Sermaye	128. sıra

En iyi Ülkeler	
Norveç	3,53 puan
İsviçre	3,22 puan
Kanada	3,22 puan
İsveç	3,21 puan
Yeni Zelanda	3,13 puan
Danimarka	3,11 puan
Avustralya	3,09 puan
Finlandiya	2,98 puan
Hollanda	2,95 puan
Lüksemburg	2,84 puan

İnsani Gelişmişlik Endeksi

UNDP - United Nations Development Programme

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

Rapor Orijinal Adı	Human Development Report
Dönem	2013
Dahil Olan Ülke Sayısı	186 ülke
Endeks Konusu	Ülkelere göre bireylerin yaşam kalitesi

Türkiye Skorları	
Genel Sıralama	90. Sıra
Genel Endeks Puanı	0.72 (Birinci 0,96; Sonuncu 0, 30)
Doğumda Yaşam Beklentisi	74.2 Yıl
Ortalama Eğitim Süresi	6.5 Yıl
Kişi Başına Milli Gelir	13.710 ABD Doları
Kişi Başına Milli Gelir Sıralaması	58. Sıra
Milli Gelir Hariç İnsani Gelişmişlik	0,72
Cinsiyet Eşitsizliği Sıralaması	68. Sıra
Cinsiyet Eşitsizliği Puanı	68. Sıra

Türkiye'nin Endekste Gelişimi	
1980	0,47 puan
1990	0,57 puan
2000	0,65 puan
2010	0,72 puan
2012	0,72 puan

En iyi Ülkelerin Puanları	
Norveç	0.955
Avustralya	0.938
ABD	0.937
Hollanda	0.921
Almanya	0.920
Yeni Zelanda	80.8
İrlanda	0.916
İsveç	0.916
İsviçre	0.913
Japonya	0.912

01.01 Mülkiyet Hakları

Türkiye Gelişim Gösteriyor

Mülkiyet Hakları göstergesinde Türkiye 148 ülke içinde 48. sırada bulunmaktadır. Bu durum net bir rekabetçi avantaj olarak algılanmasa da, son sekiz yılda 4,59 puandan 4,68 puana gelişim sağlanmıştır.

Bu sekiz yıllık süre içinde Türkiye ilk 3 yıl gerileme kaydetmiş ve 2009 yılında puanı 3,90'a sıralaması da 89'a kadar gerilemiştir. Ancak daha sonra gösterge değeri toparlanarak, rekabetçi avantaj kazanılmıştır.

Göstergede birinci sırada bulunan Finlandiya'nın puanı 6,33'tür. Mülkiyet Hakları ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Finansal Varlıklar ve Menkul Kıymetlerin Mülkiyeti de Göstergede Değerlendiriliyor.

Mülkiyet haklarının korunmasına yönelik düzenlemeler ve uygulama; ülkelerin rekabet gücü için önemli bir göstergedir. Bu alanda sadece gayrimenkuller değil, finansal varlıklar ve menkul kıymetler de dikkate alınmaktadır.

Bununla birlikte fikri mülkiyetin korunmasına ilişkin düzenlemelerin sonuçları "1.02 Fikri Mülkiyetin Korunması" göstergesinde izlenmektedir.

Dünya Ekonomik Forumu tarafından gerçekleştirilen Yönetici görüş anketinde bu alandaki korumanın gücü olduğu değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

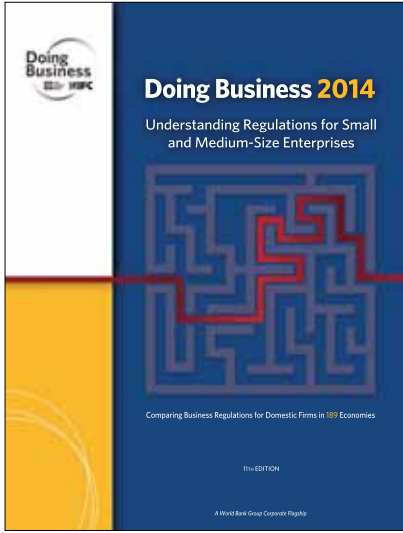
	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	4,68	4,54	4,21	4,05	3,90	4,20	4,80	4,59
Sıra	48	57	72	83	89	83	58	57

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Finlandiya	6,38	1	6,45	1	6,45	1	6,41	2	6,46	3	6,51	5	6,40	7	6,30	11
Singapur	6,33	2	6,38	3	6,38	3	6,34	3	6,41	4	6,52	4	6,41	5	6,35	8
İsviçre	6,24	3	6,44	2	6,44	2	6,41	1	6,55	1	6,66	1	6,58	3	6,49	4
İngiltere	6,16	4	6,20	5	6,01	8	5,75	17	5,59	28	5,49	36	6,06	18	6,41	5
Hong Kong	6,10	5	6,10	7	6,12	6	6,29	4	6,28	8	6,34	12	6,27	13	6,15	14
Kanada	6,03	6	6,04	8	5,99	9	6,06	10	6,21	12	6,43	8	6,08	15	5,92	20
Lüksemburg	6,03	7	6,25	4	6,29	4	6,24	6	6,32	7	6,09	17	6,00	20	6,09	16
Katar	5,98	8	5,53	22	4,79	47	5,49	25	6,02	16	5,59	31	5,43	38	5,26	37
Hollanda	5,97	9	6,03	9	5,83	16	5,84	15	6,11	14	6,32	14	6,40	6	6,37	7
Norveç	5,96	10	5,93	10	5,93	13	6,07	9	6,27	10	6,37	9	6,31	12	6,20	13

Dünya Bankası İş Yapılabilirlik Raporu İmar Düzenlemeleri ve Menkul Kıymetler alanında gelişime işaret ediyor.

Dünya Bankası tarafından yayınlanan “İş Yapma Kolaylığı” raporu da özellikle Menkul Kıymetler alanındaki yatırımcıların haklarının korunması konusunda olumlu gelişmelere işaret etmektedir. (World Bank, 2013)

Raporda, Türkiye'nin yeni “Türk Ticaret Kanunu” ile denetim yapısını geliştirerek, yatırımcı haklarının korunmasını güçlendirdiği vurgulanmaktadır.

Raporda ayrıca imar düzenlemelerinin ve yapı izinlerinin kolaylaştırılması da olumlu bir gelişme olarak aktarılmaktadır.

Bununla birlikte mülklerin kaydedilmesi konusunda bir geriye gidişe işaret edilerek, mülklerin el değiştirmesine ilişkin maliyetlerin arttığı belirtilmektedir.

Mülkiyet Hakları alanında özel olarak yayınlanan uluslararası bir endeks de bulunmaktadır. “International Property Rights Index” olarak adlandırılan endekste de Türkiye 130 ülke içinde 57. sırada bulunmaktadır.

Yabancılar Mülk Alımı Haklarının Genişletilmesi konut satışlarını artırdı.

Gayrimenkuller üzerindeki mülkiyet hakları Türkiye’de Tapu Kanunu tarafından düzenlenmektedir. Kanunda 2012 yılında yapılan değişiklik ile yabancıların mülk alımlarında karşılıklılık ilkesi kaldırılmıştır. Bu sayede Türk

vatandaşlarına mülk alımı hakkı vermeyen ülkelerin vatandaşları da Türkiye’den mülk alabilmektedir.

Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği – GYODER’in 2010 yılında hazırladığı görüş metninde karşılıklılık ilkesinde düzenlemeye gidilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. GYODER; özellikle komşu ülke ve Ortadoğu ülkesi vatandaşlarının diğer ülkeler yerine, coğrafi ve kültürel yakınlık hissedecekleri Türkiye’den alım yapmak isteyeceklerini vurgulayarak bu alandaki potansiyele işaret etmiştir.

2012 yılında yapılan değişikliğin ardından da beklenen yönde bir gelişim kaydedilmiş ve yabancıların Türkiye’den gayrimenkul alımında büyük artış yaşanmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından açıklanan ve Milliyet Gazetesi tarafından derlenen verilere göre 2012 yılının ilk altı ayına göre 2013 yılının ilk altı ayında konut satışları iki kattan fazla artış göstermiştir.

WWW.

www.doingbusiness.org

www.internationalpropertyrightsindex.org

www.gyoder.org.tr

01.02. Fikri Mülkiyetin Korunması

Türkiye Fikri Mülkiyet alanında dezavantajlı konumda

Türkiye'nin, WEF Küresel Rekabetçilik Endeksi'nde 148 ülke içine 74. sırada olduğu "Fikri Mülkiyetin Korunması" alanı rekabetçi dezavantajımızın olduğu alanlardan biridir. 2006 yılında bu endekste 3,18 puan alan ve 73. sırada bulunan ülkemiz 2013'de bir sıra gerilemesine karşın puanını 3,60'a yükseltmiştir.

Göstergede birinci sırada bulunan Finlandiya'nın puanı 6,24'tür. Fikri mülkiyetin korunması ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Sahteciliğe karşı önlemler rekabet gücü için önem taşıyor

Geleneksel mülkiyet kavramının yanı sıra, fikri mülkiyetin korunması da ülkelerin rekabet gücü için önde gelen kurumsal göstergelerden biridir.

WEF değerlendirilmesinde, fikri mülkiyetin korunmasına ilişkin önlemlerin ne kadar güçlü olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca sahteciliğe karşı önlemler konusu da özel olarak vurgulanmaktadır.

Endekste söz konusu gösterge Yönetici Görüş Anketi üzerinden değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	3,61	3,29	2,72		2,68	3,05	3,45	3,18
Sıra	74	86	108		105	93	69	73

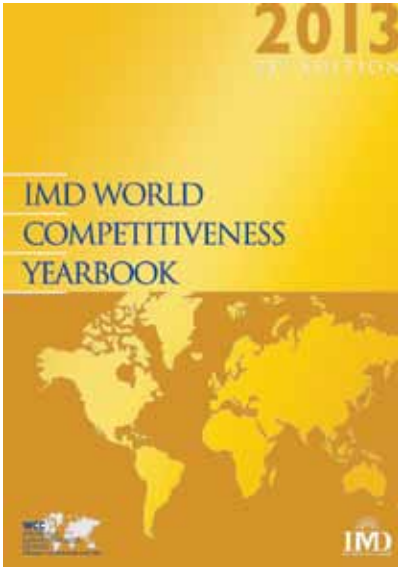
2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Finlandiya	6,24	1	6,28	1	6,25	1			6,09	3	6,20	4	6,33	2	6,17	3
Singapur	6,12	2	6,09	2	6,10	2			6,21	1	6,28	2	6,17	5	6,03	7
Yeni Zelanda	6,04	3	6,07	3	5,81	8			5,98	7	5,76	13	5,75	13	5,74	13
Katar	5,98	4	5,75	8	5,47	15			4,52	36	5,12	25	5,02	27	4,60	29
İsviçre	5,98	5	6,04	4	6,08	3			6,08	4	6,28	1	6,31	3	6,25	2
Lüksemburg	5,94	6	5,85	7	5,93	5			5,93	8	5,65	15	5,60	18	5,49	18
Porto Riko	5,93	7	5,57	13	5,45	17			5,81	11	5,62	17	5,50	20		
İngiltere	5,85	8	5,88	6	5,68	11			5,33	21	5,36	22	5,96	8	6,15	5
Hollanda	5,75	9	5,91	5	5,77	9			5,84	9	5,90	11	6,03	6	6,11	6
Hong Kong	5,74	10	5,58	11	5,50	14			5,26	23	5,39	21	5,45	21	5,27	22

IMD Raporu da Rekabetçi Dezavantaja İşaret Ediyor

IMD'nin, Dünya Rekabet Yıllığı 2013 Raporunda ise "Fikri Mülkiyet Hakları" göstergesinde 60 ülke içinde 50. sırada bulunmaktadır. Endekste Türkiye 10 üzerinden 4,61 puan almıştır.

Endekste en iyi konumda olan İsviçre 8.91 puan almıştır.

Dünya Fikri Mülkiyet Hakları Organizasyonu -WIPO'nun 2013 yılında yayınladığı rapor ise ülkeleri tescil sayılarına göre sıralandırmaktadır. Bu çerçevede Türkiye patentlerde 25. sırada, marka tescillerinde 13. sırada, tasarım tescillerinde ise 14. sırada bulunmaktadır. (100 ülke içinde)

Fikri Mülkiyet Alanındaki Gelişim Teşvik Edilmeli

Fikri haklar alanında şirketlerin rekabet gücünü yakından ilgilendiren konular "sınai mülkiyet hakları" başlığında değerlendirilmektedir. Türkiye'nin bu alanda rekabetçi dezavantaja sahip olması ve kamuoyu bu alandaki teşvik ve destek programlarının önemini artırmaktadır.

TÜSİAD tarafından 2012 yılında yayınlanan "Türkiye'de Sınai Mülkiyet Haklarıyla İlgili Mevcut Teşvikler ve Yeni Teşvik Önerileri" raporu söz konusu teşvikleri mercek altına almaktadır.

Bu rapor YOİKK Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Teknik Komitesi Eylem Planı kapsamında şirket ve kurumların fikri hakları şirket stratejisine entegre etmesi, fikri haklarını yönetmesi ve ticari hayatta aktif kullanmasına yönelik öneriler geliştirmek amacıyla TÜSİAD Fikri Haklar Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.

Raporda sınai mülkiyet haklarına ilişkin mevcut teşvik sistemleri incelenmekte ve bu sistemlerin geliştirilmesine yönelik öneriler getirilmekte, sınai mülkiyet haklarının ticarileştirilmesinden elde edilen gelirler üstündeki vergi rejimi incelenmekte ve yeni teşvik sistemleri önerilmektedir.

WWW.

www.imd.org/wcc/

www.wipo.int/ipstats/en/wipi/

www.tusiad.org

01.19 Yönetim Kurullarının Etkisi

Türkiye'nin yönetim kurullarını geliştirmeye ihtiyacı var.

WEF Küresel Rekabetçilik Endeksi'nde 148 ülke içine 92. sırada olduğumuz "Yönetim Kurullarının Etkisi" göstergesinde net bir rekabetçi dezavantaja sahip bulunmaktayız. 2006 yılına göre bu endekste 3,18 puan alan ve 75. sırada bulunan ülkemiz 2013'de puanını bu yıla göre çok hafif artırmaya karşın 92. sıraya gerilemiştir.

Göstergede birinci sırada bulunan Güney Amerika'nın puanı 6,24'tür. Yönetim Kurullarının Etkisi ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin 2 tanesi dışında tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Yönetim kurullarının etkisinin artırılması kurumsallaşma için önem taşıyor.

Kurumsal yönetimin performansının en büyük göstergesi; şirket yatırımcılarına, ortaklarına ve yönetim kurulu üyelerine hesap verebilme kapasitesidir.

Bu çerçevede endekste, yatırımcılar ve yönetim kurullarının, kurumsal yönetim açısından karakteristik özelliği değerlendirilmektedir.

Endekste söz konusu gösterge Yönetici Görüş Anketi üzerinden değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	4,36	4,23	4,17	4,15	3,80	3,83	4,34	4,34
Sıra	92	96	104	105	125	127	91	75

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Güney Afrika	6,02	1	5,84	1	5,80	2	5,85	2	5,78	3	5,63	8	5,73	4	5,66	7
Yeni Zelanda	5,92	2	5,72	2	5,48	7	5,53	8	5,79	2	5,72	3	5,65	8	5,57	12
Norveç	5,89	3	5,57	5	5,47	8	5,55	6	5,61	7	5,59	9	5,55	14	5,45	17
Finlandiya	5,77	4	5,43	9	5,51	6	5,52	9	5,64	6	5,72	4	5,67	7	5,72	3
Singapur	5,72	5	5,64	3	5,63	5	5,57	5	5,59	8	5,68	6	5,61	11	5,48	16
İsveç	5,66	6	5,55	6	5,88	1	5,93	1	5,87	1	6,09	1	6,09	1	5,68	6
Avustralya	5,53	7	5,61	4	5,76	3	5,54	7	5,65	5	5,81	2	5,81	3	5,81	2
Lüksemburg	5,49	8	5,21	16	5,24	16	5,35	11	5,36	12	5,29	22	5,26	27	5,38	19
Katar	5,48	9	5,37	11	5,13	21	5,39	10	5,36	13	4,90	52	4,95	39	4,70	44
Hollanda	5,48	10	5,42	10	5,29	14	5,26	12	5,44	10	5,59	10	5,62	10	5,60	11

Yönetim Kurullarının Etkisi Halka Açılmalar ile birlikte artabilir.

Göstergeye ilişkin olarak Yönetim Danışmanları Derneği - YDD tarafından iletilen görüş şu hususları içermektedir:

Türkiyede profesyonel hayatta üst düzeyde yöneticilik yaptıktan sonra elde ettikleri maddi birikimleri ile girişimcilik yapan iş sahibi sayısı nisbeten az olduğundan, girişimci profilinde kurumsal yönetim becerilerinin zayıf kaldığı gözlenmektedir. Bu zayıflığın kısa vadede etkileri hissedilmemekte hatta agresif bir büyüme modelinin bir parçası gibi de görülebilmektedir. Oysa orta ve uzun vadede bu kurumsal yönetim becerilerinin zafiyeti girişimcilerin ne kadar ticari konularda yaratıcı ve proaktif olurlarsa olsunlar işletmeyi ellerinde tutamaması sonucunu doğurmaktadır.

Bu noktadan hareket ile girişimcilerin;

- Halka açık olmayan şirketlerin yetkin bir profesyonel bir yönetim danışmanlığı hizmetini almaları,
- Halka Açık şirketlerde Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin olması kuralının sağlıklı işletilmesi amacıyla, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin belli bir süre profesyonel olarak üst düzey yöneticilik deneyimine sahip kişiler arasından seçilmesi, bu kişilerin işbilgisi ve profesyonel deneyimlerinin yönetiminde bulundukları şirketlerin faaliyet alanı ile örtüşmesi yada benzeşmesi,
- Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin seçiminde profesyonel yöntemlerin tümünün kullanılması, konunun uzmanı olan ekiplerden destek alınarak yerleştirme yapılması (üst düzey seçme ve yerleştirme yapan danışmanlar)
- Yönetim Kurulunun tüm üyeleri arasında işbilgisi, deneyim, beceri ve ilgi alanları doğrultusunda işletmenin fonksiyonlarının

stratejik liderliğini yapacakları şekilde iş bölümü yapılması,

- Yönetim Kurulu üyelerini stratejik lider oldukları alanda operasyondaki GM, GMY ve diğer yöneticilerin önünü açacak şekilde kararlar almalar ve faaliyet göstermeleri gerekmektedir.
- Yönetim kurulu başkanı ile genel müdür

arasındaki iş bölümleri, yetki ve sorumluluklar net tanımlanmalı. Hiçbiri bir diğerinin alanına diğerinin izni olmadan müdahale edememelidir.

- İmza yetkileri net ve tanımlı olmalı, yetki ve sorumluluklar GM, GMY ve müdürlere operasyonu hızlı ve kolay şekilde yürütebilecek şekilde dağıtılmalı ancak kontrol sistemini de içinde barındırmalıdır.
- Yönetim kurulu dışında şirketlerde profesyonel yöneticilerden oluşan icra kurulları varlığı kurumsal yönetimin en önemli organlarından.
- Halka açılmalar, kurumsal birleşmeler ve bunun gibi bir çok faaliyet ülkemizde gerçekleştiriliyor. Ancak istatistiksel sonuçlar da bunların yeterli olmadığını ya da gerektiği gibi yapılamadığını gösteriyor. Kurumsal Yönetimin geliştirilmesi konusunda faaliyet gösteren dernek ve vakıfların çoğaltılması, var olanların aktif hale getirilmesi ve bunlar yolu ile özellikle üst yönetim pozisyonlarını hedefleyen eğitim programlarının hazırlanması, yasal bazı uygulamalar ile kurumsal yapıların garanti altına alınması önem taşımaktadır.

02.01 Genel Altyapının Niteliği

Türkiye Altyapıda en çok gelişim kaydeden 3. ülke

Genel Altyapı'nın Niteliği Göstergesi'nde Türkiye 148 ülke içinde 41. sırada bulunmaktadır. Bu gösterge Türkiye'nin ön planda olduğu alanlardan biridir.

Türkiye 2006 yılından bu yana göstergede puan açısından çok büyük bir gelişme göstermiştir ve puanı 3,49'dan, 5,13'e yükselmiştir. Türkiye'nin sıralaması da 8 yıl içinde 60. sıradan 41. sıra seviyesine yükselmiştir. Türkiye 148 ülke içinde bu alanda en çok gelişim kaydeden 3. ülkedir.

Türkiye bu alanda aldığı 5.13 puan ile 4.28 olan dünya ortalamasının üzerindedir.

Altyapı Yapısal Reformlar için önemli bir araç

Tüm altyapı hizmetlerine, kesintisiz, heryerden ve ucuza erişim, bir ülkenin yatırım cazibesi için öncelikli gerekliliktir. Yatırımların daha çok katmadeğer yaratması isteniyorsa, altyapı hizmetlerinin nitelik ve niceliğinin de buna göre gelişmiş olması gerekir.

Gelişmiş Altyapı, yapılmak istenen yapısal reformlar için de önemli bir araç olma niteliğini taşımaktadır. Hükümetler gelişim sağlamasını istedikleri bölge ve sektörler önceden kaliteli altyapı hizmetleri ulaştırarak bu alanlarda yatırımların artmasını sağlarlar.

Endekste ülkedeki altyapı hizmetlerinin dünyadaki yeri sorgulanmaktadır. Gösterge Yönetici Görüş Anketi üzerinden hazırlanmıştır.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	5,13	5,26	5,31	5,10	4,16	3,49	3,73	3,49
Sıra	41	34	34	40	62	70	59	60

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
İsviçre	6,61	1	6,64	1	6,69	1	6,76	1	6,77	1	6,76	1	6,71	1	6,68	1
Hong Kong	6,55	2	6,46	4	6,45	4	6,73	2	6,69	3	6,29	8	6,23	8	6,36	7
Finlandiya	6,49	3	6,52	3	6,41	6	6,36	8	6,47	7	6,54	5	6,42	6	6,37	6
BAE	6,43	4	6,37	6	6,27	9	6,20	11	6,08	11	5,99	11	5,96	13	5,94	14
Singapur	6,36	5	6,54	2	6,57	2	6,62	3	6,70	2	6,67	2	6,62	3	6,67	2
Fransa	6,34	6	6,41	5	6,54	3	6,59	4	6,55	5	6,56	4	6,48	4	6,53	5
İzlanda	6,31	7	6,35	7	6,39	7	6,55	5	6,31	8	5,94	13	6,00	11	6,12	11
Avusturya	6,24	8	6,30	8	6,30	8	6,42	6	6,60	4	6,49	6	6,27	7	6,21	9
Hollanda	6,20	9	6,21	10	6,00	14	5,92	17	5,81	18	5,65	17	5,85	17	5,94	13
Almanya	6,16	10	6,23	9	6,16	10	6,33	9	6,54	6	6,63	3	6,62	2	6,61	3

Rekabet gücü gelişimi altyapı ile doğrudan ilişkilidir.

Altyapı alanında müteahhitlik hizmeti veren önde gelen şirketleri temsil eden Türkiye Müteahhitler Birliği - TMB gösterge konusundaki yorumlarını raporumuz için paylaştı:

Sanayi ve konut sektörlerinin gelişmesi için elverişli koşulların mevcut olması firmaların uluslararası ölçekte rekabetçi olmalarını belirleyici niteliktedir. Aynı zamanda altyapı ihtiyacı demektir. Bu nedenle altyapı ile rekabet gücünün gelişmesi yakından ilişkilidir.

Türkiye’de 1950’li ve 1960’lı yıllar birtakım altyapı vb. yatırımları üstlenen yabancı müteahhitler yanında “ortak” ya da “taşeron” olarak çalışan Türk müteahhitler için “okul” olmuştur. 1980’li yıllarda hız kazanan baraj, köprü, otoyol, iletişim, sanayi tesisi vb yatırımlarda kazanılan deneyimler aynı “öğrenme süreci”nin devamı olmuş uluslararası rekabet gücünün gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. Dış faktörlerden kaynaklanan olanaklar, konut ve sanayi sektörlerindeki gelişmeler, malzeme, işgücü, mühendislik becerileri vb. boyutlarıyla uygun girdi koşullarının mevcudiyeti, “hükümet/kamu politikaları”nın destekleyici rolü gibi etkenler söz konusu gelişme sürecine ivme katmıştır. 2000 yılı sonrasındaki dönem ise Türk müteahhitlerin uluslararası rekabet gücünün en hızlı büyümeyi gösterdiği dönem olmuştur.

Türkiye’nin “Genel Altyapı’nın Niteliği” göstergesinde son sekiz yıllık dönemde en çok gelişim gösteren ülkelerden biri olmasında ise küresel ekonomik konjonktür, yurtiçinde kaydedilen ekonomik büyüme, büyümeye en

güçlü katkının yatırımlardaki artıştan gelmesi gibi faktörler rol oynamıştır. Bu süreçte en büyük sıçramanın gerçekleştiği dönem ise Türkiye’nin 62. sıradan 40.sıraya yükseldiği 2010-2011 yılları olmuştur. Bu yıllara ait büyüme rakamları yukarıdaki teşhisi doğrulamaktadır.

2003-2010 dönemindeki yıllık ortalama büyüme hızı %4.6 olan Türkiye ekonomisi 2010 yılında %8.9, 2011’de ise %8.5 oranında büyümüştür. Bu oranların küresel krizin tüm dünyada büyümeyi zayıflattığı ve durgunluğun yaygınlaştığı bir dönemde gerçekleşmiş olması ayrıca önemlidir.

2010 yılında gerçekleşen %8.9’luk büyümenin 5.4 puanı hizmetlerden, 3.4 puanı sanayiden gelmiş, yatırımlardaki artış ise %30 olmuştur. Özel sektörün yıllık yatırım harcamaları ise %33.5 artmıştır. Ekonominin 2011 yılındaki büyümesine ise kamu ve özel sektörün bir önceki yıla kıyasla %17.7 oranında artmış olan yatırım harcamaları önemli katkı sağlamıştır.

Altyapı ve yatırımlar açısından bölgeler arasında ciddi gelişmişlik farkları bulunması Türkiye’nin uzun süredir gündeminde olan, teşvik sistemleri ile çözümlenmeye çalışılan ancak umulan düzeyde başarı sağlanamayan bir sorundur. Bu alandaki gelişimin Türkiye coğrafyasına eşit dağılımı bölgeler arasındaki sosyo-ekonomik gelişmişlik farklarının azalmasına ve büyük kentlere yönelik göç baskısının azalmasına büyük ölçüde katkı sağlayacaktır.

Altyapı inşası kalkınmada ulusal ve bölgesel ölçeklerde planlama ile ekonomide ihtiyaç duyulan yapısal reformların gerçekleştirilmesi ile, büyümenin özel tüketim yerine sanayi üretimine dayalı bir yapıya kavuşturulmasıyla, sanayileşmenin teşviki ile kamu-özel işbirliğinin geliştirilmesi ile ve finansman olanaklarının artırılmasıyla yakından ilişkilidir. Altyapı inşasının tüm bu süreçlerin işlevsel bir aracı haline dönüştürülmesine ihtiyaç vardır.

04.08. Yaşam Beklentisi

Yerel Tedarikçi Sayısı Türkiye'nin En Rekabetçi olduğu alanlardan biri

Yaşam Beklentisi, bir rekabetçilik göstergesi olmanın ötesinde insani değerlerin ve yaşam hakkının korunmasını sağlayan çok sayıdaki farklı yapı ve çalışmanın nihai sonucunu gösterir.

Türkiye, "Yaşam Beklentisi" göstergesinde son 8 yılda önemli bir gelişim gösterdi ve yaşam beklentisi 71 yıldan yaklaşık 74 yıla çıktı. Bununla birlikte endekste diğer ülkelerin daha hızlı gelişim göstermesi nedeniyle 65. sıradan 69. sıraya düştük.

Türkiye 73,94 yıl ile 70,63 olan dünya ortalamasının üzerindedir.

Altyapı Yapısal Reformlar için önemli bir araç

Beklenen yaşam süresi belli bir bölgede, insanların ortalama ne kadar yaşadığını ortaya koyan istatistiksel bir ölçüttür. Bir ülkedeki tüm sosyo-ekonomik yapıların doğru işleyip işlemediğine dair bir sonuç göstergesi niteliğindedir.

Gösterge verileri Dünya Bankası'nın ülke istatistiklerine dayandırdığı "Dünya Gelişmişlik Göstergeleri'nden" alınarak Küresel Rekabetçilik Endeksi'ne eklenmiştir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	73,94	73,70	72,05	71,89	73,00	73,00	71,00	71,00
Sıra	69	68	85	81	59	55	71	65

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Hong Kong	83,42	1	82,88	2	82,72	2	82,34	2	82,28	2	81,90	4	82,00	1	82,00	1
İsviçre	82,70	2	82,25	3	82,04	3	82,16	3	82,00	3	82,00	2	81,00	3	81,00	3
Japonya	82,59	3	82,93	1	82,93	1	82,59	1	83,00	1	83,00	1	82,00	1	82,00	1
İzlanda	82,36	4	81,45	9	81,46	7	81,58	5	82,00	3	81,00	5	81,00	3	81,00	3
İspanya	82,33	5	81,63	7	81,53	6	81,09	9	81,00	7	81,00	5	80,00	8	80,00	8
İtalya	82,09	6	81,74	4	81,44	8	81,95	4	82,00	3	81,00	5	81,00	3	81,00	3
Malta	82,00	7	80,95	13	79,90	23	79,64	26	80,00	15	79,00	22	79,00	15	79,00	15
Singapur	81,89	8	81,64	6	81,29	10	80,74	12	81,00	7	80,00	12	80,00	8	80,00	8
Avustralya	81,85	9	81,70	5	81,54	5	81,40	7	82,00	3	82,00	2	81,00	3	81,00	3
İsveç	81,80	10	81,45	9	81,35	9	81,24	8	81,00	7	81,00	5	81,00	3	81,00	3

İlerlemenin temelinde ilaç ve sağlık sektöründe yenilikçiliğin teşvik edilmesi var.

Yeni ilaçlar ve bu ilaçlara erişim ortalama yaşam süresinin artışında önemli bir rol oynamaktadır. Bu konuda Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği AİFD görüşlerini raporumuz için paylaştı:

Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği
Association of Research-Based Pharmaceutical Companies

Yenilikçiliği destekleyen ve teşvik eden ülkelerde genelde sağlık hizmetleri sektörü, özelde ise ilaç sektörü hayati öneme sahiptir. Yenilikçi ilaç sektörü tüm dünyada yaşam kalitesini yükseltmekte ve yaşamları kurtarmaktadır. Yenilikçi ilaç sektörünün sağladığı teknolojik ilerlemeler daha sağlıklı ve üretken toplumları destekleyerek değer yaratır, ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkıda bulunur. Yenilikçiliğin ulusal sağlık politikaları ile desteklediği ülkelerin küresel rekabet gücü artmaktadır.

Türkiye'nin bu alanda gösterdiği performans güçlü ve etkileyicidir. "Doğumda Beklenen Ortalama Yaşam Süresi'nde" ülkemiz orta üst gelir grubunun üst sıralarında yer alırken, gelişmiş ülkelere de biraz daha yaklaşmıştır. Sıralamadaki değişiklik hiç kuşkusuz başka ülkelerin bu alandaki yüksek performansından kaynaklanmaktadır. Türkiye'nin ortalama yaşam beklentisini daha da güçlü ve sürdürülebilir bir şekilde geliştirmesinin yolu sağlık hizmetlerine ve bu kapsamda yenilikçi ilaç ve tedavilere erişimi sürekli güçlendirmekten ve kolaylaştırmaktan geçmektedir.

Günümüzde araştırmacı ilaç endüstrisi dünya çapında yenilikçiliğin liderliğini yapmakta ve bilimsel gelişmelerin açtığı ufuklarda ilerlemektedir. Yenilikçi ilaç firmaları insanlığın yaşam kalitesini yükseltecek yeni ilaç ve tedaviler geliştirmek için sadece 2011 yılında 135 milyar ABD dolarının üstünde yatırım yapmıştır. Bu firmalar 2002 yılından bu yana 340 yeni ilaç ve tedaviyi insanlığın hizmetine sunmuştur. İlaç endüstrisi dünyanın her yerinde ve özellikle gelişmekte olan ya da yoksul ülkelere yeni ilaçlara erişimi kolaylaştırmak için sağlık alanında faaliyet gösteren uluslararası sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmakta, ürünlerini gelişmiş ülkelere kıyasla daha düşük fiyatlandırma gibi uygulamaları hayata geçirmektedir. Afrika ülkelerinde görülen gelişim bu açıdan da değerlendirilmelidir.

Kaydedilen bütün ilerlemelere rağmen Türkiye'nin bütün bölgelerinde ilaçlara ve sağlık hizmeti veren profesyonellere erişim henüz aynı düzeyde değildir. Özellikle Doğu Anadolu, Doğu Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgeleriyle ilgili sağlık istatistiklerinde bu durum görülmektedir.

Yaşam beklentisi alanında sağlanan ilerlemenin ve bu ilerlemeyi sürdürülebilir kılmak için ilaç ve sağlık sektöründe yenilikçiliğin teşvik edilmesi, yeni ilaç ve tedavilere erişimin desteklenmesi yer almaktadır.

Hükümet'in son 10 yılda uyguladığı Sağlıkta Dönüşüm Programı ülkemizde sağlık hizmetlerinin kalitesinin yükselmesine ve bu hizmetlerin nüfusun hemen tamamı için erişilebilir hale gelmesine yol açmıştır. Bu başarının olumlu sonuçları sağlığın bütün alanlarına yansıdığı gibi, ortalama yaşam beklentisinin yükselmesine de katkıda bulunmuştur. Şimdi gündemde olan hizmet kalitesinin sürdürülebilir bir şekilde artırılarak gelişmiş ülkelerle aynı seviyeye çıkartılmasıdır.

05.07 Araştırma ve Eğitim Hizmetlerine Erişim

Türkiye Araştırma ve Eğitim Hizmetlerine Erişimde Rekabet Avantajını Geliştirmeli

"Araştırma ve Eğitim Hizmetlerine Erişim" göstergesinde Türkiye 2013-2014 döneminde 148 ülke içine 70. sırada bulunmaktadır. Bu göstergede Türkiye'nin 2006'dan bu yana sıralamada olumsuz seyir izlediği az sayıdaki göstergeden biridir. 2006 yılında 4.23 puan ile 44. sırada olan Türkiye 2013 yılında puanını aynen korumuş ancak 70. sıraya gerilemiştir.

Türkiye bu göstergede 4,19 puan olan dünya ortalamasının üzerindedir.

Göstergede birinci sırada bulunan İsviçre'nin puanı 6,47'dir. Fikri mülkiyetin korunması ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Hizmet içi eğitim için yerel ve sektörel destek önem taşıyor.

Gençlerin iyi bir eğitim alarak istihdama kazandırılmasının yanında firmaların uygulayacakları işbaşında eğitimler de mesleki eğitimin önemli bir parçasıdır. Firmaların bu fonksiyonu yeterli seviyede yerine getirebilmeleri için, yüksek kaliteli ve sektörel düzeyde uzmanlaşmış eğitim hizmetlerinin varlığı büyük önem taşımaktadır. Bu hizmetlere yerel düzeyde erişim sağlayabilmek firmalara önemli bir rekabetçi avantaj sağlamaktadır.

Endekste ülke içinde söz konusu hizmetlerin ne ölçüde erişilebilir olduğu değerlendirilmektedir.

Endekste söz konusu gösterge Yönetici Görüş Anketi üzerinden değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	4,23	4,04	4,09	4,24	3,88	3,88	4,34	4,23
Sıra	70	77	69	58	75	68	43	44

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
İsviçre	6,47	1	6,43	1	6,44	1	6,47	1	6,30	1	6,02	2	5,99	1	5,92	5
Almanya	6,10	2	6,09	4	5,98	3	6,21	2	6,03	2	5,81	5	5,98	3	6,07	3
Hollanda	6,09	3	6,13	2	6,00	2	6,02	4	5,97	4	5,83	3	5,81	7	5,70	8
Avusturya	6,09	4	6,09	3	5,96	5	5,89	6	5,55	12	5,23	16	5,32	15	5,32	14
Belçika	5,94	5	5,90	5	5,80	6	5,79	9	5,63	10	5,61	11	5,73	8	5,63	11
Finlandiya	5,87	6	5,67	8	5,64	10	5,81	7	5,94	5	5,82	4	5,71	9	5,82	6
Hong Kong	5,75	7	5,53	10	5,27	17	5,42	15	5,05	20	4,88	25	5,08	19	4,93	21
İsveç	5,69	8	5,77	7	5,97	4	6,11	3	5,84	7	5,73	7	5,89	4	5,59	13
ABD	5,67	9	5,60	9	5,63	11	5,76	10	5,98	3	6,12	1	5,99	2	6,14	1
Porto Riko	5,61	10	5,51	11	5,35	16	5,33	18	4,95	23	4,68	31	4,72	30		

Eğitim Hizmetlerinde Sektörel Dernekler önemli bir açığı kapatıyor.

Mesleki eğitim alanında sağlanacak hizmetlerde sektörel uzmanlaşma büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede kapsamlı eğitim ve sertifikasyon programları düzenleyen Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği - TKSD görüşlerini raporumuz için paylaştı:

İnsana yatırım rekabet gücü ile doğrudan bağlantılıdır. Ülkemizde eğitimin Üniversiteler ile bittiği düşünülmektedir. Aslında Üniversite eğitimi kişileri tercih ettikleri branş hakkında temel bilgileri vermektedir. Branşa ait detaylı bilgiler genellikle iş hayatındaki tecrübeye dayalı olarak gelişmektedir. Ancak bu gelişme bilimsel bir temele dayanmamakta ve doğru-yanlış sınaması

ile oluşmaktadır. Bu bakımdan mesleki eğitimin önemi büyüktür. Hem kişilerin daha detaylı bilgilerle yönlendirilmesi hem de araştırmalara daha programlı olarak yaklaşmasını ve zaman ve para kaybını önleyecektir.

Son yıllarda özellikle sağlanan Ar&Ge teşvikleri ile oldukça önemli sayıda proje gerçekleştirilmiştir. Bu projeler know-how sağladıkları gibi proje alanında uzmanlaşmaları da sağlamaktadır.

TKSD bir sektörel dernek olarak, kimya sektörüne yönelik kapsamlı ve yenilikçi eğitim hizmetleri vermektedir. Sektörel derneklerin bu alanda yaratabileceği fırsatları yorumlayınız.

Yukarıdaki soruda yer alan “uzmanlaşma” sektörel dernekler için de geçerlidir. Özellikle üretim sektörüne yönelik kurulmuş olan sektörel dernekler kendi branşlarında uzmanlaşarak üyelerinin ve ülkedeki aynı branşta faaliyet gösteren kuruluşların bu alandaki ihtiyaçlarını karşılamak için çaba göstermelidir. Artık günümüzde sadece ülkemizdeki gelişmelerle yetinmemeli ve tüm dünyadaki ekonomik, branş özellikli konularda (ör.çevre konularında) sektördeki tüm paydaşları bilgilendirmelidir. Özellikle bu bilgilendirme üniversitelerde de yapılmalıdır. Hem öğretim üyeleri hem de öğrenciler için ufku genişletici bir girişim olacaktır.

06.13 Gümrük Prosedürlerinin Getirdiği Yükler

Türkiye Gösterge Ortalamasının Gerisinde Yer Alıyor

Türkiye "Gümrük Prosedürlerinin Getirdiği Yükler" göstergesinde son 7 yılda ciddi bir gerileme yaşamış ve 2007 yılındaki 57. sıradaki seviyesinden 2013 yılında 87. sıraya düşmüştür. Göstergedeki puanımız ise 3,99'dan 3,79'a gerilemiştir.

Türkiye'nin bu alandaki puanı 4,72 olan dünya ortalamasının çok gerisindedir.

Göstergede ilk sırada Singapur bulunmaktadır ve puanı 6,19'dur. Bu göstergede ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin neredeyse tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Gümrük Prosedürleri Açık Ekonomi Kavramı ile Yakından İlişkili

Gümrük prosedürlerinin yoğunluğu kapalı ekonomilerin en önemli göstergelerindendir. Esas olan söz konusu prosedürleri tamamen kaldırılması değil, verimli bir alt yapı kurularak adil ve rekabetçi uluslararası ticaretin sağlanmasıdır.

Endekste mal giriş ve çıkışları ile ilgili olarak gümrük prosedürlerinin verimliliği değerlendirilmektedir.

(Gümrük Prosedürlerinin Getirdiği Yükler Göstergesi, Küresel Rekabetçilik Endeksi'nde 2007 yılından beri yer almaktadır.)

Türkiye'nin Son 7 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008
Puan	3,79	3,63	3,72	3,76	3,40	3,47	3,99
Sıra	87	96	94	96	98	83	57

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Singapur	6,19	1	6,24	1	6,23	1	6,30	2	6,39	1	6,45	1	6,43	1
Finlandiya	6,15	2	6,11	2	5,96	3	5,72	6	5,66	9	5,79	5	5,73	6
Hong Kong	6,14	3	6,10	3	6,22	2	6,47	1	6,15	2	5,94	3	6,07	2
Yeni Zelanda	5,91	4	5,97	4	5,83	5	5,83	4	5,88	4	5,62	8	5,50	8
BEA	5,91	5	5,83	5	5,65	7	5,81	5	5,94	3	5,64	6	5,59	7
Hollanda	5,51	6	5,44	9	5,22	14	5,21	15	5,21	15	5,18	14	5,29	14
İsveç	5,51	7	5,53	7	5,83	4	5,84	3	5,79	6	5,97	2	6,06	3
Katar	5,40	8	5,09	18	4,84	32	4,92	29	4,52	44	4,03	54	4,17	49
İrlanda	5,38	9	5,27	12	5,16	17	5,17	18	5,12	17	5,03	19	5,18	18
Lüksemburg	5,37	10	5,47	8	5,52	9	5,68	8	5,76	8	5,45	9	5,36	12

Gümrük Prosedürlerinin Getirdiği Yükler Üretim Maliyetlerini Yükseltiyor.

Bünyesinde hem üreticileri, hem de ithalatçıları barındıran Züccaciyeciler Derneği - ZÜCDER gösterge ile ilgili görüşlerini raporumuz ile paylaştı:

Gümrük Prosedürleri, İmalat sektörünün önemli ölçüde dış kaynaklı hammadde ve yarı hammaddeye bağımlı olması nedeniyle sanayimizi olumsuz anlamda etkilemektedir. Bunun sonucunda ise oluşan yüksek üretim maliyetleri uluslararası rekabet gücünü düşürmekte en büyük etken olmaktadır. Gümrük Prosedürleri

ve gümrüklerden kaynaklanan yükler, üretici firmaların maliyetlerini yükselten bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu alanda firmaların önünün açılması ve daha rekabetçi firmalar haline gelmesinin en ucuz ve masrafsız olma yolunun birinci koşulu, firmaların cari gümrük ve dış ticaret tekniklerini efektif olarak kullanmayı öğrenmeleridir. Daha sonra, şirket içi / dışı eğitim yatırımları, mali disiplin, operasyonel disiplin, uluslararası fuarların takip edilmesi, satış ve pazarlama faaliyetlerine ağırlık verilmesi ve teknolojik yenilik ve kolaylıkların firma üretim proseslerine transferi ve AR-GE yatırımlarına yönelik politikaların devreye alınması gelişmek için dikkat edilmesi gereken temel alanlar olarak gözükmemektedir.

Çeşitli ülkeler ile yapılan Serbest Ticaret Anlaşmaları doğal olarak bir takım gümrük operasyon ve dış ticaret kazançları açısından mali avantajlar ve Dış Ticaret Sektörünün gelişimine mutlak katkı sağlamaktadırlar .

06.15 Müşteri Odaklılığının Derecesi

Türk İşletmeleri “önceliği müşteriye veren anlayışı” benimsedi

Küresel Rekabetçilik Endeksi'nin, müşteri odaklılığı kavramını değerlendiren 06.15.nolu göstergesinde Türkiye 148 ülke içinde 24. sırada bulunmaktadır. Gösterge Türkiye'nin en yüksek performans gösterdiği alanlar arasında 10. sıradadır.

Türkiye bu alanda 2006 yılında 5,00 puan almış ve bu puanı 2013 yılında 5,32 puana kadar yükseltmiştir. Ancak 2012 yılında 22. sıraya ulaşılmış ve bundan iki puan geri düşülmüştür.

Türkiye'nin bu alandaki puanı 4.54 olan dünya ortalamasının üzerindedir.

Göstergede ilk sırada Japonya bulunmaktadır ve puanı 6,26'dır. Bu göstergede ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin neredeyse tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Rekabet kavramı ile müşteri odaklılık doğrudan ilişkili

Gelişmiş bir rekabet ortamının bulunduğu ülkelerde müşteri beklentileri ve memnuniyeti temel belirleyici olma konumundadır. Tekelleşmenin hakim olduğu ekonomilerde ise müşteri memnuniyetine önem verilmesi beklenemez.

Endekste firmaların ne ölçüde müşteri memnuniyeti odaklı çalıştıkları değerlendirilmektedir.

Söz konusu gösterge Yönetici Görüş Anketi üzerinden değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	5,32	5,37	5,26	5,14	4,75	4,59	5,04	5,00
Sıra	24	22	27	33	58	69	37	37

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Japonya	6,26	1	6,37	1	6,40	1	6,37	1	6,31	1	6,20	1	6,10	2	6,12	2
Katar	5,92	2	5,76	5	5,47	14	5,55	12	5,22	28	4,68	67	4,50	72	4,35	72
İsviçre	5,89	3	5,91	2	5,97	3	5,96	3	5,96	3	5,92	3	5,95	3	5,78	9
Tayvan	5,80	4	5,72	6	5,61	9	5,63	8	5,72	7	5,87	4	5,85	5	5,87	6
Avusturya	5,79	5	5,87	3	5,91	4	6,03	2	6,05	2	6,03	2	6,14	1	6,14	1
Yeni Zelanda	5,65	6	5,65	7	5,63	7	5,62	9	5,49	16	5,32	23	5,55	17	5,74	14
BEA	5,62	7	5,38	19	5,04	39	5,47	16	5,68	8	5,17	29	5,04	38	5,03	35
İsveç	5,60	8	5,82	4	5,99	2	5,78	4	5,76	5	5,73	9	5,79	8	5,78	10
Danimarka	5,59	9	5,60	8	5,57	10	5,66	7	5,73	6	5,78	6	5,83	6	5,94	4
Hong Kong	5,58	10	5,44	14	5,50	11	5,67	6	5,82	4	5,75	8	5,81	7	5,83	8

Otomotiv sektörü müşteri odaklılık konusunda örnek olma niteliği taşıyor.

Otomotiv sektöründe satış ve pazarlamaya ilişkin birçok etkinlik gerçekleştiren ve çalışmalar yapan Otomotiv Distribütörleri Derneği - ODD bu gösterge hakkındaki görüşlerini raporumuz için paylaştı:

O T O M O T İ V
D İ S T R İ B Ü T Ö R L E R İ
D E R N E Ğ İ

Global ticaretin geldiği noktada dünyamızı küresel bir pazar gözüyle göreceğ olursak firmalar için yeni müşteri edinmek ve beraberinde mevcut müşterilerin sadakatini kazanmak her geçen gün zorlaşıyor. Dolayısıyla üretim ve pazarlama süreçlerinde müşteri odaklı çalışan şirketlerin, dünyanın neresinde olursa olsun rekabette bir adım önde olduklarını söylemek mümkün.

İçerisinde bulunduğumuz 21. Yüzyılın önemli değişimlerinden biri de bireyselleşme. Dolayısıyla bireyselleşmenin ihtiyaçları doğrultusunda kişiye özel hizmetlerin hazırlanması ve servis edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. İnternet kullanımının ve mobilitenin artması, kişilerin bilgiye anında

ulaşabildiği bir dönemde müşteri odaklı olmayı gerektiriyor. İçinde bulunduğumuz yüzyılda çevre de elbette farkındalığının arttığı, önemli değerler arasında. Türkiye'nin gerek kişisel çözümlere gerekse mobiliteye önem veriyor olmasının sıralamada yükselmesine yol açtığına inanıyoruz.

Otomotiv Distribütörleri Derneği'nin (ODD) 2013 yılı itibarıyla 49 tane uluslararası markayı temsil eden, 32 üyesi bulunmaktadır. ODD'nin otomotiv sektörünün; çağdaşlık, çevreye duyarlılık ve sosyal sorumluluk anlayışı içinde uluslararası rekabet gücüne sahip şekilde devamlılığını ve gelişmesini sağlamak gibi bir vizyonu; dernek üyelerini her kesimde temsil etmek; sektörün ortak ihtiyaçlarını karşılamak, sorunlarına çözüm üretmek; sektörün ticari faaliyetleri ile ilgili bilgilerinin doğru ve güvenilir şekilde derleyip, yorumlayıp, iletmek; sektörün ve toplumun gelişmesine yönelik görüş ve önerilerini hükümete, uluslararası kuruluşlara ve basın aracılığı ile topluma ileterek kamuoyu oluşturmak; üyeler arasında rekabet öncesinde işbirliğini ve gerektiğinde sektör ile ilgili dernekler arası koordinasyonu sağlamak; sektör ile ilgili mevzuatın AB standartlarına uygun şekilde oluşumuna doğrudan katkıda bulunmak gibi bir misyonu vardır.

ODD ayrıca sahip olduğu teknolojik alt yapı ile veri tabanı çalışmaları kapsamında sektörün satış verilerini açıklamasının yanı sıra, İstanbul Autoshow, yerel fuar çalışmaları ve ihtiyaca göre dönem dönem gerçekleştirdiği akademik yayınlar ile sektöre ışık tutmaya çalışıyor. ODD Web sitesinden de (www.odd.org.tr) raporlarımıza, akademik çalışmalara ve iki ayda bir hazırlanan ODD Dergiye güncel olarak ulaşmak mümkün.

07.07 Profesyonel Yönetime Güven

Türkiye Göstergede Ortalama Bir Konumda

Türkiye Yönetici Seçiminde Liyakat Esası göstergesi'nde 148 ülke içinde 4,30 puan alarak 66. olmuştur. Bu 148 ülkenin oluşturduğu dünya ortalaması da 4,26 puandır.

Türkiye, 2006 yılında bu göstergede 4,35 puan olarak 65. sırada yer almıştı.

Göstergede ilk sırada Yeni Zelanda bulunmaktadır ve puanı 6,33'tür. Bu göstergede ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin neredeyse tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Gösterge yöneticilerin liyakat esasına göre mi, akrabaçlık bağları ile mi seçildiğini değerlendiriyor.

İş alımında liyakate dayalı profesyonel tekniklerin uygulanması, kurumsal yönetim için temel şartlardan biridir. Özellikle aile şirketlerinin ağırlıkta olduğu ülkelerde, üst düzey yöneticilerin seçimi, terfi ve işe alımlarda liyakat esasının dikkate alınmadan akrabaların veya arkadaşların seçilmesi söz konusu olabilmektedir.

Endeks; ülkede üst düzey yönetici pozisyonlarının belirlenmesindeki eğilimleri değerlendirmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	4,30	4,29	4,10	4,09	4,20	4,14	4,47	4,35
Sıra	66	62	80	81	80	93	68	65

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Yeni Zelanda	6,33	1	6,30	1	6,25	2	6,22	3	6,30	2	6,24	2	6,29	2	6,30	1
Finlandiya	6,31	2	6,28	2	6,15	3	6,11	4	6,18	4	6,07	6	6,06	8	6,20	3
Norveç	6,24	3	6,11	4	6,15	4	6,25	2	6,21	3	6,11	5	6,17	4	6,15	6
İsveç	6,09	4	6,05	5	6,43	1	6,46	1	6,46	1	6,43	1	6,42	1	6,19	5
Hollanda	6,05	5	6,13	3	6,01	8	6,01	6	6,05	6	6,07	7	6,06	7	6,06	8
Danimarka	5,95	6	5,99	8	6,02	7	5,85	11	6,08	5	6,17	3	6,05	9	6,04	10
İsviçre	5,95	7	6,04	6	5,99	9	5,91	10	5,86	10	5,85	13	5,90	13	5,78	15
Singapur	5,91	8	5,90	11	5,92	11	5,92	9	5,99	8	6,02	8	5,93	12	5,77	16
İngiltere	5,88	9	5,97	9	6,03	6	5,99	7	5,73	13	5,59	19	5,95	11	6,30	2
Kanada	5,86	10	6,00	7	6,09	5	6,10	5	5,96	9	5,92	11	5,98	10	5,90	12

IMD'nin Rekabet Yıllığı'nda Türk Yöneticilerin Yetkinliği Ön Planda

IMD'nin, Dünya Rekabet Yıllığı 2013 Raporunda ise "Yetkin Üst Düzey Yöneticiler" (3.2.24.) göstergesinde Türkiye 60 ülke içinde 15. sırada bulunmaktadır. Endekste Türkiye 10 üzerinden 6,50 puan almıştır.

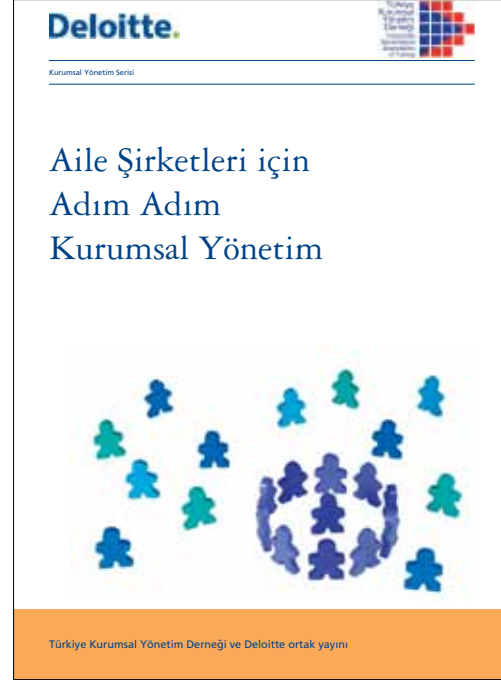
Bu göstergeye göre Türkiye'de işletme yönetiminde ihtiyaç duyulan yetkin üst düzey yöneticilere ulaşılabilmektedir.

Endekste en iyi konumda olan Hong Kong'un puanı ise 7,65 puandır.

Aile Şirketleri'nin Yoğunluğu Göstergenin Önemi Artırıyor.

Türkiye şirket sahipliği açısından aile şirketlerinin yoğun olarak bulunduğu bir ülkedir. Bu nedenle Türkiye'de aile şirketlerinde, gerek yönetim kurullarında, gerekse İcra Kurullarında profesyonel yöneticilerin bulunması ve bu yöneticilerin liyakat esasına göre doğru seçilmeleri önem taşımaktadır.

Bu alanda danışmanlık şirketleri aile şirketleri için önemli bir yol gösterici olmaktadır. Ayrıca Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği-TKYD ve Aile İşletmeleri Derneği - TAİDER gibi yapılar da gerek üyelerine gerekse kamuoyuna yönelik çalışmaları ile yol gösterici olmaktadır.

Bu başlıkta Deloitte Türkiye ve Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği - TKYD'nin 2007 yılında yayınladıkları "Aile Şirketleri İçin Adım Adım Kurumsal Yönetim" rehberi önemli bir kaynak niteliğindedir.

Rehberde aile şirketlerinde görev alacak yönetim kurulu üyeleri için üç temel kriter önerilmektedir:

- İş Deneyimi ve Yetenek
- Şirketi ve Aileyi Tanıma
- Kişiler Arası İlişki Yeteneği

08.04. Krediye Erişim Kolaylığı

Türkiye Krediye Erişim Kolaylığı'nda son 4 yıldır yükseliyor

Krediye Erişim Kolaylığı alanını değerlendiren 8.04 nolu göstergede Türkiye, 2006 yılında 2,77 puan ile bulunduğu 77 sıradaki konumundan, özellikle son 4 yıldaki istikrarlı yükselişi ile 52. sıraya yerleşti. Türkiye 2013 yılında 3,06 puan aldı.

Türkiye'nin bu alandaki puanı 2,84 olan dünya ortalamasının üzerindedir.

Göstergede ilk sırada Katar bulunmaktadır ve puanı 4,88'dir. Bu göstergede ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin neredeyse tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Krediye Erişim Kolaylığı işletmelerin daha az prosedür ile hızlı kredi kullanmalarını sağlıyor.

Krediye erişim kolaylığı iki taraflı bir süreçtir. Kredi talep eden kuruluşlar kurumsal bir yönetim ve dokümantasyon sistemleri olması durumunda gerekli prosedürleri daha kolay geçebilmektedirler. Diğer taraftan finansal kuruluşların da kredilendirme prosedürlerini basitleştirmeleri ve hızlandırmaları gerekmektedir.

Endeks, sadece iyi bir iş planı sunulması durumunda, kefil gerekmeden kredi alınıp alınamadığını değerlendirmektedir.

Dünya Bankası'nın İş Yapma Kolaylığı Raporu da Kredi alımı konusuna yer vermektedir.

Bu raporda Türkiye "Kredi Alımı" göstergesinde 86. sırada bulunmaktadır. Göstergede özellikle kredi alıcılarına ilişkin kayıtlılık ve hukuki haklar dikkate alınmaktadır.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	3,06	2,97	2,70	2,57	2,82	3,26	3,15	2,77
Sıra	52	62	73	77	75	75	74	77

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Katar	4,88	1	4,91	1	5,27	1	4,98	1	4,78	2	4,77	14	4,76	16	4,63	16
Hong Kong	4,69	2	4,44	7	4,23	11	4,25	9	4,45	8	4,80	10	4,88	14	4,95	10
BAE	4,62	3	4,49	5	4,27	10	4,28	8	4,49	7	4,94	7	5,14	8	4,90	12
Singapur	4,53	4	4,68	3	4,62	3	4,50	4	4,62	5	4,80	11	4,81	15	4,72	15
Malezya	4,42	5	4,41	8	4,47	8	4,21	10	4,34	13	4,65	15	4,55	20	4,46	19
Umman	4,41	6	4,19	11	3,97	13	4,07	13	4,29	14	4,61	17	4,72	17		
Bahreyn	4,39	7	4,80	2	4,99	2	4,86	2	4,73	4	4,41	23	4,25	34	3,78	43
Panama	4,37	8	4,14	12	3,80	19	3,97	15	4,28	15	4,44	21	4,40	26	4,19	29
Yeni Zelanda	4,25	9	4,21	10	3,79	20	3,58	27	4,05	19	4,79	13	5,09	10	4,76	14
İsveç	4,23	10	4,56	4	4,54	6	4,20	11	4,37	11	4,93	8	5,23	7	5,09	7

Krediye Erişim Gelişmekte olan sektörler için önemli bir kaynak

Belli sektörlerde krediye erişim imkanlarını artırmak, bu sektörlerin gelişimi için stratejik bir katkı yapmak anlamına gelmektedir. Son yıllarda hükümet politikalarında yer verilen “kentsel dönüşüm” konusu bu yol ile teşvik edilebilecek alanlara iyi bir örnektir.

Türkiye İMSAD tarafından 2013 yılında yayınlanan Güvenli Yapılar Yol Haritası 1 - Sürdürülebilir, Çağdaş Yapılar ve Kentsel Dönüşüm” raporu inşaat malzemeleri, müteahhitlik ve yapı yenileme sektörleri için krediye erişimin ne kadar önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Raporun “Sürdürülebilirlik Ekonomisi” başlıklı bölümünde “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun” ele alınmaktadır. Bu bölümde riskli yapıların yıkılıp yeniden yapılması durumunda sağlanan kredi desteklerinin geliştirilmesi için öneriler sunulmaktadır.

Belli standartları belgelemiş kredi alıcılarına kolaylık sağlayan mekanizmalar bu göstergede olumlu bir yol katedilmesini sağlayacaktır. Bu çerçevede Türkiye İMSAD Raporu’nun aynı bölümünde, kredi verilirken “yeşil yapı ölçütlerinin kullanılması” önerilmektedir.

Raporun “Kentsel Dönüşümde Beklentiler ve Öneriler” bölümünde de elektrik, su, doğal gaz gibi giderleri düşen yeşil bina sahiplerine azalan ödeme riskleri ve artan hane halkı gelirlerine endeksli olarak daha düşük faizli konut kredisi verilmesi için çalışmalar yapılması önerilmekte ve yeşil binaların yapımı düşük faizli krediler ve indirimli KDV, emlak vergileri vb. uygulamalar ile teşvik edilmesi vurgulanmaktadır.

09.04 İnternet Kullanıcıları

Türkiye İnternet Kullanıcı Oranında Halen Geride

Türkiye'deki internet kullanıcı oranı endekste yüzde 45,13 olarak yer almaktadır. Türkiye bu oranla 148 ülke içinde 73. sırada bulunmaktadır.

Türkiye'deki internet kullanıcı oranı endekste yüzde 45,13 olarak yer almaktadır. Türkiye bu oranla 148 ülke içinde 73. sırada bulunmaktadır.

Türkiye 2006 yılından bu yana göstergede puan açısından çok büyük bir gelişme göstermiştir ve puanı 3,49'dan, 5,13'e yükselmiştir. Ancak rakip ülkeler daha büyük gelişimler gösterdiklerinden Türkiye'nin sıralaması 8 yıl içinde 55. sıradan 73. sıra seviyesine düşmüştür.

Türkiye bu alanda 43,90 olan dünya ortalamasının yakın bir orandadır.

Yeni İş Yapma Biçimleri ve Ürünler için İnternet Erişimi Öncelikli Koşul

İnternet, yeni teknolojik olanaklar sağlamanın ötesinde, yaşam ve iş yapma biçimlerini kökten değiştirmiştir. Bu yeni tarza ayak uydurabilmek için internet erişimini yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Endeks bu yaygınlığı, interneti kullanan bireylerin oranı verisini kullanarak değerlendirmeye dahil etmektedir. Bu veri Uluslararası Telekomünikasyon Birliği'nin göstergelerine dayanmaktadır.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

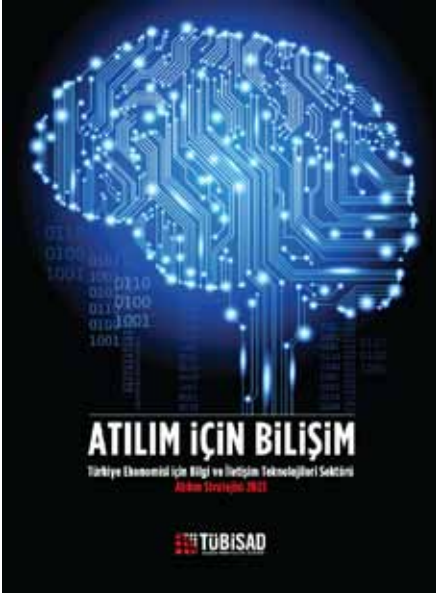
	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	45,13	42,10	39,82	35,30	32,29	17,73	15,31	14,13
Sıra	73	69	64	65	54	68	62	55

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
İzlanda	96,00	1	95,02	1	95,00	1	93,46	1	67,20	17	65,30	11	87,76	1	77,00	1
Norveç	95,00	2	93,97	2	93,39	2	92,08	2	85,00	3	81,68	3	58,48	11	39,37	31
İsveç	94,00	3	91,00	4	90,00	5	90,80	3	80,00	5	76,97	5	76,21	2	75,46	2
Danimarka	93,00	4	90,00	6	88,72	6	86,84	6	84,90	4	58,23	16	52,55	15	50,36	17
Hollanda	93,00	4	92,30	3	90,72	3	89,63	4	86,76	1	85,71	2	73,99	3	61,63	10
Lüksemburg	92,00	6	90,89	5	90,62	4	87,31	5	78,00	8	72,01	7	67,74	8	59,00	11
Finlandiya	91,00	7	89,37	7	86,89	7	84,14	8	79,00	7	55,60	18	53,34	14	63,00	7
Yeni Zelanda	89,51	8	86,00	9	83,00	11	84,38	7	70,00	14	78,77	4	68,35	5	52,63	15
Katar	88,10	9	86,20	8	69,00	29	28,31	79	50,94	33	34,55	41	28,16	40	22,18	46
Bahreyn	88,00	10	77,00	21	55,00	41	82,04	11	33,22	49	28,44	47	21,33	48	21,30	47

Girişimlerde İnternet Erişiminde Gelişmiş Ülke Standartlarına Daha Yakınsınız

Bilişim Sanayicileri Derneği - TÜBİSAD'ın Prof.Dr. Erol Taymaz, Yrd.Doç.Dr. Ümit İzmen, Yard.Doç. Dr.Yeşim Üçdoğruk, Doç.Dr.Yılmaz Kılıçaslan ve Devrim Sönmez'in katkılarıyla hazırladığı "Atılım İçin Bilişim: Türkiye Ekonomisi için Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü" raporu bilgi ve iletişim

teknolojilerinin Türkiye ekonomisindeki yerini, ekonomik ve sosyal gelişmeye katkılarının altını çizmektedir.

Raporda; Türkiye'nin geçmiş 50 yılda %4,5, 2001-2007 yılları arasında %6,5 büyüdüğü, 2023 hedeflerini yakalayabilmesi için de yıllık %8,5 büyümeye gerçekleştirmesi gerektiği vurgulanarak, bu büyümeyi sağlamak için bilgi ve iletişim teknolojileri sektörünün büyüme stratejisinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir. 2012 yılında yayınladığı, Atılım için bilişim raporunda Girişimlerde internet

erişimi konusunda ayrıntılı bilgiler verilmektedir. Bu alanda AB ülkeleri ile Türkiye sektörel düzeyde ve işletme boyutu düzeyinde karşılaştırılmaktadır.

AB 27 ülkelerindeki internet erişimi oranlarına baktığımızda, ortalama yüzde 94 olan bu oranın işletme boyutu büyüdükçe yüzde 99'lara kadar çıktığı göze çarpmaktadır.

Türkiye'de internet erişimine sahip şirketlerin ortalaması ise 2010 yılında yüzde 91 olarak belirlenmiştir. Bu oran 2005 yılından bu yana büyük bir artış göstermiştir. Büyük girişimlerde internet erişimi yüzde 98 oranındayken orta ve mikro ölçekli işletmelerde yüzde 90 değerlerine gerilemektedir.

TÜBİSAD Raporun'da hane halklarındaki internet kullanım oranlarına da yer almaktadır. Buna göre Türkiye 2010 yılında WEF raporunda verilen göstergelere de paralel olarak yüzde 38'lik bir orana denk gelmektedir. Avrupa Birliği ülkeleri içinde EUROSTAT tarafından yapılan bu değerlendirmeye göre internet erişim oranının en yüksek olduğu ülke yüzde 80 ile Almanya, en düşük olduğu ülke ise yüzde 38 ile Türkiye'dir.

Raporu hazırlayan TÜBİSAD, 1979 yılında kurulmuştur. Üyeleri Bilgi Teknolojileri, Telekomünikasyon ve Yeni Medya alanlarında faaliyet gösteren şirketlerdir. Türkiye bilişim sektöründe %95'in üzerinde bir paya sahip olan TÜBİSAD, 200'den fazla üyesi, Türkiye'de yıllık 30 milyar dolarlık ticaret hacmini yönetmektedir. TÜBİSAD üyelerinin gelişmesi için uygun bir ticari ortam yaratmak ve hükümet ile iş dünyası arasında sağlıklı bağlantılar kurmak için üyelerinin ortak sesini temsil eder.

10.01 İç Pazar Büyüklüğü

Türkiye'nin önde gelen rekabetçi avantajı: İç Pazar Büyüklüğü

Türkiye'nin rekabetçi avantajının en yüksek olduğu gösterge iç pazar büyüklüğüdür. Türkiye bu göstergede 158 ülke içinde 16. sırada bulunmaktadır. Türkiye'nin göstergedeki konumu 2006 yılından bugüne bir sıra artış göstermiştir.

Endekste içi pazarı en büyük olan ülkeler ABD, Çin Hindistan ve Japonya olarak sıralanmaktadır.

İç pazar büyüklüğü ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir gösterge değildir. Gösterge'nin ilk 10 sırasında orta düzeyde kişi başına milli gelir seviyesine sahip olan Çin, Brezilya ve Rusya ile düşük düzeyde kişi başına milli gelir seviyesine sahip olan Hindistan bulunmaktadır.

İç Talep 2013'te Türkiye'de Büyümenin En Önemli İtici Gücü Oldu

İç Pazar büyüklüğü, ülkenin rekabet gücü için temel göstergelerden biridir. İç Pazarı büyük olan bir ülkede, hem uluslararası yatırımcılar yatırım yapmak isteyecek, hem de ulusal sermaye iç pazar dinamikleri ile büyüme imkanına sahip olacaktır.

Endekste içi pazar büyüklüğü GSYH ile mal-hizmet ithalatı toplamından, mal-hizmet ihracatı toplamının çıkartılması formülü ile ortaya konmuştur. Formülden elde edilen sonuçlar 1-7 ölçeğine alınarak göstergeye kaydedilmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	5,22	5,24	5,15	5,08	5,12	5,10	4,96	5,22
Sıra	16	15	15	16	15	15	16	17

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
ABD	7,00	1	7,00	1	7,00	1	7,00	1	7,00	1	7,00	1	7,00	1	7,00	1
Çin	6,80	2	6,77	2	6,70	2	6,61	2	6,50	2	6,43	2	6,73	2	6,74	2
Hindistan	6,21	3	6,19	3	6,14	3	6,06	4	6,00	4	5,93	4	6,20	3	6,26	3
Japonya	6,15	4	6,14	4	6,12	4	6,14	3	6,15	3	6,15	3	6,17	4	6,25	4
Almanya	5,84	5	5,85	5	5,83	5	5,84	5	5,83	5	5,82	5	5,80	5	5,95	5
İngiltere	5,70	6	5,69	6	5,69	6	5,70	6	5,72	6	5,70	6	5,74	6	5,87	6
Brezilya	5,68	7	5,69	7	5,67	8	5,64	8	5,61	9	5,56	9	5,54	9	5,68	9
Rusya Federasyonu	5,67	8	5,65	9	5,61	9	5,62	9	5,64	8	5,60	8	5,48	10	5,53	11
Fransa	5,66	9	5,68	8	5,67	7	5,69	7	5,68	7	5,66	7	5,66	7	5,84	7
İtalya	5,50	10	5,55	10	5,54	10	5,54	10	5,56	10	5,56	10	5,60	8	5,77	8

Türkiye'nin Orta-Gelir tuzağından çıkışı ile iç pazarın genişlemesi aynı zeminde düşünülmesi gereken kavramlardır.

türkonfed TÜRK GİRİŞİM VE İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU
TURKISH ENTERPRISE AND BUSINESS CONFEDERATION

SEDEFED'in kurucu üyesi olduğu TÜRKONFED, Türkiye ekonomisine ilişkin önemli çalışmalar gerçekleştirmektedir. Yapmakta olduğu çalışmalar çerçevesinde TÜRKONFED göstergesi raporumuz için yorumladı:

Türkiye iç pazarı büyük olan bir ülke. Ülkenin büyüme sürecinde de iç talep belirleyici rol oynuyor. Küresel krizden bu yana iç pazar büyüklüğü açısından ilk sıralarda yer alan çoğu gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede büyümenin yavaşlamış olması, Türkiye'nin sırasını yükseltebilmesine olanak sağladı.

Türkiye 2001 krizinin ardından finansal sektörün yeniden yapılandırılması, bir dizi sektörün serbestleştirilmesi, kamu maliyesinde disiplinin tesis edilmesi ve enflasyonla mücadele alanlarında önemli adımlar attı. Bu makro reformların ardından ticaret kanunu ve borçlar kanunu değişiklikleri ile şirketler kesiminde kurumsallaşma ve küreselleşmeye uyum teşvik edildi. Belirlenen sektörlerde ve daha az gelişmiş bölgelerde yatırımların hızlanması amacıyla yeni bir teşvik sistemi uygulanmaya kondu. Bu reformlar iç pazarın gelişebilmesi için uygun bir zemin hazırladı.

Endekste daha üst sıralara tırmanabilmek ve bu tırmanışı sürekli kılabilmek için enflasyonun daha da düşük bir noktaya çekilmesi ve belirsizliği azaltarak öngörü ufkunu genişleten makroekonomik politikalara devam edilmesi gerekiyor. Ayrıca işgücü piyasaları, eğitim,

teknoloji geliştirme, inovasyon ve KOBİ'lerin kurumsallaşması gibi alanlarda reform uygulamalarına devam edilmesi gerekiyor. Ancak, iç talebin hızla genişlemesi, Türkiye gibi enerji ve ara mallarında ithalata bağımlı bir ülkede cari açıkta tehlike yaratabilecek bozulmalara yol açabileceğini unutmamak gerekiyor. Bu nedenle, iç pazar büyüklüğüne ilişkin izlenecek politikalarda kısa sürede hızlı talep artışı değil, uzun vadede sürdürülebilir, dengeli ve cari denge

üzerinde bozulma yaratmayacak bir politika bileşimi izlenmesinde yarar var. Bu nedenle, iç pazarın sağlıklı genişlemesi için talep yönlü politikalar kadar arz yönlü politikalara da ihtiyaç bulunmaktadır.

Türkiye'nin Orta-Gelir tuzağından çıkışı ile iç pazarın genişlemesi aynı zeminde düşünülmesi gereken kavramlardır. İç pazarın bölgesel dağılımının dengeli olmaması Orta gelir tuzağından çıkışı zorlaştırmaktadır. Bu nedenle TÜRKONFED olarak Anadolu'da iç pazarın genişlemesi için bölgesel kalkınma bankaları kurulmasını, eğitim altyapısının geliştirilmesini ve İstanbul'a benzer çekim merkezi özelliği olan kentlerin oluşturulmasına dönük projelerin desteklenmesi gerektiğini söylüyoruz.

11.01 Yerel Tedarikçi Sayısı

Yerel Tedarikçi Sayısı Türkiye'nin En Rekabetçi olduğu alanlardan biri

Yerel tedarikçi sayısı göstergesi'nde Türkiye 148 ülke içinde 18. sırada bulunmaktadır. Bu gösterge Türkiye'nin rekabetçi avantajının en belirgin olduğu alanların başında gelmektedir.

Türkiye 2006 yılından bu yana göstergede puan açısında gelişme göstermemiş ve puanı 5,31'den, 5,28'e düşmüştür. Bununla birlikte endekste diğer ülkelerin puanlarındaki düşüşler nedeniyle Türkiye 30. sıradan 18. sıraya yükselmiştir. Ayrıca Türkiye bu alanda 4,59 olan dünya ortalamasının ciddi anlamda üzerindedir.

Tedarikçi çeşitliliği, rekabet seviyesi ve ana sanayi gelişimi için avantajdır.

Ülke içindeki değer zincirlerinde, birbiri ile rekabet halinde olan farklı tedarikçilerin bulunması rekabet seviyesini artırır. Ayrıca yatırımcıların değer zincirlerindeki daha yüksek katmadeğerli üst seviye alanlara yatırım yapmalarını kolaylaştırır.

Yönetici görüş anketinde yerel tedarikçi sayısının yeterliliği değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

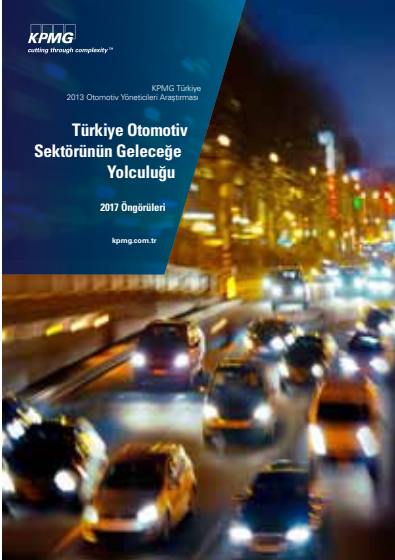
	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	5,28	5,09	5,13	5,33	5,22	5,18	5,39	5,31
Sıra	18	35	33	27	29	32	22	30

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Japonya	6,19	1	6,25	1	6,43	1	6,43	1	6,35	1	6,28	1	6,28	2	6,53	1
Hindistan	5,75	2	5,58	10	5,49	14	5,70	7	5,90	3	5,91	4	5,79	6	5,93	6
Tayvan	5,73	3	5,74	3	5,85	5	5,77	4	5,44	16	5,31	26	5,51	18	5,69	14
Belçika	5,62	4	5,73	4	5,70	8	5,59	10	5,52	14	5,58	12	5,74	8	5,84	9
Almanya	5,59	5	5,77	2	5,86	3	5,96	3	6,04	2	6,20	2	6,29	1	6,39	2
Avusturya	5,54	6	5,67	5	5,71	7	5,68	8	5,78	6	5,91	3	5,96	3	6,02	4
Hong Kong	5,52	7	5,58	11	5,32	22	5,18	34	5,35	23	5,52	14	5,69	11	5,73	12
İsviçre	5,51	8	5,62	8	5,72	6	5,70	6	5,81	5	5,88	5	5,94	4	5,84	8
İngiltere	5,50	9	5,60	9	5,53	13	5,38	23	5,40	18	5,10	41	5,32	27	5,92	7
ABD	5,45	10	5,45	14	5,53	12	5,57	11	5,72	7	5,77	6	5,73	9	6,09	3

Otomotivde yan sanayi varlığı uluslararası yatırımlar için cazibe unsuru

KPMG Danışmanlık Firması tarafından hazırlanan "Türkiye'de Otomotiv Sektörünün Geleceğe Yolculuğu" raporunda da otomotiv yan sanayisinin odaklanması gereken alanlar sıralanmıştır. Taşıt Araçları Yan Sanayicileri Derneği – TAYSAD tarafından katkı sağlanan raporda en fazla odaklanılması gereken alanın açık ara ile Ar-Ge olması gerektiği belirlenmiştir. Bu alanı, insan kaynakları, kurumsal yönetim stratejik planlama ve kalite takip etmektedir.

Aynı raporda yer alan bir diğer çarpıcı görüş ise Otomotiv Sanayii Derneği – OSD tarafından iletilmiştir. OSD raporda, yeni yabancı yatırımların Türkiye'ye çekilmesi için yapılması gerekenler konusunda ikinci sıraya küresel projelerde Türk yan sanayi firmaları ile işbirliklerinin uzun vadeli artırılması maddesini koymuştur.

Beyaz Eşya Yan Sanayisi'nde Ar-Ge ön plana çıkıyor

Otomotiv yan sanayisine benzer bir şekilde Beyaz Eşya Yan Sanayisi de oldukça rekabetçi bir yapıdadır. Sektör, rekabet gücünü artırmak için kapsamlı bir stratejik planlama yapmış ve uygulamaya geçirmiştir.

AB mevzuatına uyum, Ar-Ge çalışmaları ile yeni ürünler tasarlama, üretim maliyetlerini azaltma, finansman maliyetlerini düşürme, Pazar araştırmaları, marka yatırımları ve yurtdışı tanıtımlara ağırlık verme bu rekabet gücünü artırma çalışmaları arasında yer almaktadır.

Söz konusu stratejik çalışmalar TRİA Uluslararası Araştırma ve Danışmanlık tarafından BEYSAD için hazırlanan ve 2012 yılında yayınlanan "Türkiye Beyaz Eşya Yan Sanayii Strateji Belgesi" sektör ve kamuoyu ile paylaşılmıştır.

11.07 Üretim Süreci Gelişmişliği

Üretim Süreci Gelişmişliği Türkiye'nin en avantajlı olduğu alanlardan biri

Türkiye'nin, WEF Küresel Rekabetçilik Endeksi'nde 148 ülke içine 33. sırada olduğu "Üretim Süreci Gelişmişliği" alanı rekabetçi avantajımızın net olduğu alanlardan biridir.

2006 yılından 2013'e üretim süreçlerinde gelişim gösteren Türkiye, 4,09 puan ile 41. sırada bulunan konumunu 4,56 puan ve 33. sıraya taşımıştır.

Göstergede birinci sırada bulunan Japonya'nın puanı 6,48'dir. Üretim süreci gelişmişliği ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Katma değeri yüksek ve temiz üretim, üretim süreci gelişmişliğine dayanmaktadır.

Katma değeri yüksek ürünlerin üretimi için, genel olarak gelişmiş üretim süreçlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Eski teknolojiye ve kol gücüne dayanan üretim süreçleri yerine, yüksek teknolojiye ve bilgiye dayanan üretim süreçlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Endekste üretim süreçlerinin gelişmişliği bu bakış açısı ile değerlendirilmektedir.

Üretim Süreci Gelişmişliği göstergesi verileri "Yönetici Görüş Anketi" üzerinden sağlanmaktadır.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	4,56	4,38	4,39	4,39	4,10	3,82	4,11	4,09
Sıra	33	38	38	38	46	56	48	41

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
Japonya	6,48	1	6,61	1	6,55	1	6,56	1	6,43	1	6,24	1	6,27	2	6,41	1
İsviçre	6,38	2	6,44	2	6,41	2	6,37	3	6,26	3	6,12	4	6,09	4	6,09	3
Almanya	6,31	3	6,38	3	6,33	3	6,49	2	6,39	2	6,21	3	6,28	1	6,37	2
Finlandiya	6,22	4	6,25	4	6,17	5	6,06	5	6,00	5	5,98	6	6,01	6	6,01	4
Hollanda	6,04	5	6,04	5	6,04	6	5,99	6	5,98	6	5,89	8	5,77	10	5,70	12
Avusturya	5,93	6	5,97	7	5,88	8	5,88	7	5,81	9	5,79	9	5,92	7	5,88	6
ABD	5,91	7	5,66	11	5,62	15	5,72	11	5,88	8	5,75	11	5,62	11	5,87	7
Norveç	5,90	8	5,63	13	5,67	11	5,73	10	5,66	12	5,70	12	5,61	12	5,57	16
İsveç	5,90	9	5,97	6	6,26	4	6,23	4	6,22	4	6,24	2	6,10	3	5,86	8
İrlanda	5,83	10	5,83	9	5,73	10	5,32	21	5,31	18	5,29	18	5,26	20	5,38	19

Demir - Çelik Sektörü Üretim Süreçlerinde devrimsel bir gelişme sağladı

Demir Çelik Sektörü, özellikle 2014 yılında gerçekleşen özelleştirme sürecinin ardından üretim süreçlerinde çok ciddi bir dönüşüm geçirmiştir. Sektörü temsil eden Türkiye Çelik Üreticileri Derneği - TKSD görüşlerini raporumuz için paylaştı:

Küresel çelik piyasalarında rekabet gücünün korunabilmesi ve doğal kaynaklar açısından sahip olunan dezavantajlı konumun dengelenebilmesi için, çelik sektörünün kullandığı teknoloji önem kazanmaktadır.

Enerji ve diğer girdiler açısından zengin olmayan ülkemizin, üretim süreci gelişmişliği göstergesinde yukarılara çıkması, sanayi kuruluşlarının yeni teknolojilere yatırım yapmaları ile mümkün olabilmektedir. Türkiye'nin "Üretim Süreci Gelişmişliği" göstergesinde yükselişini sürdürmesi, tüm sanayi kuruluşlarının verimliliğe ve rekabet gücünü arttırmaya yatırım yaptığına işaret etmektedir.

Üretim süreçlerinin geliştirilmesi sayesinde, 2000-2013 döneminde çelik sektöründe işgücü verimliliği % 74 oranında artış göstermiştir. Söz konusu dönemde, çalışan başına ham çelik üretimi 536 tondan 935 tona yükselmiştir. Ancak önümüzdeki dönemde, sektörün üretim miktarı ile birlikte, katma değeri yüksek ürünlere de odaklanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede, çalışan başına üretim miktarı yanında, "çalışan başına yaratılan katma değer" önümüzdeki yıllarda ön plana çıkacak en temel gösterge niteliğinde olacaktır.

Bu çerçevede, çelik sektörü bir taraftan mevcut üretim sürecini geliştirirken, diğer taraftan da katma değeri yüksek yeni ürün türlerine yönelik yatırımlarını sürdürerek, Türkiye'nin üretim sürecinin gelişmişliğine katkıda bulunmaya devam edecektir.

11.08 Pazarlamanın Kapsamı

Pazarlamanın Kapsamı Türkiye'nin rekabet avantajına sahip olduğu alanlardan biri

Küresel Rekabetçilik Endeksi'nin "Pazarlamanın Kapsamı" başlıklı göstergesinde Türkiye, 4,68 puna ile 37. sırada bulunmaktadır.

Türkiye'nin 2006 yılından bu yana göstergedeki puanı sabit bir seyir izlemiş ve 4,64 seviyesinden (50. sıra) 4,68 seviyesine çıkmıştır.

Türkiye'nin bu alandaki puanı 4,16 olan dünya ortalamasının üzerindedir.

Göstergede ilk sırada İngiltere bulunmaktadır ve puanı 6,05'tir. Bu göstergede ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin neredeyse tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

İşbirliklerinin Piyasa İhtiyaçlarına Göre Gerçekleştirilmesi Önem Taşıyor

Pazarlama alanındaki uygulamaların gelişmişliği, ürünlerin satışlarına ve katmadeğerlerine doğrudan etki etmektedir. Ülkedeki firmaların, gelişmiş pazarlama araçlarını ve tekniklerini kullanamamaları durumunda uluslararası pazarlarda söz sahibi olmaları da söz konusu olamamaktadır.

Endekste pazarlama araç ve tekniklerinin kullanımındaki gelişmişlik düzeyi değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	4,68	4,72	4,68	4,78	4,60	4,45	4,76	4,64
Sıra	37	35	37	33	44	70	51	50

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
İngiltere	6,05	1	6,18	1	5,99	2	5,88	4	5,97	3	6,05	3	6,27	2	6,48	2
Amerika Birleşik Devletleri	6,04	2	5,87	3	5,92	3	6,04	1	6,40	1	6,48	1	6,30	1	6,49	1
Porto Riko	5,85	3	5,63	9	5,41	15	5,22	21	5,22	26	5,62	13	5,92	9		
Hollanda	5,85	4	5,92	2	5,90	4	5,83	5	5,77	7	5,81	11	5,93	7	5,94	6
İsveç	5,74	5	5,77	5	6,07	1	6,01	2	5,88	4	5,84	8	5,90	10	5,74	13
Almanya	5,72	6	5,68	7	5,63	10	5,78	7	5,83	6	6,00	4	6,23	3	6,15	3
İsviçre	5,70	7	5,77	4	5,80	5	5,89	3	5,99	2	5,99	5	6,02	5	6,02	5
Qatar	5,61	8	5,67	8	5,74	6	5,81	6	5,31	22	4,74	49	4,47	65	3,91	74
Japonya	5,57	9	5,56	10	5,66	9	5,70	9	5,61	11	5,48	19	5,69	15	5,92	7
Hong Kong	5,56	10	5,42	13	5,39	16	5,52	13	5,57	12	5,63	12	5,75	14	5,76	12

Fuarcılık Sektörünü Türkiye Fuar Yapımcıları Derneği - TFYD temsil ediyor.

Türkiye Fuar Yapımcıları Derneği - TFYD Fuarcılık sektöründe gelişmeyi engelleyici, haksız, taklitçi rekabeti önlemek, doğru çalışma ilke ve kurallarını oluşturabilmek amacı ile kuruldu. Derneğin 2013 itibari ile 28 fuarcılık şirketini temsilen 52 üyesi bulunmaktadır.

TFYD üyelerinin ülkemiz yurtiçi fuarcılık faaliyetinin değer olarak üçte ikisini aşan bölümünü temsil ediyor olması derneğin gücünün en önemli göstergesidir. 2013 yılında TFYD üyeleri, başta İstanbul olmak üzere İzmir, Bursa, Adana, Antalya, Ankara, Konya, Kayseri ve Diyarbakır'da faaliyetlerini başarı ile sürdürmüşlerdir.

TFYD üyelerinin hazırladığı fuarların dünya fuar takvimlerinde önde gelen önemli etkinlikler arasında yer almaktadır. Avrasya coğrafyasından ve Avrupa'dan önemli ölçüde katılımcı ve ziyaretçinin ilgisini çeken uluslararası ihtisas fuarlarının sayısı hızla artmakta, İstanbul ve beraberinde diğer fuar şehirlerimiz, komşularımız başta olmak üzere geniş bir coğrafyadan gelen ziyaretçiler ve alım heyetleri için önemli bir ticari buluşma noktası oluşturmaktadır.

Bu çerçevede fuarcılık Türkiye'den markalar çıkması için önemli bir pazarlama aracı görevi görmektedir.

Fuarlar Sektörler için gövde gösterisi niteliği taşıyor.

Pazarlama alanında gündemde olan en önemli araç ve teknikler arasında da fuarcılık bulunmaktadır. Özellikle Asansör gibi ana, yan sanayisi ve hizmetleri ile "değer zinciri" tarzında yapılanmış sektörler için fuar daha da önemli bir tanıtım aracı haline gelmektedir.

Türkiye'de söz konusu "asansör değer zincirini" temsil eden Asansör ve Yürüyen Merdiven

Sanayicileri Derneği -AYSAD'ın desteği ile İFO Fuarcılık tarafından düzenlenen Asansör İstanbul fuarı bu alanda önemli bir örnek olma niteliği taşımaktadır.

37 ülkeden 390 katılımcı stand açtığı Asansör İstanbul, fuarcılığın "uluslararası bir pazarlama aracı" olma niteliğini de ortaya koymaktadır. Katılımcılar açısından bakıldığında da bu uluslararası tablo ispatlanmaktadır. Fuarı 72 ülkeden toplam 26.638 profesyonel ziyaret etmiştir.

WWW.

www.tfyd.org.tr

www.aysad.org.tr

www.asansoristanbul.com

12.01 İnovasyon Kapasitesi

Türkiye İnovasyon Kapasitesi Göstergesi'nde Ortalamanın Üstünde

Türkiye'nin, WEF Küresel Rekabetçilik Endeksi'nde 148 ülke içine 45. sırada olduğu "İnovasyon Kapasitesi" göstergesi göreceli olarak avantajlı olduğumuz alanlardan biridir.

Türkiye bu göstergede 3,62 puan olan dünya ortalamasının üzerindedir.

2006 yılında bu endekste 3,53 puan alan ve 44. sırada bulunan ülkemiz 2013'de bir sıra gerilemesine karşın puanını 3,78'e yükseltmiştir.

İsviçre göstergede birinci sırada bulunmaktadır ve puanı 5,84'tür. Fikri mülkiyetin korunması ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin neredeyse tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

Endeks Firmaların İnovasyon Kapasitesini Değerlendiriyor.

Firmaların, ticari değer ve yeni nitelikler taşıyan ürün ve hizmetler üretme konusunda sahip oldukları kapasite, ulusal rekabet gücünün önemli göstergelerinden biridir.

Endekste inovasyon kapasitesi olarak adlandırılan bu göstergede, firmaların bu yetkinliğinin ulusal yaygınlığı değerlendirilmektedir.

Küresel İnovasyon Endeksinde Durum

INSEAD, Cornell Üniversitesi, WIPO tarafından yayınlanan "Küresel İnovasyon Endeksi'nde" ise Türkiye 142 ülke içinde 36,03 puan ile 68. sırada yer almaktadır.

Bu endekste de birinci sırada bulunan İsviçre ise 66,59 puan almıştır.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	3,78	3,38	2,98	3,11	3,35	3,31	3,57	3,53
Sıra	45	48	71	55	46	55	47	44

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
İsviçre	5,84	1	5,84	2	5,77	2	5,70	4	5,80	3	5,87	3	5,80	4	5,78	4
Finlandiya	5,66	2	5,65	4	5,55	5	5,57	5	5,56	5	5,64	5	5,78	5	5,73	7
Almanya	5,62	3	5,66	3	5,73	3	5,88	1	5,87	2	5,95	1	6,08	1	6,14	1
İsrail	5,61	4	5,35	6	5,28	6	5,26	7	5,16	8	5,17	10	5,41	10	5,77	5
Amerika Birleşik Devleti	5,61	5	5,23	7	5,19	7	5,28	6	5,49	6	5,53	6	5,44	9	5,66	9
Japonya	5,56	6	5,87	1	5,84	1	5,82	2	5,89	1	5,88	2	5,85	3	6,01	2
İsveç	5,47	7	5,48	5	5,69	4	5,73	3	5,71	4	5,78	4	5,88	2	5,82	3
İngiltere	5,15	8	4,96	12	4,75	13	4,65	15	4,70	16	4,93	14	5,10	14	5,42	10
Hollanda	5,11	9	5,05	8	4,99	10	4,88	10	4,87	10	5,14	11	5,31	12	5,36	11
Belçika	5,07	10	4,98	11	4,75	14	4,72	12	4,79	12	4,89	15	5,12	13	5,33	13

İnovasyon Kültürü'nün Gelişmesi İçin Öncelik Beşeri Sermaye Gelişimi

İnovasyon kapasitesi açısından en gelişmiş sektörler arasında kimya sanayisi gelmektedir. Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği - TKSD İnovasyon kapasitesi ile firma bazında ve ulusal rekabet gücü arasındaki ilişkiyi şöyle tanımlıyor:

Günümüzde inovasyon artık sıkça kullanılmaya başlayan bir değişim yöntemi oldu. Her ne kadar inovasyon, tamamen yeni bir ürünü ortaya çıkarmıyorsa da eski ürünün talep doğrultusunda (pazar, kalite, maliyet gibi) yenilenmesi şeklinde görülebilir. Bu yaklaşım kuruluşların ellerini güçlendirici bir yaklaşımdır. Temel üründen özel ürüne geçiş ürünün ve dolayısıyla firmanın esnek bir yapıya sahip olmasını sağlayıp rekabet gücünü de arttırabilmektedir.

Sistemli Yaratıcı Düşünce (Systematic Inventive Thinking ® - SIT) inovasyon alanında en yaygın kullanılan bir inovasyon metodudur. Metodun hedef aldığı pazar ulusal ve hatta uluslararası pazardır. Dolayısıyla yukarıda anlatılan nedenlerden dolayı ulusal pazarda rekabetçi bir

yapıya sahip olunabilir.

TKSD Türkiye'nin konumunu ve Türkiye'nin inovasyon kapasitesinde gelişim seviyesini artırabilmesi için hangi politikaları uygulaması gerektiğini ise şöyle yorumluyor:

İnovasyon her ne kadar, inanmış firmaların temelinde önem taşımaktaysa da ülke politikaları arasında yer almalıdır. Türkiye'nin bu alandaki sıralaması topyekün inovasyon yaklaşımından ziyade bireysel yaklaşıma dayanması nedeniyle böyle bir sıralaması bulunmaktadır. Thomas Koulopoulos "The Innovation Zone" isimli kitabında inovasyonun kendiliğinden oluşmayacağını ve özellikle kişilerin teşviklere ihtiyacı olduğu belirtmektedir. 45. sırada oluşumuz bizde hala ARGE ve İNOVASYON kültürünün gelişmediğini ve gelişmesi için beşeri sermayenin geliştirilmesi gerektiği de önemli diğer bir faktördür.

Kenneth E. Knight 1967 yılında ekonomi ve iş yönetimde, "bootlegging" kavramını getirdi. Bootlegging (yasa dışı işlem) : istekli olan kişilerin gizlice yenilik (inovasyon) projeleri oluşturması. Genellikle alttan-üste (bottom-up) doğru, sorumlu yöneticiden resmi izin almadan, programlanmamış, firma yararına yapılan, bölüme ait olmayan ve kaynak ayrılmamış işlemler. Faydalı örnekleri çok olmasa da önemli ürünlere de bu yolla ulaşılabilmektedir. Örneğin post-it böyle bir çalışma sonucu oluşmuştur. Türkiye'deki inovasyon gelişmeleri "bootlegging"den ziyade planlı ve hedefli olarak yapılmalıdır. Öncelikle bu alanda inovasyon kültürü geliştirilmelidir. Kanımızca bu alanda üniversitelere çok iş düşmektedir.

12.04. Ar-Ge'de Üniversite Sanayi İşbirliği

Türkiye Gösterge'de Ortalamanın Üzerinde Yer Alıyor

Araştırma ve Geliştirme çalışmalarında üniversiteler ile sanayi kuruluşları arasındaki ilişkiyi değerlendiren göstergede Türkiye 148 ülke içinde 52. sırada bulunmaktadır.

Türkiye bu alanda 2006 yılında 3,22 puan almış ve bu puanı 2013 yılında 3,86 puana kadar yükseltmiştir. Ancak 2006 yılında 47 ile en yüksek değerde olan sıralamamız ara yıllarda önemli değişkenlikler göstererek 2013'te 52 sıraya gerilemiştir.

Türkiye'nin bu alandaki puanı 3,68 olan dünya ortalamasının üzerindedir.

Göstergede ilk sırada İsviçre bulunmaktadır ve puanı 5,84'tür. Bu göstergede ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilişkili bir göstergedir. Bu alanda ilk sıralarda bulunan ülkelerin neredeyse tamamı yüksek kişi başına milli gelir düzeyine sahiptir.

İşbirliklerinin Piyasa İhtiyaçlarına Göre Gerçekleştirilmesi Önem Taşıyor

Şirketleri ve araştırma kuruluşlarının yaptıkları araştırma faaliyetlerinde birbirleri ile işbirliği ve eşgüdüm içinde olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde hem ayrılan kaynaklar verimli bir şekilde değerlendirilemeyecek, hem de yapılan yenilikler ile piyasa ihtiyaçları arasında bir bağlantı kurulamayacaktır.

Endekste söz konusu alandaki işbirliği kapsamı değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Son 8 Yıllık Gelişimi

	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Puan	3,86	3,57	3,49	3,37	3,41	3,38	3,32	3,22
Sıra	52	70	74	82	67	57	49	47

2013-2014 Döneminde En İyi On Ülke ve 8 Yıllık Gelişimleri

	2013-2014		2012-2013		2011-2012		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008		2006-2007	
	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra	Puan	Sıra
İsviçre	5,84	1	5,93	1	5,78	1	5,71	2	5,70	2	5,63	2	5,58	2	5,41	3
Finlandiya	5,82	2	5,60	4	5,58	4	5,64	3	5,62	3	5,54	4	5,48	4	5,49	2
ABD	5,74	3	5,63	3	5,71	3	5,79	1	5,90	1	5,85	1	5,64	1	5,60	1
Singapur	5,62	4	5,59	5	5,47	6	5,44	6	5,59	4	5,47	5	5,28	7	5,09	6
İngiltere	5,58	5	5,75	2	5,75	2	5,59	4	5,41	7	5,14	9	5,01	12	4,93	9
Belçika	5,53	6	5,52	6	5,32	9	5,23	10	5,30	8	5,23	8	5,10	10	4,77	13
Katar	5,47	7	5,39	9	5,27	10	4,52	27	4,00	38	4,23	25	3,54	42	2,91	63
İsrail	5,40	8	5,39	8	5,40	7	5,08	14	4,65	21	4,81	18	5,16	8	5,02	8
Almanya	5,39	9	5,25	11	5,16	13	5,24	9	5,25	10	5,37	6	5,31	6	5,19	5
İsveç	5,34	10	5,42	7	5,52	5	5,54	5	5,55	5	5,56	3	5,55	3	5,30	4

OTAM Üniversite Sanayi İşbirlikleri için Önde Gelen Örneklerden

2004 yılında kurulan ve otomotiv sanayisi için hizmet veren OTAM, pek çok kurum tarafından Türkiye'deki en başarılı üniversite-sanayi işbirliği modeli olarak kabul edilmektedir.

OTAM, üniversite-sanayi işbirliğini güçlendirerek, otomotiv sektörünün küresel pazarlardaki rekabetçiliği artırmak amacı ile bir merkez kimliğinde kurulmuş ve 2007 yılında, İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı, Otomotiv Sanayi Derneği-OSD, Taşıt Araçları Yan Sanayicileri Derneği-TAYSAD ve Uludağ Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği ortaklığında şirketleşerek Otomotiv Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme San. ve Tic. Ltd.Şti. ismiyle bugünkü tüzel kişiliğine kavuşmuştur.

OTAM sektörel dernekler için önemli bir işbirliği modeli

Bu yapısı ile OTAM Üniversite - Sanayi İşbirliklerinin sektörleri temsil eden güçlü sektörel derneklerin aracılığı ile başarılı olabileceğinin de iyi bir örneğidir.

OTAM aşağıdaki stratejik hedefleri gerçekleştirmek üzere çalışmalar yürütmektedir:

OTOMOTIV SANAYİ DERNEĞİ
AUTOMOTIVE MANUFACTURERS ASSOCIATION

- Otomotiv sanayinin gelişimini destekleyecek alt yapıları planlamak ve hizmete sunmak.
- Bağımsız ve tarafsız onay kuruluşu olmak.
- Üniversite – Sanayi işbirliği çatısı altında katma değeri yüksek AR-GE, Test ve Değerlendirme servisleri sunmak.
- Rekabet öncesi AR-GE projelerine uygun zemin hazırlamak.

Bu hedefler yolunda OTAM önemli ürünler ve hizmetler üretmektedir. Otomotiv titreşim ve akustiği ile ilgili standart testler, analizler ve ölçümlerin yanında firmaların ihtiyaç duyduğu özel çözümleri sunan Ar-Ge projelerinin kurgulanmasından sonuçlanmasına kadar bütün aşamalarını içeren mühendislik çalışmaları gerçekleştirmektedir.

WWW.

www.otam.com.tr

www.osd.org.tr

www.taysad.org.tr

Ek: Küresel Rekabetçilik Endeksi'nin 12 Ana Bileşeni, 114 Göstergesi, Tanımları ve Türkiye'nin Gelişimi

Bu ek bölümde Dünya Ekonomik Forumu Küresel Rekabetçilik Endeksi'nde yer alan 12 Ana Bileşen ve 114 göstergenin açıklamaları ve Türkiye'nin 6 yıllık gelişimi yer almaktadır.

Ana bileşenlere dair açıklamalar bu raporlar dizisinden 2011 yılında yayınlanan "Türkiye'nin Küresel Rekabet Düzeyi Raporu"nın Selçuk Karaata tarafından hazırlanan ilgili bölümünden alınmıştır.

Göstergeler ilişkin tanımlar ise raporun 2013-2014 baskısı için özel olarak hazırlanmıştır.

Küresel Rekabetçilik Endeksi'nin 12 Ana Bileşeni

1. Ana Bileşen: Kurumlar

Kurumsal yapı, bireylerin, firmaların ve kamunun bir ekonomi içinde gelir ve refah oluşturmak üzere ilişkide olduğu hukuksal ve yönetsel çerçevedir. Kurumsal yapının niteliği yatırım kararlarını ve üretimin örgütlenmesini etkiler. Bir ekonomide özel sektörün dürüst olduğu, yöneticilerin kamu yönetimiyle, diğer şirketlerle ve kamuoyu ile güçlü ahlaki uygulamalar bütünü içinde olmaları ekonominin olumlu yönde hareket edebilmesi için önemlidir. Aşırı bürokrasi, kanun ve benzeri düzenlemelerdeki aşırılıklar, yetersiz ve kısır idari altyapı, yolsuzluk, kamu sözleşmelerinde dürüst olmayan bir ortam, şeffaf olmayan işleyiş, güvensizlik ekonomide maliyet yaratan unsurlardır.

Ekonomik yazının ağırlıklı olarak kamu kurumlarına odaklanmış olmasına rağmen, refah düzeyinin artırılmasında özel sektör kuruluşlarının da önemli bir bileşen olduğu görülmektedir.

2. Ana Bileşen: Altyapı

Gelişmiş bir altyapının varlığı bölgeler arasındaki mesafenin yaratacağı olumsuz etkileri düşük düzeye indirir. Karayollarının kalitesi, demiryolları, limanlar ve hava ulaşımı, girişimcilerin mallarının güvenli ve zamanında değişimini mümkün kılar; ayrıca işgücünün hareketliliğini sağlar. Enerji ve elektriğin maliyeti ve sürekliliği; genel ekonomik verimliliği artıran kapsamlı bir telekomünikasyon ağı ise bilginin hızlı ve kolay akışını olası kılarak ekonomik aktörlerin karar mekanizmalarını etkinleştirir. Yaşadığımız kriz döneminde altyapı konusunda planlanan yatırımların olumlu etkileri olacaktır. ABD ve Çin gibi bazı ülkeler bu konuda ulusal destek paketleri gündeme getirmiştir.

3. Ana Bileşen: Makroekonomik İstikrar

Her ne kadar makroekonomik istikrarın tek başına var olması verimlilik artışını sağlamasa da genel kabul edilen gerçek istikrarsızlığın ekonomiye zarar verdiğidir. Bu bileşen makroekonomik çevre koşullarının istikrarını değerlendirir. Bu nedenle hükümetin kamu hesaplarını nasıl yönettiğini dikkate almaz. Kamu hesaplarının nasıl yönetildiğine ilişkin niceliksel durum kurumsal bileşen kaleminde inceleme altına alınmaktadır.

4. Ana Bileşen: Sağlık ve İlköğretim

Sağlıklı bir işgücü, bir ülkenin rekabetçiliğinde ve üretkenliğinde önemli bir girdidir. Sağlık sorunları iş dünyasına maliyetler yükleyebilmektedir. Diğer yandan temel eğitim, çalışanların verimini artırmaktadır. Özellikle bu iki alana yapılacak kaynak aktarımı üzerinde yapılan kısıtlamaların önüne geçmek gerekir. Yaşanan kriz döneminde kamu yönetimlerinin bu alanlarda bütçe kısıtlamalarına gittiği izlenmektedir.

5. Ana Bileşen: Yükseköğretim ve Hizmet İçi Eğitim

Bu bileşen lise ve yükseköğretim kurumlarına başvuru düzeylerini dikkate alır. Aynı zamanda iş dünyasının talebine karşılık ne denli iyi eğitilmiş bir işgücü olduğuna dair ölçümlemeyi yapar.

6. Ana Bileşen: Ürün Piyasalarının Etkinliği

Etkin çalışan ürün piyasalarına sahip olan ülkeler, arz ve talep koşullarına uygun bir biçimde doğru ürün ve hizmet portföyünü oluşturma şansına sahiptir. Ürünlerin değişiminin yapılabildiği en sağlıklı ortamların kamu müdahalelerinin en düşük düzeyde gerçekleştiği ortamlar olduğu kabul edilmektedir. Örneğin rekabetçilik, getirilen vergi yükleri veya doğrudan yabancı yatırımlardaki ayrımcılıktan olumsuz etkilenir. Korumacı önlemlerin toplam ekonomik aktiviteyi küçültmeleri nedeniyle verimli olmadığı görülmüştür.

7. Ana Bileşen: Emek Piyasalarının Etkinliği

Emek piyasalarının etkinliği ve esnekliği, işgücünün bir ekonomi içinde en doğru şekilde konumlandığını sağlamak açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca etkinlikteki artışın işgücüne sağlanan teşviklerle de doğrudan ilgisi olduğu görülmektedir. Bu nedenle emek piyasalarının işgücünün bir ekonomik aktiviteden bir diğerine kolaylıkla ve düşük maliyetle geçiş yapabilmelerini sağlayabilecek esnekliğe sahip olmaları beklenir. Etkin işgücü piyasalarının, çalışanlara sunulan teşviklerle birlikte işgücünün sunduğu emek arasında olması gereken ilişkinin şeffaflığını sağlamaları gerekir.

8. Ana Bileşen: Finansal Piyasaların Gelişmişliği

Yaşanan ekonomik kriz sağlıklı bir ürün sistemin varlığının önemini ortaya koydu. Koşullara uygun ve doğru çalışan bir yöntemle riskin analiz edilmesi kritik bir unsur halindedir. Yatırımlar üretkenlik için önemlidir. Bu nedenle ekonomik sistem, gelişmiş ürün sistemlerine ihtiyaç duyar. Finansal sistemin iyi işleyebilmesi ise güvenilir ve şeffaf bir bankacılık sistemine, mali sistemin tümü uygun düzenlemelere, mevzuata; bu düzenleme ve mevzuatın ise yatırımcıları ve ekonomi içindeki diğer oyuncuları korumaya ihtiyacı vardır.

9. Ana Bileşen: Teknolojik Altyapı

Bu ölçüt, bir ekonominin tüm endüstrilerinin üretkenliğini artırabilmek adına teknolojiyi ne denli içselleştirdiğini dikkate alır. Özellikle bilişim teknolojileri genel amaçlı teknolojilere dönüşmüş durumdadır. Bu nedenle bilişim teknolojilerinin varlığı ve bu teknolojilere ulaşılabilirlik bir ülkenin rekabet gücünde teknolojiye ne denli hazır olduğuna dair dikkate alınan önemli bir bileşendir. Ana nokta, firmaların teknolojik olarak gelişmiş ürünlere ve kullanım imkânlarına erişebilmeleridir.

10. Ana Bileşen: Pazar Büyüklüğü

Pazar büyüklüğü üretkenliği etkiler, çünkü firmalara toplu üretimin avantajlarından yararlanma imkanı sunar. Uluslararası pazarların varlığı ise (iç piyasalara bir tamamlayıcı unsur olarak) özellikle küçük ülkeler için önemli hale gelmiştir. Gözleme dayalı çalışma sonuçlarına göre ticarette açıklık, yani dış ticaret kapasitesi bir ülkenin büyümesi ile doğrudan bağlantılıdır. Dünya Ekonomik Forumu, rekabet gücünün ölçümünde pazar büyüklüğünde hem iç pazar, hem de dış pazar büyüklüğünü dikkate almakta, ihracat yapabilen ülkelerin rekabetçilik bağlamında daha fazla kredilendirdiğini belirtmektedir.

11. Ana Bileşen: İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi

İş dünyasının gelişmişliği (sofistikasyonu) üretkenliğini artırmakta, ülkenin rekabet gücünü olumlu yönde etkilemektedir. İş dünyasının gelişmişliği; ülkenin iş dünyasının genel yapısının ve bir firmanın özelinde operasyonlarının ve stratejilerinin niteliği ile ilgilenir. Belirgin bir sektöre ait olan firmaların ve bu firmaların tedarikçileri olan firmaların coğrafi olarak birbirine yakın bağlantılı gruplar oluşturabilmişse (kümeler) verimlilik artacak, inovasyon için daha fazla fırsat yaratılabilecek, yeni firmaların sisteme girişinin önündeki engeller azaltılabilecektir.

12. Ana Bileşen: İnovasyon

Uzun vadede refah düzeyindeki artış inovasyonla geliştirilebilmektedir. Daha az gelişmiş ekonomiler mevcut teknolojileri kullanarak/içselleştirerek veya daha farklı alanlarda iyileştirmeler yaparak inovasyon gerçekleştirmekte ve ülke ekonomilerini geliştirmektedir.

Küresel Rekabetçilik Endeksi'nin 114 Göstergesi, Tanımları ve Türkiye Gelişimi

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
TÜRKİYE GENEL SIRALAMASI			63	61	61	59	43	44
01.00	KURUMLAR		80	96	88	80	64	56
01.01	Mülkiyet Hakları	Mülkiyet haklarının korunmasına yönelik düzenlemeler ve uygulama; ülkelerin rekabet gücü için önemli bir göstergedir. Bu alanda sadece gayrimenkuller değil, finansal varlıklar ve menkul kıymetler de dikkate alınmalıdır. Yönetici görüş anketinde bu alandaki korumanın ne kadar güçlü olduğu değerlendirilmektedir.	83	89	83	72	57	48
01.02	Fikri Mülkiyetin Korunması	Geleneksel mülkiyet kavramının yanı sıra, fikri mülkiyetin korunması da ülkelerin rekabet gücü için önde gelen kurumsal göstergelerden biridir. WEF değerlendirilmesinde, fikri mülkiyetin korunmasına ilişkin önlemlerin ne kadar güçlü olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca sahteciliğe karşı önlemler konusu da özel olarak vurgulanmaktadır.	93	105	117	108	86	74
01.03	Kamu Kaynaklarının Usulsüz Dağıtımı	Kamu fonlarının adil dağıtımı ülke kaynaklarının verimli kullanımını sağlayarak, rekabet gücüne önemli bir katkı yapar. Bu çerçevede fonların bireyler, toplumsal gruplar ve şirketler arasında dağıtımında usulsüzlüklerin gerçekleşmemesi gerekmektedir. Endekste bu alandaki yolsuzlukların yaygınlığı değerlendirilmektedir.	83	92	76	68	55	58
01.04	Politikacılara Güven	Siyaset sahnesinde, gelişmiş etik standartların hakim olması politikacıların yolsuzluk ve usulsüzlüklerden uzak durmaları için önemli bir etmendir. Yönetici görüş anketinde örneklem gruba bu standartların ne kadar yüksek olduğu sorulmaktadır.	78	90	81	68	43	37

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
01.05	Usulsüz Ödemeler ve Rüşvet	Yolsuzluk çeşitli alanlarda doğrudan bozulmaya yol açarak rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir. Bu çerçevede özellikle dış ticaret, vergilendirme, kamu hizmetleri, ihaleler ve yargı, söz konusu alanlar içinde ön plana çıkabilmektedir. Yönetici görüş anketinde de 5 ayrı alanda belgesiz ek ödemeler ve rüşvetin ne ölçüde yaygın olduğu sorulmaktadır: a. İthalat ve ihracat b. Kamu hizmetleri c. Vergi ödemeleri d. Kamu sözleşmeleri ve lisansların verilmesi e. Yargıya müdahale			76	68	59	53
01.06	Yargı Bağımsızlığı	Yargı bağımsızlığı, ülke bazında rekabet gücünü doğuran kurumsal göstegeler arasında yer almaktadır. Yargı organları; yürütme, vatandaşlar ve özel sektörün müdahalelerine karşı bağımsızlığını koruyabilmelidir. Ayrıca kamu ve iş yönetimindeki etik standartlar da, söz konusu müdahalelerin daha baştan hiç gerçekleşmemesine destek olmalıdır. Endekste, hükümet üyeleri, vatandaşlar ve şirketlerin müdahaleleri karşısında yargı organlarının tamamen bağımsız davranıp davranmadıkları değerlendirilmektedir.	64	74	83	88	83	85
01.07	Kamu Yönetiminin Kararlarında Kayırmacılık	Adam kayırma, fırsat eşitliğini ortandan kaldırması açısından en çok mücadele edilmesi gereken yolsuzluk alanlarından biridir. Politikacıların, siyasi kararları alırken veya ihale sonuçlarını ortaya koyarken kendilerine yakın şirketleri ön plana çıkarmaları ülke içindeki rekabete büyük zarar verir. Küresel Rekabetçilik Endeksi'nde ülke içinde kişi ve şirketlere karşı ayırım yapıp yapılmadığı değerlendirilmektedir.	77	95	89	86	66	53
01.08	Kamu Yönetiminin Harcamalarında İsraf	Kamu gelirlerinin harcanmasındaki verimlilik düzeyi ülke ekonomisini ve rekabet gücünü yakından etkiler. Endekste kamunun mal ve hizmet satın alımlarında ne ölçüde verimli olduğu değerlendirilmektedir.	97	101	96	72	33	26

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
01.09	Kamu Düzenlemeleriyle Getirilen Yükler	Bürokratik süreçler yatırım ortamını iyileştirme anlayışı ile planlanmadığında gerek zaman, gerekse parasal maliyetler açısından işletmelere önemli yükler getirir. Endekste izinler, düzenlemeler ve raporlama zorunlulukları gibi bürokratik ve idari gerekliliklerin ne ölçüde küfetti olduğunu değerlendirilmektedir.	104	93	81	93	80	72
01.10	Mutabakatsızlıkların Çözümünde Hukukun Etkinliği	Hukuk sisteminin iyi işlemesi ve hızı, ticari alanda adil bir ortamın sağlanması için büyük önem taşımaktadır. Endeks, ulusal hukuk sisteminin özel sektörle ilgili anlaşmazlıkların çözümündeki verimlilik seviyesini değerlendirmektedir.	82	83	73	66	61	59
01.11	Düzenlemelerin İptalinde Yargı Sisteminin Etkinliği	Güçler ayrılığı ilkesinin tavizsiz uygulandığı ülkelerde özel sektör, yürütmenin haksız kararlarına karşı, yargı sistemi aracılığıyla mücadele edebilmektedir. Endekste özel sektörün, hükümet düzenlemeleri ve kararlarına karşı yargı sistemi üzerinden hukuksal mücadele vermesinin ne ölçüde kolay olduğu sorgulanmaktadır.		71	74	68	56	46
01.12	Kamunun Politika Oluşturma Sürecinde Şeffaflık	Bilgi edinme hakkının işlerliği, yatırım, üretim ve ticaret ortamını özel sektör için öngörülebilir seviyeye ulaştırmaktadır. Bu çerçevede, ilgili hükümet politikaları ve düzenlemelerdeki değişiklikler konusunda, özel sektörün bilgi almasının ne derece kolay olduğu değerlendirilmektedir.	97	67	54	44	40	37
01.13	Terörün İş Dünyasına Maliyeti	Terör örgütleri, kamunun altyapı ve üstyapı yatırımlarını yapmasını engellemekte ve birçok kamu hizmetini kesintiye uğratmaktadır. Ayrıca özel sektörün yatırım potansiyeli engellemekte, güvenlik maliyetlerini artırmaktadır. Yönetici görüş anketinde, terörün iş dünyasına getirdiği maliyetler değerlendirilmektedir.	117	126	135	134	130	129

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
01.14	Suç ve Şiddetin İş Dünyasına Maliyeti	Gerek organize suçlar ve gerekse asayiş olayları özel sektöre ciddi maliyetler getirmektedir. Endeksin bu göstergesinde, söz konusu suç ve şiddet sıklığının, özel sektörün maliyetlerini ne ölçüde etkilediği sorulmaktadır.	65	83	86	80	76	72
01.15	Örgütlü Suçlar	Organize suçlar ve mafya tarafından yönlendirilen haraç ve gasp olayları, şirketlerin rekabet gücüne büyük zarar vermektedir. Çünkü bu tür suçlar doğrudan özel sektör kuruluşlarına yönelik olarak işlenmektedir. Bu yüzden özel sektör söz konusu suçların önlenmesi için ek maliyetlere katlanmak zorunda kalmaktadır. Endeksin bu göstergesinde, örgütlü suçların iş dünyasına getirdiği söz konusu maliyetler dikkate almaktadır.	89	108	104	101	102	94
01.16	Emniyet Hizmetlerine Güven	Her türlü suç ile mücadelede emniyet güçlerinin etkinliği, yatırım ortamının ve rekabet gücünün öncelikli güvencesidir. Endekste kanun ve hukuk düzeninin sağlanması için polise ne ölçüde güvenildiği sorulmaktadır.	83	91	98	103	81	80
01.17	Şirket Etiği	Şirketlerde iş etiği standartlarının gelişmiş olması bu alandaki önlemlerin ve düzenlemelerin kapsamının da daralmasını sağlar. Özel sektörde güven ortamı yaratır. Bu çerçevede firmaların bürokratlar, politikacılar ve diğer firmalar ile ilişkileri konusunda yazılı etik kurallara sahip olmaları ve bu kuralları uygulamaları gerekmektedir. Endeksin bu bileşeninde, şirket etiği davranışları değerlendirilmektedir.	58	83	79	65	57	50
01.18	Denetleme ve Raporlama Standartlarının Gücü	Etkin raporlama standartlarının ulusal düzeyde kabul edilmiş olması, hem reel sektörün hem de finansal sektörün gelişimine büyük katkı sağlar. Endeksin bu göstergesinde mali denetim ve raporlama standartlarına ne kadar önem verildiği sorgulanmaktadır.	79	89	87	86	63	50

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
01.19	Yönetim Kurullarının Etkisi	Kurumsal yönetimin performansının en büyük göstergesi; şirket yatırımcılarına, ortaklarına ve yönetim kurulu üyelerine hesap verebilme kapasitesidir. Bu çerçevede endekste, yatırımcılar ve yönetim kurullarının, kurumsal yönetim açısından karakteristik özelliği değerlendirilmektedir.	127	125	105	104	96	92
01.20	Azınlık Hissedarlarının Haklarının Korunması	Sermaye piyasalarının gelişimi için azınlık hissedarlarının ve yatırımcı haklarının düzenlemelerde iyi belirtilmiş olması ve uygulamada hukuk sistemi tarafından etkin bir şekilde korunuyor olması gerekmektedir. Aksi takdirde küçük yatırımcının ve yatırım fonlarının sermaye katkısı beklenen seviyelerde gerçekleşmez. Endekste azınlık pay sahiplerinin haklarının hukuk sistemi tarafından ne derecede korunduğu değerlendirilmektedir.	80	98	97	92	73	57
01.21	Yatırımcı Haklarının Korunması	Sermaye piyasalarının gelişimi için azınlık hissedarlarının ve yatırımcı haklarının düzenlemelerde iyi belirtilmiş olması ve uygulamada hukuk sistemi tarafından etkin bir şekilde korunuyor olması gerekmektedir. Aksi takdirde küçük yatırımcının ve yatırım fonlarının sermaye katkısı beklenen seviyelerde gerçekleşmez. Endekste bu alanda, yönetici görüş anketinin yanı sıra, Dünya Bankası Verilerine de yer verilmiştir.	50	42	45	47	52	57

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
02.00	ALTYAPI		66	62	56	51	51	49
02.01	Genel Altyapının Niteliği	Tüm altyapı hizmetlerine, kesintisiz, her yerden ve ucuza erişim, bir ülkenin yatırım cazibesi için öncelikli gerekliliktir. Yatırımların daha çok katmadeğer yaratması isteniyorsa, altyapı hizmetlerinin nitelik ve niceliğinin de buna göre gelişmiş olması gerekir. Endekste ülkedeki altyapı hizmetlerinin dünyadaki yeri sorgulanmaktadır.	70	62	40	34	34	41
02.02	Karayollarının Niteliği	Karayolları sağladığı esneklik ile günümüzün hızlı işleyen özel sektörüne ciddi bir rekabet gücü kazandırmaktadır. Bu çerçevede endekste, ülkedeki karayolları altyapısının ne kadar gelişmiş olduğu sorulmaktadır.	54	48	46	42	43	44
02.03	Demiryolu Altyapısının Niteliği	Güçlü demiryolu altyapısına sahip olan ülkelerde, mal taşımacılığında maliyetler ciddi anlamda aşağı çekilebilmektedir. Ayrıca hızlı tren sistemleri ile yolcu taşımacılığındaki hız, kalite ve rekabet yapısı gelişmektedir. Endeksin bu göstergesinde, ülkedeki demiryolu altyapısının ne kadar gelişmiş olduğu sorulmaktadır.	69	63	63	60	53	52
02.04	Liman Altyapısının Niteliği	Denizyolu imkanlarının güçlü olduğu ülkeler, özellikle dış ticarete önemli bir fırsata sahiptir. Bu fırsat ancak iyi bir liman ve limanlara erişim altyapısı ile rekabet gücüne dönüşebilir. Endekste denize kıyısı olan ülkeler için bu imkanların etkin kullanılıp kullanılmadığı sorgulanmakta, denize kıyısı olmayan ülkeler için ise denize ulaşımın etkinliği değerlendirilmektedir.	88	78	72	69	63	63
02.05	Hava Ulaşımı Altyapısının Niteliği	Havayolları imkanlarının geniş olması ve havaalanlarına erişimin ülke genelinde kolaylığı insan taşımacılığı için gelişmişlik göstergelerinden biri haline gelmiştir. Ayrıca yüksek katmadeğerli sanayi ürünlerinin taşınmasında da havayolları önemli bir araçtır. Endeksin bu göstergesinde havayollarının gelişmişliği değerlendirilmektedir.	55	54	44	40	36	33

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
02.06	Hava Ulaşımında Arz Edilen Koltuk-Kilometre	Hava ulaşımında arz edilen koltuk kilometre göstergesi aynı anda birden fazla veriyi içinde barındırması açısından, ulusal hava yolları ağının gelişmişliği konusunda ön plana çıkmaktadır. Endekste bu nedenle söz konusu veriye yer verilmiştir.	24	24	23	21	19	20
02.07	Elektrik Arzının Niteliği	Enerjiye ve özellikle de elektrik enerjisine erişim, sürekli ve güvenilir bir yapı arz etmelidir. Kesintiler ve voltaj dalgalanmaları, hem imalat sanayisinin, hem de hizmetler sektörünün çalışmalarını olumsuz etkileyebilmektedir. Endekste elektrik tedariğinin güvenilirliği sorgulanmaktadır.	84	84	73	73	77	77
02.08	Mobil Telefon Aboneleri	Mobil iletişimin yaygınlığı iş dünyasının iş yapabilme kabiliyetini artıran önemli etmelilerden biridir. Mobil iletişim sadece sesli görüşmeler olarak değil, internet erişimi ve makineler arası iletişim konularında da dikkate alınmalıdır. Endeks bu alanda genel bir gösterge olarak 100 kişiye düşen mobil hat abone sayısını dikkate almıştır.			86	94	98	105
02.09	Sabit Telefon Hatları	Sabit hat iletişimi, getirdiği çeşitli olanaklar ile iş dünyasının rekabet gücüne olumlu etkilemeye devam etmektedir. Sabit hat erişim özellikle az gelişmiş ülkelerde halen bir sorundur. Bu göstergede 100 kişiye düşen sabit hat sayısı dikkate alınmıştır.			59	53	63	66

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
03.00	MAKROEKONOMİK İSTİKRAR		79	64	83	69	55	76
03.01	Kamu Bütçe Dengesi	Özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde yaşanan resesyonun öncelikli sebeplerinden biri olarak kamu bütçe açıkları gösterilmektedir. Yüksek ve kronik bütçe açığı problemleri ülke ekonomisinin tüm alanlarında ve sonuç olarak rekabet gücünde yapısal bozulmalara sebep olmaktadır. Endekste bu göstergede hükümet bütçe dengesinin milli gelire oranı verisi kullanılmaktadır.	75	73	96	52	32	49
03.02	Ulusal Tasarruf Oranı	Ulusal tasarruflar bir ülkedeki yatırımlar için öncelikli sermaye kaynağıdır. Ülkedeki tüm ekonomik fonksiyonlar için olumlu bir girdi sağlamaktadır. Bu gösterge ile ulusal tasarrufların milli gelire oranı verisi kullanılmıştır.	71	64	102	110	115	99
03.03	Enflasyon	Yüksek enflasyon ortamının bulunduğu bir ülkede reel sektörün verimli yatırımlar yapması ve finansal hizmetlerin iyi işlemesi mümkün değildir. Bu nedenle endekste Tüketici Fiyatları Endeksi'ndeki ay bazında yıllık değişim oranlarının ortalamasının hesaplandığı bir veri kullanılmaktadır.	107	88	101	122	93	125
03.04	Kamu Borç Stoku	Ekonomideki bozulmanın en önemli göstergelerinden biri de; kamu boçlarının yönetilemeyecek bir seviyeye gelmesidir. Bu durum son finansal krizde net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Küresel Rekabetçilik Endeksi'nin göstergelerinden birini de kamu borcunun milli gelire oranı göstergesi oluşturmaktadır.	68	72	81	80	70	57
03.05	Ülke Kredi Notu	Kredi derecelendirme kuruluşları, işlerini iyi yaptıklarında kurumların ve ülkelerin ekonomik ve siyasi risklerine ilişkin doğru raporlar sunabilmektedirler. Bu değerlendirmelerde çeşitli niceliksel veriler ve politik risk gibi sübjektif algıya dayalı göstergeler bulunmaktadır. WEF Küresel Rekabetçilik Endeksi'nde "Institutional Investors" kuruluşunun yaptığı uzman değerlendirmelerine göre "ülke borcunun temerrüde düşme olasılığı" dikkate alınmıştır.			66	57	58	62

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
04.00	SAĞLIK VE TEMEL EĞİTİM		78	74	72	75	63	59
04.01	Sıtmanın İş Dünyası Üzerinde Yarattığı Etki	Sıtmanın önümüzdeki beş yılda şirketlere etkisi değerlendirilmektedir.	55	69	72	71	73	75
04.02	Sıtma Vakaları	Özellikle az gelişmiş ülkelerde, sıtma hastalığı ülke ekonomileri üzerinde ciddi bir etki yaratmaktadır. Şirketlerin, ölüm, sakatlık, sağlık ve cenaze giderleri, verimlilik ve devamsızlık, işe alım ve eğitim giderleri alanlarında ciddi maliyetler üstlenmeleri gerekmektedir. Bu göstergede, 100.000 kişide görülen sıtma hastalığına ilişkin veri kullanılmaktadır.	80	72	75	74	74	74
04.03	Tüberkülozun İş Dünyasına Etkileri	Tüberkülozun önümüzdeki beş yılda şirketlere etkisi değerlendirilmektedir.	54	38	30	37	33	27
04.04	Tüberküloz Vakaları	Özellikle az gelişmiş ülkelerde, tüberküloz hastalığı ülke ekonomileri üzerinde ciddi bir etki yaratmaktadır. Şirketlerin, ölüm, sakatlık, sağlık ve cenaze giderleri, verimlilik ve devamsızlık, işe alım ve eğitim giderleri alanlarında ciddi maliyetler üstlenmeleri gerekmektedir. Bu göstergede, 100.000 kişide görülen tüberküloz hastalığına ilişkin veri kullanılmaktadır.	48	50	56	55	55	53
04.05	HIV/AIDS'in İş Dünyasına Etkileri	HIV Virüsü ve AIDS Hastalığının önümüzdeki beş yılda şirketlere etkisi değerlendirilmektedir.	37	25	23	30	12	12
04.06	HIV Yaygınlığı	Özellikle Afrika ülkelerinde ve bazı gelişmiş ülkelerde, HIV Virüsü ve AIDS Hastalığı hastalığı ülke ekonomileri üzerinde ciddi bir etki yaratmaktadır. Şirketlerin, ölüm, sakatlık, sağlık ve cenaze giderleri, verimlilik ve devamsızlık, işe alım ve eğitim giderleri alanlarında ciddi maliyetler üstlenmeleri gerekmektedir. Bu çerçevede 15-49 yaş yetişkin grubu için HIV'in yaygınlaşma oranına ilişkin veri dikkate alınmaktadır.	1	40	1	1	12	11

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
04.07	Bebek Ölümleri	Bebek ölüm oranları önde gelen gelişmişlik göstergeleri arasında yer almaktadır. Bebek ölüm oranlarının yüksek olması ülkede iyi işleyen ve yaygın bir sağlık altyapısı olmadığını ortaya çıkarmaktadır. Endeksin bu göstergesinde her 1000 doğumda, 0-12 aylık bebek ölüm oranları dikkate alınmaktadır.	84	82	81	79	64	63
04.08	Yaşam Beklentisi	Beklenen yaşam süresi belli bir bölgede, insanların ortalama ne kadar yaşadığını ortaya koyan istatistiki bir ölçüttür. Bir ülkedeki tüm sosyo-ekonomik yapıların doğru işleyip işlemediğine dair bir sonuç göstergesi niteliğindedir.	55	59	81	85	68	69
04.09	İlköğretimin Kalitesi	İlköğretimin kalitesi, tüm eğitim sisteminin kalitesini ve rekabet gücünün temel girdisi olan insan kaynaklarının nitelik gelişiminin temelini oluşturur. Bu çerçevede endekste, ilköğretim kurumlarının kalitesinin nasıl algılandığı ortaya konmaktadır.	91	92	94	100	95	92
04.10	İlköğretimde Okullaşma Oranı	Özellikle gelişmemiş ülkelerde, ilköğretim okullarının kalitesinin yanı sıra ilköğretimdeki okullaşma oranı da dikkate alınan bir gösterge konumundadır. Bu çerçevede endeks ilköğretimdeki okullaşma oranına da yer vermiştir.	77	78	60	52	34	23

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
05.00	YÜKSEK ÖĞRETİM VE İŞBAŞINDA EĞİTİM		72	73	71	74	74	65
05.01	Ortaöğretime Kayıt	Özellikle gelişmekte olan ülkeler dikkate alındığında ortaöğretimdeki okullaşma oranı göstergesi, önemli bir rekabet gücü bileşeni olma niteliğini korumaktadır. Bu nedenle endekste, ortaöğretime kayıt oranları konusundaki UNESCO verileri dikkate alınmıştır.	84	87	84	85	93	89
05.02	Yükseköğrenime Kayıt	Yüksek öğrenim sistemine kayıt ise gelişmiş ülkeler için dahi halen bir problem olmaya devam etmektedir. Tüm dünyada yükseköğrenime daha fazla genci adapte etmek için kapsamlı politikalar uygulanmaktadır. Endeksin bu bileşeninde söz konusu politikaların etkisinin bir göstergesi olarak UNESCO'nun eğitim sistemi kayıt istatistikleri dikkate alınmaktadır.	60	57	60	60	56	46
05.03	Eğitim Sisteminin Kalitesi	Eğitim sisteminin rekabetçi ekonominin ihtiyaçlarının karşılanabiliyor olması gerekmektedir. Burada rekabetçi bir düşünce tarzının yerleştirilmeye çalışılmasından, istihdam projeksiyonlarına kadar çok farklı olgular dikkate alınmalıdır. Endeks bu alanda eğitim sisteminin ihtiyacı ne ölçüde karşıladığını değerlendirmektedir.	77	79	95	94	82	91
05.04	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitiminin Kalitesi	Rekabetçi bir iş ortamı için, gerek girişimcilerin, gerekse iş gücünün analitik bir bakış açısına ve iş yapma tarzına sahip olması önem taşımaktadır. Bu kapasite de öncelikle okullardaki matematik ve fen eğitiminin gelişmişliği ile ilişkilidir. Bu çerçevede endekste, ülkedeki okullarda matematik ve fen eğitiminin kalitesi değerlendirilmiştir.	73	74	99	103	100	101
05.05	İşletme Eğitiminin Niteliği	İşletme eğitiminin gelişmişliği ülke ekonomilerinin büyüme süreçlerini yakından etkilemektedir. Çünkü ülke ekonomileri büyüdükçe şirketler de büyümekte ve kurumsal yönetim sistemlerine ihtiyaç duymaktadır. Bu çerçevede endeks ülkedeki işletme eğitiminin kalitesini sorgulamaktadır.	65	81	105	110	97	101

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
05.06	Okullarda İnternet Erişimi	İnternetin gelişimi ile birlikte bilgiye erişim konusundaki anlayış da tamamen değişikliğe uğramıştır. Artık esas olan sunulan bilgiyi ezberlemek değil, sınırsız bilgi kaynağını araştırabilmek ve önceliklendirebilmektir. Bu çerçevedeki bir eğitim anlayışı içinde kuşkusuz ki öncelikle okullarda internet erişimine ihtiyaç vardır. Bu göstergede okullardaki internet erişiminin yaygınlığı sorgulanmaktadır.	55	54	57	64	68	63
05.07	Araştırma ve Eğitim Hizmetlerine Erişim	Mesleki eğitimin gelişiminde, yüksek kaliteli ve uzmanlaşmış eğitim hizmetlerinin varlığı büyük önem taşımaktadır. Endekste ülke içinde söz konusu hizmetlerin ne ölçüde erişilebilir olduğu değerlendirilmektedir.		75	58	69	77	70
05.08	Personel Eğitiminin Kapsamı	İnsan kaynaklarının gelişimindeki bir diğer önemli unsur ise firmaların bu alana yaptıkları yatırımlardır. Endekste, ülkedeki şirketlerin, personel gelişimi için eğitime ne kadar yatırım yaptıkları değerlendirilmektedir.	90	84	85	86	65	65

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
06.00	ÜRÜN PİYASALARININ ETKİNLİĞİ		55	56	59	47	38	43
06.01	Yerel Rekabetin Yoğunluğu	Yerel pazardaki rekabet ortamının gelişmişliği, ülke içindeki firmaları küresel pazarlardaki rekabete hazırlar. Bu göstergede yerel pazarlardaki rekabetin yoğunluğu değerlendirilmektedir.	42	32	15	13	16	15
06.02	Pazar Hâkimiyetinin Kapsamı	Özel sektörünün kontrolünün birkaç holdingin elinde olması durumunda rekabet ortamı yeterli seviyede gelişemez. Rekabet ortamının gelişimi için çok sayıda girişimcinin mal ve hizmet üretim süreçlerine entegre olabilmeleri ve performanslarını göre büyüme şansı yakalayabilmeleri gerekmektedir. Endekste ekonomik yapının söz konusu karakteristik özelliği değerlendirilmektedir.	51	53	45	41	30	35
06.03	Tekel-Monopol Karşısı Politikaların Etkinliği	Tekelleşme karşıtı düzenlemeler ve bu düzenlemelerin bağımsız düzenleyici kuruluşlar tarafından uygulanıyor olması, ülkenin rekabet gücü için önemli bir belirleyicidir. Endekste tekelleşme karşıtı politikaların rekabeti ne ölçüde teşvik ettiği değerlendirilmektedir.	41	45	34	33	31	30
06.04	Vergilendirmenin Kapsamı ve Etkisi	Vergi oranlarının yüksekliği ve vergi politikalarının yanlış planlanması, yatırım ve büyüme kararlarını olumsuz etkiler. Endekste vergilendirme oranlarının yatırım iştahını nasıl etkilediği değerlendirilmektedir.	123	121	118	122	117	94
06.05	Toplam Vergi Oranı	Vergi oranlarının yüksek olduğu ülkelerdeki işletmeler, vergi oranlarının düşük olduğu ülkelerdeki işletmelere göre -maliyetleri daha fazla olduğu için- doğal bir rekabet gücü kaybı yaşarlar. Endeksin bu göstergesinde; işverenler üzerindeki gelir ve kurumlar vergileri ile istihdam üzerindeki vergi ve yüklerin bir kombinasyonu hesaplanmıştır.	70	77	81	88	81	86

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
06.06	İş Kurmak İçin Gerekli Prosedür-İşlem Sayısı	İş kurmak için gereken bürokratik işlemlerin yoğunluğu ülkenin rekabet gücünü olumsuz etkileyebilmektedir. Ülkenin uluslararası yatırımcılar ve genç girişimciler için bir cazibe merkezi haline gelmesi için bu prosedürlerin azaltılması gerekmektedir. Endeks bu alanda Dünya Bankası verilerine dayanarak, iş kurmak için gerekli prosedürlerin sayısını göz önüne almaktadır.	19	26	34	34	47	47
06.07	İş Kurmak İçin Gereken Süre	İş kurmak için gereken bürokratik işlemlerin yoğunluğu ülkenin rekabet gücünü olumsuz etkileyebilmektedir. Ülkenin uluslararası yatırımcılar ve genç girişimciler için bir cazibe merkezi haline gelmesi için bu prosedürlerin azaltılması gerekmektedir. Endeks bu alanda Dünya Bankası verilerine dayanarak iş kurmak için gerekli gün sayısı göz önüne almaktadır.	6	9	13	13	16	16
06.08	Tarım Politikaları Maliyeti	Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde; oy depoları olarak görülen kırsal kesim, ekonomik temeli olmayan doğrudan destek programları ile sübvansede edilebilmektedir. Bu durumda tarım politikalarının maliyeti ülke ekonomisinin rekabet düzeyini düşürmektedir. Bununla birlikte üreticilerin, tüketicilerin ve vergi mükelleflerinin çıkarlarını dengeleyen ve ekonomik temeli olan tarım politikaları, ülke ekonomisi için olumlu sonuçlar vermektedir. Endeks bu politikaların karakteristik yapısını yukarıdaki çerçevede sorgulamaktadır.	88	73	70	62	53	67
06.09	İthalata Yönelik Tarife Dışı Engeller	İthalata yönelik tarife dışı engeller, ülkenin rekabet gücünü çeşitli şekillerde olumsuz etkiler. Öncelikle, ürünlerine tarife dışı engel konulan ülkeler, müteakabiliyet prensibi gereği engel olan ülkeye çeşitli zorluklar çıkarırlar. Ayrıca uluslararası değer zincirlerinde, ihracat yapan firmalar, ithal ara girdi ihtiyacını karşılamakta zorlanır. Endekste, sağlık ve ürün standartları, teknik ve etiketleme gereksinimleri nin tarife dışı engel amaçlı olması durumunda, iç piyasanın ne ölçüde etkilendiği değerlendirilmektedir.	44	59	65	71	98	97

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
06.10	Ortalama İthalat Tarifeleri	Ticaret tarife oranlarının yüksekliği ülkenin dış ticaret yapmasını zorlaştırır. İthalat tarifeleri yüksek olan ülkelere mütekabiliyet prensibi gereği benzer vergiler uygulanır. Ayrıca uluslararası değer zincirlerinde, ihracat yapan firmalar, ithal ara girdi ihtiyacını karşılamakta zorlanır. Endekste Uluslararası Ticaret Merkezi'nin ortalama ticaret tarife oranı verileri kullanılmaktadır.	48	46	60	67	69	69
06.11	Yabancı İşletme Sahipliğinin Yaygınlığı	Doğrudan yabancı yatırımlar, ülkelerin uluslararası piyasalarda yer almaları için önemli fırsatlar sunarlar. Yabancı yatırımların çokluğu ülkenin dışa açık bir piyasa olduğunun önemli göstergelerinden biridir. Endeks bu çerçevede, yabancılara ait şirketlerin yaygınlığı değerlendirilmektedir.	42	75	86	98	101	108
06.12	Dış Yatırım Mevzuatının İş Dünyasına Etkileri	Uluslararası yatırımlar, ilgili bürokratik mevzuatın yoğunluğundan olumsuz etkilenmektedir. Diğer taraftan birçok ülke yabancı yatırımları ülkeye çekmek adına çeşitli teşvik uygulamaları geliştirmektedir. Endekste kurallar ve düzenlemelerin dış yatırımları ne ölçüde teşvik ettiği değerlendirilmektedir.	50	53	58	76	54	50
06.13	Gümrük Prosedürlerinin Getirdiği Yükler	Gümrük prosedürlerinin yoğunluğu kapalı ekonomilerin en önemli göstergelerindendir. Esas olan söz konusu prosedürleri tamamen kaldırılması değil, verimli bir alt yapı kurularak adil ve rekabetçi uluslararası ticaretin sağlanmasıdır. Endekste mal giriş ve çıkışları ile ilgili olarak gümrük prosedürlerinin verimliliği değerlendirilmektedir.	83	98	96	94	96	87
06.14	İthalatın GSMH'ye Oranı	İthalatın GSYH içindeki payının yüksekliği, ülke içinde imalat sektörünün yeterince gelişmediğinin göstergesi olabilmektedir. Yaşanan son finansal krizden de imalat sanayisi varlık gösteren ülkeler daha güçlü çıkabilmişlerdir. Bu çerçevede WEFi ithalatın milli gelir içindeki payını bir rekabet gücü göstergesi olarak değerlendirmektedir.				125	105	116

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
06.15	Müşteri Odaklılığın Derecesi	Gelişmiş bir rekabet ortamının bulunduğu ülkelerde müşteri beklentileri ve memnuniyeti temel belirleyici olma konumundadır. Tekelleşmenin hakim olduğu ekonomilerde ise müşteri memnuniyetine önem verilmesi beklenemez. Endekste firmaların ne ölçüde müşteri memnuniyeti odaklı çalıştıkları değerlendirilmektedir.	69	58	33	27	22	24
06.16	Müşterilerin Fiyat Değil Kalite Odaklı Olmaları	Gerek kurumsal pazarda, gerekse tüketici pazarında satınalma kararları alınırken en düşük fiyat prensibi yerine, kalite prensibi uygulanması üreticileri kapasitelerini geliştirmeye zorlar. Bu yaklaşım inovasyon, tasarım ve özgünleşmeyi destekler. Satınalma kararları alınırken, gelişmiş analizlerin yapıp yapılmadığı sorgulanmakta, sadece en düşük fiyat tercihi düşük rekabet gücü göstergesi olarak değerlendirilmektedir.	78	97	114	97	84	82

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
07.00	EMEĞEK PİYASALARININ GELİŞİMİ		125	120	127	133	124	130
07.01	İşçi-İşveren İlişkilerinde İşbirliği	İşçi-İşveren ilişkilerinde çatışmaların yaşanması üretim süreçlerini kesintiye uğratmaktadır. Diğer taraftan işbirliği içeren yaklaşımlar; hem verimliliği artırmakta, hem de işgücünü motive etmektedir. Endekste, işçi işveren ilişkilerindeki çatışma-ışbirliği düzeyi değerlendirilmektedir.	116		119	123	104	82
07.02	Ücretlerin Belirlenmesinde Esneklik Düzeyi	İşgücünün de bir üretim faktörü olduğu düşünüldüğünde, bu üretim faktörünün fiyatının merkezi usullere göre belirlenmesi, rekabet dışı bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Endekste ilgili göstergede, maaşların merkezi "pazarlık usulleri ile mi, (toplu sözleşme, sendikaların saat ücreti belirlemesi gibi) firma özelinde mi" belirlendiği dikkate alınmaktadır.	83	69	55	54	35	32
07.03	İşten Çıkarma ve İşe Alma Uygulamaları	İyi işleyen bir liberal ekonomide, çalışanların işe alma ve işten çıkarma uygulamalarının tamamen liyakate dayalı olarak işlemesi gerekmektedir. Söz konusu liyakat seviyesini değerlendirme hakkı ise -aldığı risk sebebiyle- işverene ve görevlendirdiği uzman profesyonellere aittir. İşe alım ve işten çıkarma uygulamaları mevzuat ile yönlendirildiğinde, liyakat esasını uygulamak imkansız hale gelebilmektedir. Endekste, işe alım ve işten çıkarma uygulamalarındaki esneklik seviyesi değerlendirilmektedir.	51	31	63	63	44	59
07.04	Haftalık Ücret Cinsinden İşten Çıkarma Maliyetleri	İşten çıkarma maliyetlerinin yüksek olması durumunda, işverenler düşük performanslı çalışanlarını işten çıkarma konusunda isteksiz olabilmektedirler. Bu durum kurumların liyakat seviyesini ve rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir. Endekste bu alanda, işten çıkarma maliyetlerinin haftalık ücret değeri cinsinden değeri konusundaki veriler kullanılmaktadır.	113	114	120	124	125	128

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
07.05	Vergilerin Çalışma Motivasyonuna Etkisi	Vergi oranlarının yüksekliği; gerek ücretli kesimi, gerekse girişimcileri ekonomik faaliyetlerini artırmak adına cesaretlendirmemektedir. Endekste, vergilerin ülkedeki genel çalışma motivasyonu ne ölçüde düşürdüğü sorgulanmaktadır.						108
07.06	Ödemelerin Verimliliğine Göre Belirlenmesi	Performansa dayalı ücretlendirme sistemlerinin uygulandığı firmalar daha gelişmiş kurumsal yönetim ve ücretlendirme sistemlerine sahip olmak durumundadır. Ayrıca performansa dayalı ücretlendirme işgücü verimliliğini artırmaktadır. Endekste, çalışanlara yapılan ödemelerde, çalışanın bireysel verimliliğinin dikkate alınıp alınmadığı sorgulanmaktadır.	102	75	71	75	49	61
07.07	Yönetici Seçiminde Liyakat Esası	İş alımda liyakate dayalı profesyonel tekniklerin uygulanması, kurumsal yönetim için temel şartlardan biridir. Özellikle aile şirketlerinin ağırlıkta olduğu ülkelerde, terfi ve işe alımlarda liyakat esasının dikkate alınmadan akrabaların veya arkadaşların seçilmesi söz konusu olabilmektedir. Endekste; ülkede üst düzey yönetici pozisyonlarının belirlenmesindeki eğilimleri değerlendirmektedir.	93	80	81	80	62	66
07.08	Ülkenin Yetenekli Kesimi Tutma Kapasitesi	Üstün yetenekli kişileri ülkede tutulması, ülkenin inovasyon ve tasarım alanlarındaki gelişimi ve bilimsel araştırmalar için elzemdir. Göstergede, en iyi ve en parlak yeteneklerin ülkeyi terk etme tercihleri değerlendirilmektedir.	67	70	90	97	75	78
07.09	Ülkenin Yetenekli Kesimi Çekme Cazibesi	Üstün yetenekli kişilerin ülkeye çekilebiliyor olması, yeni ürün ve hizmetlerin üretilmesi için gerekli ortamın oluştuğunun bir göstergesidir. Ayrıca gelecekteki Ar-Ge çıktıları için de çok olumlu bir mesaj verir. Ülkenin, tüm dünyadaki en iyi üstün yetenekli kişiler için bir cazibe merkezi olup olmadığı değerlendirilmektedir.						89

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
07.10	İş Gücüne Kadın Katılımı	Kadının iş gücüne katılım seviyesinin düşük olması, ülkenin sanayi toplumunun dinamiklerini yeterli seviyede içselleştiremediğinin göstergelerinden biridir. Endekste, işgücüne katılımda kadın/erkek oranına ilişkin Uluslararası Çalışma Örgütü - ILO ististikleri dikkate alınmıştır.	129	125	131	133	131	134

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
08.00	FİNANS PİYASALARININ GELİŞİMİŞLİĞİ		76	80	61	55	44	51
08.01	Mali Hizmetlerin Erişilebilirliği	Finans sektörün, reel sektöre sunduğu hizmetlerin çeşitliliği ve kapsamı reel sektörün rekabet gücünü artıran önemli girdilerden biridir. Endekste kurumsal bankacılık ürünlerinin çeşitliliği değerlendirilmiştir.			52	43	29	28
08.02	Mali Hizmetlerin Satın Alınabilirliği	Mali hizmetler çeşitliliğinin yanı sıra bu hizmetlerin fiyatı da reel sektörün rekabet gücünü etkilemektedir. Bankacılık hizmetlerinin maliyetleri, yüksek kredi riski ve kamusal yükler sebebiyle artabilmektedir. Endeksin bu bölümünde, mali hizmetlerin işletmeler için satın alınabilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.			40	40	27	28
08.03	Sermaye Piyasalarından Finansman Sağlama	Gelişmiş para ve sermaye piyasalarına sahip olan ülkelerde, şirketler için en iyi parasal kaynakların başında halka açılmak gelmektedir. Endekste, sermaye piyasalarından finansman sağlamanın şirketler için zor mu, yoksa kolay mı olduğu değerlendirilmiştir.	65	65	46	42	32	36
08.04	Kredi Erişim Kolaylığı	Krediye erişim kolaylığı iki taraflı bir süreçtir. Kredi talep eden kuruluşlar kurumsal bir yönetim ve dokümantasyon sistemleri olması durumunda gerekli prosedürleri daha kolay geçebilmektedirler. Diğer taraftan finansal kuruluşların da kredilendirme prosedürlerini basitleştirmeleri ve hızlandırmaları gerekmektedir. Endeks, sadece iyi bir iş planı sunulması durumunda, kefil gerekmeden kredi alınıp alınmadığını değerlendirmektedir.	75	75	77	73	62	52
08.05	Risk Sermayesi Yaygınlığı	Risk sermayesi, özellikle inovatif fikirleri olan gençlerin ve profesyonellerin, iş kurmalarını ve işlerini büyütmelerini sağlayan önemli bir modeldir. Bugün dünya ekonomisini ve teknolojiyi yönlendiren birçok girişim risk sermayesi destekleri ile yola çıkmıştır. Endekste söz konusu risk sermayesi fonlarına erişim kolaylığı değerlendirilmektedir.	97	107	99	82	73	83

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
08.06	Bankaların Sağlamlığı	Küresel finansal krizin ardından, bankaların sermaye yapılarının güçlü olmasının önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Küresel Rekabetçilik endeksi ülkede hizmet veren bankaların bilançolarının ne kadar sağlam olduğunu ve sermaye yapılarının güçlendirilmesine gerek olup olmadığını değerlendirmektedir.	114	89	36	33	22	20
08.07	Sermaye Piyasalarına İlişkin Düzenlemeler	Sermaye piyasalarına ilişkin mevzuatın verimliliği ve ilgili düzenleyici kuruluşların iyi işlemesi, özel sektörün büyüme için ihtiyaç duyduğu kaynakları sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır. Endekste sermaye piyasaları mevzuatı ve kurumları değerlendirilmektedir.	69	71	46	32	25	34
08.08	Borçlu ve Alacaklıların Yasal Hakları Endeksi	Borçlu ve alacaklıların haklarının kanunen korunuyor olması, ülkede güvene dayalı bir iş yapma ortamının sağlanması için temel gerekliliklerden biridir. Endekste, kanuni önemlerin ne ölçüde koruyucu olduğu değerlendirilmektedir.	93	83	89	89	99	101

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
09.00	TEKNOLOJİK ALTYAPI		58	54	56	55	53	58
09.01	Son Teknolojilerin Yaygınlığı	Ülke içinde üretilsin veya üretilmesin, son teknolojilere erişim rekabet gücünü artıran bir etmendir. Son teknolojiye erişimde hem altyapı olanakları, hem de bu altyapıyı kullanacak üstyapının satın alınabilirliği önem taşımaktadır. Endeks bu çerçevede, tüketici veya kurumsal pazar ayrımı gözetmeksizin son teknolojiye erişim düzeyini değerlendirmektedir.	45	47	48	52	45	44
09.02	Teknolojinin Firma Düzeyinde Benimsenmesi	İşletmeler yeni teknolojileri iş süreçlerine adapte ettikçe, daha kaliteli ürünleri, daha hızlı ve daha ucuza üretime imkanına kavuşmaktadır. Endeks iş dünyasının söz konusu alandaki adaptasyon seviyesini değerlendirmektedir.	48	52	51	44	39	37
09.03	Uluslararası Yatırımların Teknoloji Transferi	Doğrudan yabancı yatırımların en önemli getirilerinden biri de teknoloji transferidir. Mesleki uzmanlaşma seviyesi ve arge destekleri gibi çeşitli unsurlar sayesinde yabancı yatırımlar, sadece montaj sanayisi ölçeğinde kalmamakta, yeni teknolojilerin ülkeye girişimde anahtar rol oynamaktadırlar. Endeks yabancı yatırımların teknoloji transferi seviyesini değerlendirmektedir.	86	61	64	71	65	47
09.04	İnternet Kullanıcıları	İnternet, yeni teknolojik olanaklar sağlamanın ötesinde, yaşam ve iş yapma biçimlerini kökten değiştirmiştir. Bu yeni tarza ayak uydurabilmek için internet erişimini yaygınlaştırılması gerekmektedir. Endeks bu yaygınlığı, interneti kullanan bireylerin oranı verisini kullanarak değerlendirmeye dahil etmektedir.	68	54	65	64	69	73

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
09.05	Kablolu Geniş Bant İnternet Aboneleri	İnternet, yazılı bilgi kaynağı olmanın ötesinde, görüntülü ve sesli tüm telekomünikasyon sistemlerinin belkemiğini oluşturan bir yapıya dönüşmüştür. Bu yapının iyi çalışabilmesi için dünya standartlarında bir geniş bant hizmetinin tüm hanelere ve kurumlara ulaştırılabilmesi gerekmektedir. Endeks bu alandaki performansı yer yüz kişi başına düşen geniş bant abonelikleri oranı ile değerlendirmeye almaktadır.	50	49	54	53	57	60
09.06	Uluslararası İnternet Bant Genişliği	İnternet altyapısının kalitesini ortaya koyan diğer bir önemli gösterge ise yurtdışı çıkışlar için sunulan bant genişlikleridir. Bu alanda internet kullanıcısı başına düşen uluslararası bant genişliği göstergesi için Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) verileri kullanılmıştır.			46	58	41	44
09.07	Mobil Geniş Bant İnternet Aboneleri	Mobil yüksek hızlı veri aktarımı teknolojileri özellikle 3G altyapısının gelişimi ile birlikte rekabet gücüne olumlu katkı yapmaya başlamıştır. Kurumsal çerçevede saha ekiplerinin verimliliği artarken, tüketici piyasasında daha gelişmiş ürün ve hizmetler ortaya koyma şansı doğmaktadır. Endekste söz konusu gösterge, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) verilerinden alınmıştır.					73	73

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
10.00	PAZAR BÜYÜKLÜĞÜ		15	15	16	17	15	16
10.01	İç Pazar Büyüklüğü Endeksi	İç Pazar büyüklüğü, ülkenin rekabet gücü için temel göstergelerden biridir. İç Pazarı büyük olan bir ülkede, hem uluslararası yatırımcılar yatırım yapmak isteyecek, hem de ulusal sermaye iç pazar dinamikleri ile büyüme imkanına sahip olacaktır. Endekste içi pazar büyüklüğü GSYH ile mal-hizmet ithalatı toplamından, mal-hizmet ihracatı toplamının çıkartılması formülü ile ortaya konmuştur.	15	15	16	15	15	16
10.02	Dış Pazar Büyüklüğü Endeksi	Dış Pazar büyüklüğü ülkenin rekabet gücü için temel çıktı göstergesidir. Mal ve hizmet piyasalarında rekabet gücü yüksek olan firmaların bulunduğu ülkelerin dış pazarları da doğal olarak daha büyük olmaktadır. Endekste söz konusu gösterge, mal ve hizmet ihracatının toplamı alınarak hesaplanmaktadır.	25	25	26	28	28	27
10.03	GSYH (PPP)	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla - GSYH tüm ekonomik göstergeler içinde en çok kullanılan, ancak nitelikten çok nicelik ifade eden bir göstergedir. Tam olarak ülkenin ekonomik büyüklüğünü ifade eder. Büyüme kavramı da GSYH göstergesindeki yüzdelik değişim olarak ifade edilir. Endekste bu gösterge "Satınalma gücü paritesine göre gayri-safi yurtiçi hasıla, ülke içinde bir yıl boyunca üretilen mal ve hizmetlerin parasal değeri" olarak ifade edilmektedir.						16
10.04	İhracatın GSYH İçindeki Yüzdesi	İhracatın milli gelire oranı, ülke ekonomisinin ne ölçüde dışa açık olduğu ile ilgili önemli bir göstergedir. Endekste İhraç edilen mal ve hizmetlerin gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı alınarak hesaplanmaktadır.						123

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
11.00	İŞ DÜNYASININ GELİŞİMİŞLİK DÜZEYİ		60	52	52	58	47	43
11.01	Yerel Tedarikçi Sayısı	Ülke içindeki değer zincirlerinde, birbiri ile rekabet halinde olan farklı tedarikçilerin bulunması rekabet seviyesini artırır. Ayrıca yatırımcıların değer zincirlerindeki daha yüksek katmadegerli üst seviye alanlara yatırım yapmalarını kolaylaştırır. Yönetici görüş anketinde yerel tedarikçi sayısının yeterliliği değerlendirilmektedir.	32	29	27	33	35	18
11.02	Yerel Tedarikçi Kalitesi	Tedarikçi sayısının yeterliliğinin yanı sıra, bu tedarikçilerin niteliği de önem taşımaktadır. Montaj sanayisinden müteahhitlik hizmetlerine çok sayıda farklı sektör gelişen standartlara uyum sağlayabilecek tedarikçilerle çalışmak istemektedir. Endekste yerel tedarikçilerin kalitesi değerlendirilmektedir.	55	52	59	65	56	56
11.03	Kümelerin Gelişmişliği	İyi planlanmış ve derin kümelenme uygulamaları, firmaların coğrafi yoğunlaşma alanlarına sahip olmalarını; tedarikçiler, üreticiler, tamamlayıcı ürünler ve uzmanlık kuruluşlarının birbirine yakın olmalarını sağlamaktadır. Kümelenmeler, değer zincirleri içindeki ticareti kolaylaştırmakta ve maliyetleri dramatik şekilde düşürmektedir. Endekste kümelenme uygulamalarının yaygınlığı ve yayılımı değerlendirilmektedir.	54	52	61	70	43	30
11.04	Fiyata Değil Özgün Ürünlere Dayalı Dış Rekabet	Gelir seviyesi arttıkça ve standartlar yükseldikçe, gerek tüketiciler, gerek satınalmacılar ve gerekse kamu kesimi fiyattan çok kaliteye önem veren bir yaklaşım sergilemeye başlamaktadır. Bu durumda düşük maliyetli emeğe dayalı ürünler veya işlenmemiş doğal kaynakların talebi düşmekte, özgün ürünler ve süreçlere olan talep artmaktadır. Endekste söz konusu satınalma tercihleri değerlendirilmektedir.	91	76	68	77	86	87

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
11.05	Değer Zincirinde Entegrasyon	Firmaların değer zincirlerine entegrasyonu önemli bir rekabet gücü faktörüdür. Firmaların, ürünün toplam üretim sürecinin sadece bir aşamasında söz sahibi olması küresel değer zincirlerindeki pazarlık gücünü kısıtlamaktadır. Tasarım, üretim, pazarlama, dağıtım gibi katmadeğeri daha yüksek alanlara öncelik verilmesi de önem taşımaktadır. Endekste ülkedeki firmaların değer zinciri içindeki entegrasyon seviyeleri değerlendirilmektedir.	38	41	43	49	35	42
11.06	İhraç Ürünlerinin Dağıtım Kanallarında Kontrol	İhraç edilen ürünlerin tüketicite veya kurumsal müşterilere ulaştırılması yani distribütörlük, değer zincirlerinin en karlı alanları olabilmektedir. Bu nedenle firmaların ihraç ettikleri ürünleri dış pazarlarda kendi kanalları üzerinden pazarlamaları önem taşımaktadır. Bu çerçevede, uluslararası distribütörlük ve pazarlama uygulamalarında ulusal firmaların kontrol seviyesi endekste bir rekabet gücü göstergesi olarak değerlendirilmektedir.	51	36	18	27	24	28
11.07	Üretim Süreci Gelişmişliği	Katma değeri yüksek ürünlerin üretimi için, genel olarak gelişmiş üretim süreçlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Eski teknolojiye ve kol gücüne dayanan üretim süreçleri yerine, yüksek teknolojiye ve bilgiye dayanan üretim süreçlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Endekste üretim süreçlerinin gelişmişliği bu bakış açısı ile değerlendirilmektedir.	56	46	38	38	38	33
11.08	Pazarlamanın Kapsamı	Pazarlama alanındaki uygulamaların gelişmişliği, ürünlerin satışlarına ve katmadeğerlerine doğrudan etki etmektedir. Ülkedeki firmaların, gelişmiş pazarlama araçlarını ve tekniklerini kullanamamaları durumunda uluslararası pazarlarda söz sahibi olmaları da söz konusu olamamaktadır. Endekste pazarlama araç ve tekniklerinin kullanımındaki gelişmişlik düzeyi değerlendirilmektedir.	70	44	33	37	35	37

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama		Yüksek Sıralama			
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
11.09	Yetkinin Delege Edilmesine İlişkin İsteklilik	Gerek profesyonel üst düzey yöneticilerin, gerekse şirket ortaklarının yetkinin delege edilmesine dair istekliliği kurumsal yönetimin gelişmişliğine yönelik temel bir göstergedir. Şirket için katılım süreçlerinin kurumsallaştırıldığı durumlarda, önemli kararlar sadece üst yönetim tarafından alınmaz, yetki birim yöneticileri ve diğer alt düzey yöneticiler arasında paylaştırılır. Endekste yetki delegasyonu konusunda üst yönetimlerin ne kadar istekli oldukları değerlendirilmektedir.	95	95	122	127	97	84

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
12.00	İNOVASYON		66	69	67	69	55	50
12.01	İnovasyon Kapasitesi	Firmaların, ticari değer ve yeni nitelikler taşıyan ürün ve hizmetler üretme konusunda sahip oldukları kapasite, ulusal rekabet gücünün önemli göstergelerinden biridir. Endekste inovasyon kapasitesi olarak adlandırılan bu göstergede, firmaların bu yetkinliğinin ulusal yaygınlığı değerlendirilmektedir.	55	46	55	71	48	45
12.02	Bilimsel Araştırma Kurumlarının Kalitesi	Firmaların inovasyon kapasitelerini geliştirebilmeleri için ülkedeki bilimsel araştırma kuruluşlarının uluslararası düzeyde yüksek niteliğe sahip olmaları gerekmektedir. Endekste söz konusu kuruluşların nitelikleri değerlendirilmektedir.	52	71	89	89	88	63
12.03	Şirket Ar-Ge Harcamaları	Şirketlerin arge harcamaları, ülkenin inovasyon kapasitesini ortaya koymak adına önemli bir girdi göstergesi olma niteliği taşımaktadır. Endekste bu harcamaların seviyesi değerlendirilmektedir.	73	76	62	62	56	68
12.04	Ar-Ge'de Üniversite-Sanayi İşbirliği	Şirketleri ve araştırma kuruluşlarının yaptıkları araştırma faaliyetlerinde birbirleri ile işbirliği ve eşgüdüm içinde olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde hem ayrılan kaynaklar verimli bir şekilde değerlendirilemeyecek, hem de yapılan yenilikler ile piyasa ihtiyaçları arasında bir bağlantı kurulamayacaktır. Endekste söz konusu alandaki işbirliği kapsamı değerlendirilmektedir.	57	67	82	74	70	52
12.05	Kamunun İleri Teknoloji Satınalmaları	Kamu satın almaları ulusal inovasyon kapasitesinin geliştirilmesinde önemli bir girdi niteliği taşımaktadır. Özellikle savunma sanayisi, ilaç ve inşaat malzemeleri gibi kamu satın almalarının çok yoğun olduğu sektörlerde, kamu satın almaları yapılırken, en ucuz prensibinin ötesinde "inovatif ürünlere" öncelik verilmesi gerekmektedir. Endekste söz konusu alanda kamu satınalma kararlarının ekisi değerlendirilmektedir.	106	89	62	56	32	23

Renk Skalası			6	5	4	3	2	1
			Düşük Sıralama			Yüksek Sıralama		
No	Gösterge	Açıklama	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			134 Ülke	133 Ülke	139 Ülke	142 Ülke	144 Ülke	148 Ülke
12.06	Bilim İnsanı ve Mühendis Erişilebilirliği	İnovasyon kapasitesinin, doğrudan insan kapasitesi ile ilişkilidir. Bu çerçevede ülkenin her yerinde bilim insanı ve mühendis mevcudiyeti önem taşımaktadır. Endekste bilim insanı ve mühendislere, ulusal düzeyde erişim olanağı değerlendirilmektedir.	59	51	44	35	41	53
12.07	Uluslararası (PCT) Patent Başvuruları	İnovasyon kapasitesinin temel çıktı göstergesi ise uluslararası patent başvuru sayısıdır. Endekste bir milyon nüfusa düşen PCT Uluslararası Patent başvuru verisi dikkate alınmaktadır.	66	74	70	69	42	41

